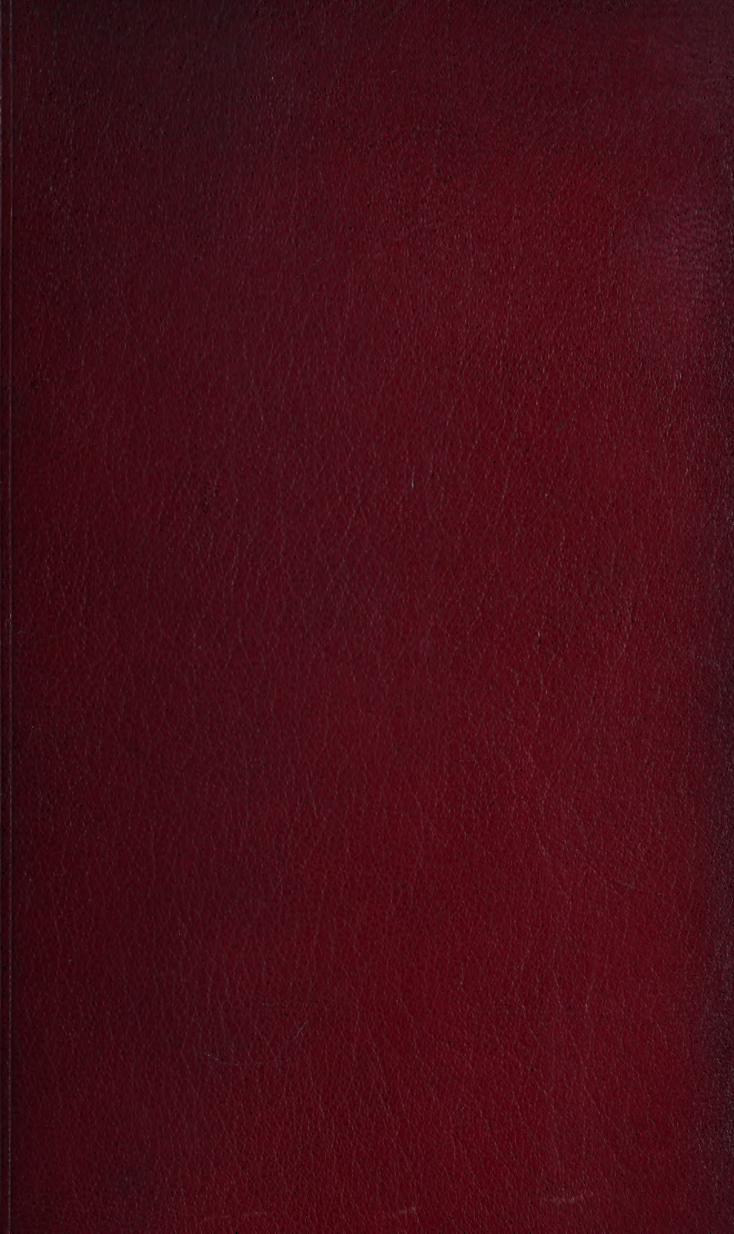
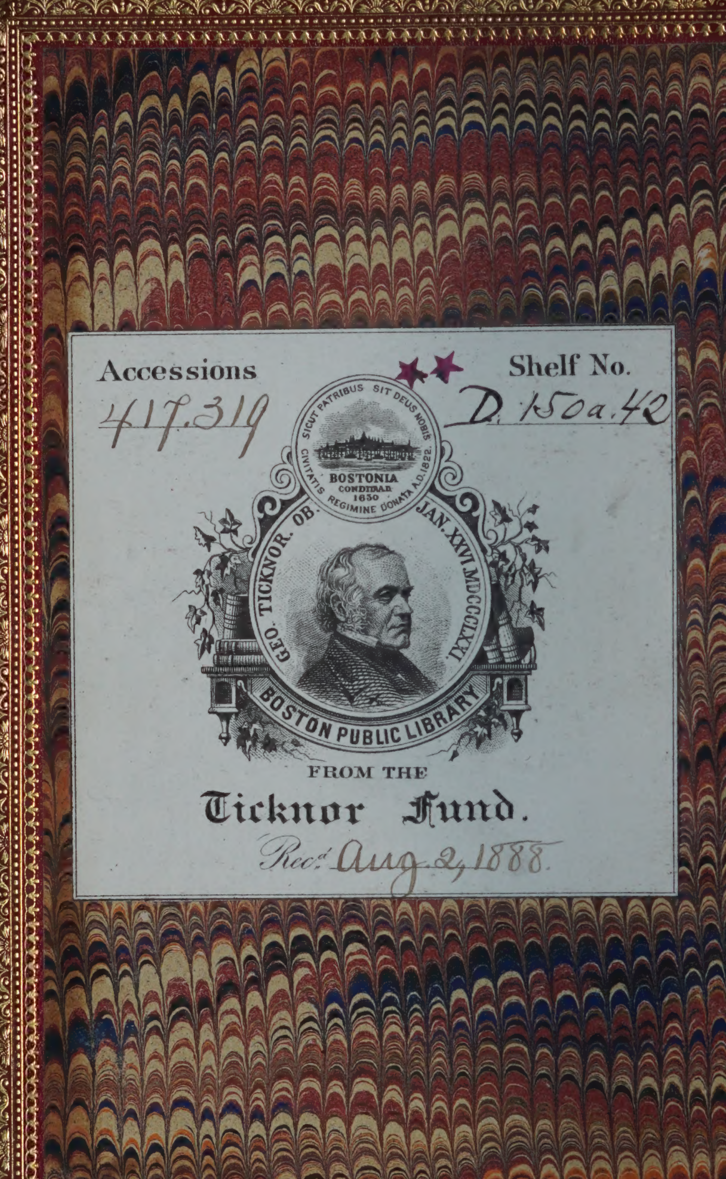

Accessions
417,319
Shelf No.
D.150a.42
SICUT PATRIBUS SIT DEUS NOBIS
BOSTONIA CONDITA A.D. 1630
CIVITATIS REGIMINE DONATA A.D. 1822.
GEO. TICKNOR. OB. JAN. XXVI. MDCCCLXXI.
BOSTON PUBLIC LIBRARY
FROM THE
Ticknor Fund.
Rec'd Aug. 2, 1888.

¶ Conceptio tua Dei genitrix virgo

gaudiũ annũciauit vniuerso mundo.

Sicut lilium inter ſpinas, ſic

amica mea inter filias. Canticorũ.2.

Libre de cõſells fet per lo magnifich meſtre Iaume Roig, los quals ſon molt profitoſos y ſaludables, axi pera regiment y orde de ben viure, cõ pera augmentar la deuocio ala puritat y concepcio dela ſacratiſsima verge Maria.

Eſtampat en Barcelona per Iaume Cortey. 1561.

lichs y enuejosos satirichs ab les pestiferes lengues cõtradictions y cauilloses intelligẽcies no les cauillen ni remorden. De hon:per hauer succehit lo desig nostre per los marauellosos merits/ riques sentẽcies/ fructifers consells/y sancts auisos y documents dela daual scrita obra. Enla adobtio de aquella,Hauem sobre los debils muscles dela nostra flaca abilitat imposat lo fexuch y dificil carrech de portar al motle dela graciosa stampa en la sua original lengua y primitiua cõposicio:lo suprem edifici traçat/compost/y perfectament fundat per aquell doctissim molt elegant digne de perpectua memoria e vniuersal comendacio : lo magnifich y reuerent mestre Iaume Roig mestre en arts y doctor ẽ medicina compatriota nostre,les odoriferes y fragãts flors del qual del verger dela sua scientifica virtuosa experiencia foren per ell discretamẽt collides, y en ramellets de amorosos versos ab los fils dela fina seda de molta elegancia concertadament posades:hauem ab molta vigilancia y desperta fantasia inquirit y diligentment çercat aqui ab sperãces de millor canonizarla dirigirla poriem. Y enlo terme y conclusio de nostres tantes y tan continues diligencies resolutament y ab gran auantatge trobarem mes vberts mes propies y conuenients les daurades portes dela afabilitat

perfections y virtuts de vostra (meritament) loada noblea y acostumada virtut/que de tots los altres:per les quals guiats per la extrema affeccio y incomparable desig que de tostemps seguir / effectuar / y complir tot lo restant de nostra vida ab alegra continuacio les leys preceptes y orde de vostre seruey tenim yns acompanya, ab la present obra deles obscures y profundes sepultures de oblit y silenci per nosaltres treta y resucitada entrarem/per que ablo fauor y subsidi de vostra spectable senyoria, los quals ab la deguda submissio y reuerencia desijam impetrarlos imploran puixa y goze sens perill y recel als eleuats enteniments comunicarse perque armada dela ben pensada presentacio nostra y decretada dela gloriosa y benauenturada acceptacio sua ab tanta auctoritat restara, que saluament y segura enlo conspecte de qualseuol magestat y suprẽ tribunal y audiencia referir y publicarse pora. Acceptela donchs magnanim y strenu senyor ab lo ardentissim amor que lay presentam y dirigim, honrela y acatela segons ella mereix: mane legir segons ella rahona: blasonela tant quant lo subtil artifici d'aquella demana. Empectorela ab esmalts de frequent recort, puix les acutissimes y profitoses composicions y madures sentencies nos conuiden: alleguela enles dis-

cretes cõuersacions puix pera qualseuol scientifich passo: dolçor, suauitat y substancia porta: faça la gustar ab lo aparell y lart de la sua fecunda y limada paraula, als que en saborirla los gusts tendran opilats de ignorancia: puix per als aliments del anima, y del ingeni es molt bella y grassa. Y pera complidament saciar y plaure als mas eleuats enteniments y primes fantasies los deguts mulladors y excitatiues salses manifesta: forneixcali les ales ab les daurades plomes del molt loarla: perque sonant lo strepit de aquelles tot lo mon collint fruyts de doctrina y bõs exẽples de la resurrectio de tan alta y magnifica obra se alegre. Y pregant a la infinida potencia que ab augment de stat y honra en continua y molta conualecencia, la sua spectable magnifica y virtuosissima persona com per ell es desijat prospere, y guarde: humilment besantli la ma a la present donam fi y conclusio.

Als peritissims lectors.

CRiat en la patria/ques diu Limosina
no vol aquest libre/mudar son lenguatge,
de vena tant fertil/es nat y tan fina,
que dell brolla aygua/excelsa y diuina,
hil vem dels ingenis/molt dolç companatge.
Legiu dõchs los mestres/doctrina tan sancta,

hils habils dexebles/treballen d'apendre
puix falles tan dolçes/desperten la gana
en veure y conexer/quin frauda y engana
hil com nostres honres/se poden defendre.
¶ Virtuts tals explica/ pugnant contrals vicis,
quens mostra de viure/ ab regla y bon orde:
y tot ho compassa/ ab tals artificis,
quens posan la senda/de bons exercicis
lunyant nos del pelech / dels crims y desorde:
Portant en sa lengua/tan gran elegancia,
segons lo trobarem/ volguerem dexarlo
puix fora dificil/y gran arogancia
pinçar tals conceptes/ mudant la substancia
y vici y gran culpa/ en res alterarlo.

¶ Donem los triumphos/la palma y la gloria
a qui semblant proles/ li fa Deu concebre
laureen y entramen/tal seny y memoria
quens dona les armes/ab tanta victoria
que dell adargantnos/james porem rebre:
Son molts qui dels altres/tractats traduexen,
hil nom tiranizen/ab sols hun capitol,
y ab ell deles obres/les flors destroeixen
y sembren baladres/ arrullen y fleixen
per sols vsurparse/lo nom y lo titol.

¶ Dexantli donchs tostemps/la propria figura,

veuran vna dama de tanta bellea,
que ſols en mirarli/lo geſt y pintura
tendran ſi la dexen/gran pena y triſtura:
y apres en cobrarla/deſcans y riquea:
Segueixquen lo tiple/d'aqueſt gran artiſta
los punts y la verba/los tons y compaſſos,
y axi les veus agres/de vida molt triſta
perdran ſino perden/tal obra de viſta
cauteles y manyes/aguayts y treſpaſſos.

Continua y exorta
mudant d'eſtil.

¶Sius par molt ſatirich/quant diu y rahona,
guſtau la medulla/ques tot bon exemple,
que'n arbre molt aſpre/collim y contemple
que flos y fruyts dolços/nos moſtra y nos dona.
Moſtrantnos eſpines/exalça y blaſona
les flos virtuoſes/de totes les dones
les males increpa/loant ales bones,
y ab ordels deſordens/de totes corona.

¶Es juſt que les filles/de gran pudicicia
alegres triumphen/de veures exemptes
y aquelles ques troben/dins eſtes empremptes
de ſer impolutes/atenyguen cobdicia:
Lançau donchs les yres/verins y malicia

posau en estobra/los vlls dela pensa,
ompliu dels auisos/tan bons que dispensa
les obres les fames/lo seny e pericia.

¶Puix mes quels d'Athenes/y tots los d'Italia
manau les nou muses/extrenus poetes,
y ab actes heroychs/primors molt perfetes
mostrau ab la furia/del'aygua castalia:
D'aquest perfet vates/L'almesch y l'algalia:
les vostrés grans tubes loant magnifiquen
per fer que los homens/tan fort los publiquen
que passe lestrepit/los monts de Thesalia.

Consulta.

¶Magnifich mossen Ioan
Fabra caualler valent,
pel gentil atreuiment
queutre dones vos roman,
aquest referit vos coman,
per vos sia tot legit
ben limat e corregit
affeginthi lo quey fall.

¶Trobantme en aquesta vall
Callosa per morts fugit
ociós, trist, e sens delit

empres he no ſens treball
de dones ſcriure lur tall
natural e voluntari
per vna que tel contrari
deſcriuir pus facilment.

¶E moſtrar, no ſubtilment,
ſols rimat portant leſtil,
les dones tenir en vil
comportantles virilment;
ſola aquella gentilment
tembre, amar y be ſcollir
entre ſpines flor de lir
qual per tot lo mon adora.

¶Flor de tan alta ſenyora
he collit yo com a lech,
no ſe texir lo quen crech,
trama poch ma lançadora,
paſſaune vos la tiſora
per ma tela ſi nous plau
de mi com de fill manau
de gracia vos ho deman.

Endreça.

¶Los homens ſi dexaran
mullers Ioan ymitant

en lo mon franch militant
ab Iesus triumpharán.

Tornada.

¶Si lo contrari faran
del que delles ordit he,
ab la flor de lir tambe
les dones habitaran.

Entrada.

¶Spill, lum, e regla
homens arregla,
dones blasona
lo lir corona
spines cart crema
ço diu lo tema.

FIN.

Comēça lo libre de les dones: ordenat per lo magnifich en Iaume Roig doctor famos de la ſereniſſima ſenyora Reyna dona Maria. Es exemplar: e de conſells per ell donats a ſon nebot en Balthaſar Bou ſenyor de Calloſa qui molt amaua.

TEMA.

Sicut lilium inter ſpinas: ſic amica mea inter filias.

PREFACI.

Primera part del Prefaci.

DEu creador,
vnich ſenyor,
omnipotent,
latriament
qual ſol adore,
quant puch honore,
e reuerixch,
tem obehixch
ſos manaments,
dos excellents
ſingularment,
ſols ell colent
de cor ſançer
fas lo primer
amant prohiſme
ſens frau ſophiſme

com mi mateix
no ſens perpleix
fas lo ſegon.
¶En aqueſt mon
amar mon Deu
per ſguart ſeu
e mon prohiſme
per Deu altiſme
tal caritat
e voluntat
deſig hauer
per a Deu fer
ſeruey algu
e en comu
axi amichs
com enemichs
bon adjutori
tot meritori
caritatiu
en Deu confiu
mendreçara
e moſtrara
les ſues vies.
¶Entre les pies
eſpirituals
e corporals
lobra millor
de mes amor
e ben voler
a mon parer
es doctrinar
dar exemplar
e bon conſell
al qui nouell
en lo mon ve.
¶Qui ſen abſte
de be preycar
e declarar
al ignorant
es ſotterrant
maluat ſeruent
lo ſeu talent
no res guanyant
ell ajuſtant
or ell amaga
enlo mon vaga
e lo temps pert.
¶Delque ſo ſpert
de Deu rebut
he clar hagut
lexperiment
/ſera'l preſent
mon enſenyar
ſols remeyar

per tot hom prou.
¶Perque tant nou
tal ignorancia
als qui ab ansia
e treballs vans
perills e dans
caça segueixen,
qual no coneixen
pendre sarrehen
quanta ne vehen
son ells los presos
/als poch entesos
perque si miren
vegen hon tiren
en lo lur viure
los vull escriure
est doctrinal,
memorial
haura nom spill.
¶A tu com fill
Balthasar bou
perloquem mou
ta molt'amor
e gran calor
de nebot car
lo vull dreçar
/car certament
lo teu jouent
tens ben compost
e prou dispost
lo sentiment;
/lentenimient
veig que tens clar
/e Balthasar
nom de sciencia
/de sapiencia
e prophecia
/de senyoria
e principat
son imposat
a Daniel,
quant Israel
son transmigrat
per ser honrat
nom e plahent
/antiguament
es real nom.
¶Bou sobrenom
mansuetut
diu e virtut;
/bou conegue
/Christ quant naixque,
/bou Luch scriui
larch quil pari:

/bou menjant fe
aparegue
langel Miquel
alt en lo cel:
/bou ſegon ſigne
ſe diu benigne:
/ab bou Silueſtre
ſe inoſtra meſtre
diſputador
confonedor
dels ràus rabins:
/crech puix tant tins
nom e cognom
e lo renom
que pots cobrar
del bon obrar
ſeran conformes
¶Perque informes
los jouens verts
e inexperts
del toch del foch,
polls del bech groch
del niu cuytats
y poch agüats
exir certer
del eſparuer
cercant les mans
/als vells galans
qui no ſe'ſtan
pel temps que han
de porrejar
/e pledejar
ab la verdor
al honrat cor
dels curioſos
religioſos
e capellans
dich dels prophans
dels qui ſon dan
cerquen, y van
de pich en ſola
y de ſa ſcola
del vot expres
ni del entes
nols plau membrar:
te vull pregar
tu lols publiques
y comuniques.
¶Si hi legireu
coneixereu
ab prou claror
la gran error
tan manifeſta
la deſoneſta

y viciosa
tant perillosa
amor iniqua
que huys pratica
mes pecoral
que humanal
sols per delit
la per profit
mes auaricia
que amicicia
no cur tractar.
¶ De mon parlar
tots sim creureu
elegireu
no may amar,
ans desamar
may inquirir
ne perseguir,
james caçar
menys abraçar:
foch immortal
d'infern portal
dones damnades
enuerinades
d'aquell veri
ab que feri
ab lur antich
primer amich
Eua de mort:
dins aquell ort
hon son formada
per lur errada
dexa lauor
de frau error
e gran malea
a lagniea:
e quantes son
ara'n lo mon
son diablesses
demoniesses.
Car les primeres
amors son veres
e totstemps duren,
perçoy aturen
tant los diables
delis sols amables
may sen partixen
ni sen desixen.
Noy val baptisme
mes exorcisme
lum, sal, capida,
que de llur vida
diuis sen faça,
be sap de maça

quin es ferit:
lo meu'ſperit
na portat pena
ſobre la'ſquena
mals huytanta anys:
treballs afanys
e greu turment
vetlant durment
no ceſſant may
de cridar ay
e ſoſpirar,
ben informar
publicament
tot eſtament
qui ſen vol pexer
vull fer conexer
ben auiſar
e diuiſar,
exordi fent
ſuccintament
la lur coſtuma
narrant en ſuma:
ſera la'ntrada
o la leuada
de'ſgremidor
o ſonador
com ſonar vol
o prothocol
o largues notes.

Tercera part

DOnchs dich q̄ totes
de qualq̄'ſtat
color / edat
ley / nacio
condicio
grans e majors
xiques menors
jouens e velles
leges e belles
malaltes ſanes,
les Chriſtianes
juhies / mores
negres e lores,
roges e blanques,
dretes e manques,
les geperudes,
parleres / mudes,
franques, catiues,
quantes ſon viues,
qualſeuol ſien,
tot quant ſomnien

esser ver crehen:
/del que no vehen
proces de pensa
fan sens defensa
ni part oyr:
/per presumir
sols pronuncien.
/ver sentencien
que cert no saben:
/mentint se gaben,
/sempre varien,
jamay se rien
sens ficcio:
/par tracio
rien e ploren,
/criden ques moren
quant son pus sanes.
/Si han telçanes
lur mal no colen,
e fingir solen
tenir dolor
per dar color
a ses empreses.
/Si son represes
instruccions
reprensions
tot ho refusen:
/mas molt be 'scusen
vicis amats:
/e los pecats
daltri speculen
e sen tribulen
com se confessen:
/d'aquells expressen
les circumstancies:
/d'aquells han ansies,
/dels seus no dolen,
/mostren que volen
lo que nols plau.
Miren lo blau
compren de grana,
/volen magrana
raym demanen:
/mas no senganen
may enlo pendre:
/prodich despendre
husanejar
pus alt pujar
es lur plaer.
¶ Tot lo penser
qual el les tenen,
quant marit prenen
es sia noble:
/sehent ni moble

ſiſuol no tingua,
/ſolament vinga
de gran linatge:
/almenys paratge
o gentilea.
Si te pobrea,
/ſi es orat,
porte daurat
hun geſarant:
/vaja cantant
no ſen eſglayen,
/ni gens ſeſmayen
ſi ſab jugar
hun exouar
tot en hun dia:
/ſolament ſia
dantiga raça
ſenyor en plaça
es lur delit.
¶Pres lo marit
ſaber treballen.
Prim leſcandallen,
fan li proçes
pera quant es:
/ſi enlo blanch
del vll te ſanch,
el vehen hom
algun queucom
es reuerit,
hunpoch ſeruit:
/ſil pols te flach
hanlo per. H.
ño lan per res,
e meſque mes
ſi les complau:
/com fan leſclau
lo tracten, manen:
/axil debanen
com hun capdell:
/com en fluxell
deſſus li ſehen:
/e menys lo prehen
que hun feſol.
/ſens lum, creſol
li fan tenir.
/Per reuerdir
en ſech lo planten
/rient ſen canten,
axin fan dell
com dun moxell
deſtopa groſſa:
/fan deſa boſſa
ample criuell
arner, garbell,

forca, e pala
/per art egala
lo fan anar,
venir, tornar,
ginyant deports
per negres orts
dinas, sopades,
totstemps albades
e secrets patges
o larchs viatges
no sens espies
o fiscalies
a rebre actes
elles los tractes
entretant cloen
/venir com loen
tot ho desfreçen
casa redreçen
fan e sca al fus
noy pensen pus
/qui mes bels fa
pijos les ha
/mes sen onugen
seruirlo fugen
mes mal ne dien
e calumpnien
e mes sen clamen
/temen e amen
lo brau ardit
qui per despit
fort les mal mena
quils fa dur bena
han per valent
/han per dolent
lo bon caser
/lo solaçer
plahent benigne
han per indigne
en son parlar
denciuilar
¶ Oli de mata
nols fa pudor
/lo pelador
mudes/pinçar
ne lençofrar
lo raig del sol
en Iuliol
los es plaent
/lo llit calent
volen destiu
/nols plau caliu
en lo Giner
/per hun diner
molt regatejen

lorins barrejen
pel que volrien
quant han darien
pel que no tenen
per no res venen
lo necessari
pel voluntari
poder comprar
e renouar
lo que bels ve
se saben be
a tres vegades
que han mudades
forges al or
minues e for
de obradures
e soldadures
lan consumit
se llur vestit
de fina llana
seda pisana
no vell ans nou
vendrel les mou
hun tall nouell.
¶ Mes quel panell
les muda'l vent
may llur jaent
nunca sa stiba
ne hon fort tiba
llur fluix voler
mon vell saber
ha'sdeuengut
may ha pogut
trobar lo lloch
ni hun temps poch
en ques reposen
de si deposen
tot assossech
llur voler cech
qual vol no mira
sans lo ayra
se mes morreja
qual parenceja
es l'auorrit.
¶ Llur cap humit
sech fret o calt
de salt en salt
corrent fabrica
trobay inplica
contradictoris
llur repertoris
inuencions
condicions
son de diables

fallen vocables
e dictions
relaxions
per fer en vides
de ſes fallides
Dauid:prophetes
Tuli:poetes
grechs:orados
ſetanta y dos
llengues del mon
Catholicon
Guici:Papies
Timologies
en quant han ſcrit
parlat e dit
entrels vius tots
noy ha prou mots
qui a dir baſten
verins que paſten
tants mals com vſen
los bens que abuſen
ni referir.

Quarta part.

HAure ordit
puix men empaig
aqueſt meu eſcaig
de parlament
curt flach fallent
a fil per pua.
La furja ſua
ſtil e balanç
ſera en romanç
noues rimades
comediades
amphoriſmals
faceſſials
no prou ſcandides
al pla texides
del algemia
e parleria
dels de Paterna
Torrent/Soterna
prenent manobra.
¶ Si temps me ſobra
e men recort
ſols per confort
e per retraure
no leixar caure
los qui treballen
juguen e fallen
/huns mates baten
/los altres maten

tots enganats
de ſeny torbats
a ſes requeſtes
cerquen les feſtes
troben la mort
farels report
ſera conſell
de home vell
ja'ſcarmentat
puix ha tentat
ſil volen pendre.
¶ Si vols apendre
nebot valent
llig hi ſouent
mas ab repos
/En proces clos
ma negra vida
de mals fornida
vull recitar
per exemplar
e document:
car molta gent
vehent penar
altri paſſar
mal e turment
nepren ſcarment
e ſen caſtiga
qui noſi triga
ſeny vol hauer.
¶ Del meu penſer
aqueſt trellat
mig cordellat
e flux texit
ſera partit
en quatre talls
parts principals
com la preſent
lo prolech fent
caſcuna part
te altre quart
de parts pus chiques
ſi tuy pratiques
e tens be'ſment
prou facilment
poras trobar
/de que menjar
/a ta comanda
pren la vianda
qual tu mes vulles
flos/fruyts/o fulles
raels/o fuſt
ſegons ſon guſt
e ſa ſabor
caſcun lector

preſt trobara
lo que volra
veurel tot cure
ans que murmure.
¶ Primerament
en mon jouent
eſſent libert
que he ſofert
recitare:
¶ Puix contare
ſegonament
be ſteſament
mos caſaments
negres dolents
ab pena tanta
per anys cinquanta.
¶ La part tercera
a mi certera
de lluny trameſa
vna comeſa
inſtruccio
diu e lliço
ſpiritual
e diuinal.
¶ Quarta y darrera
clou la manera
ja enfranquit
delles partit
o enuiudat
com he mudat
oy en amor
pena en dolçor:
e conſellat
e arreglat
los meus darres
anys vint o mes
tots ſeruint Deu
ſegons veureu.

Primer libr

de ſa jouentut. Prim
ra part: de la fadrin
ab ſa mare.

DOnchs Deu ayd
yo entonant
mon ſpill e norma
ſeruant la forma
del abreujar
me vull lexar
la infantea.
Ma fadrinea
e jouentut

n feruitut
desheretat
foragitat
camps feguint
os mes de vint
anys meus millors
ab prou fuors
perills treballs
nafres e talls
ab mal passi
e comenci
mort mon bon pare.
¶Ell ab ma mare
vixque poch temps
le may ensemps
los viu menjar
ni festejar.
May los viu riure
per llur mal viure
lo mala fort
/cert a gran tort
per alguns mals
no vull dir quals
e nols declare
per fer ma mare
/joue fon etich
en si frenetich
axi mori:
lo feu fl i
cert nom resta
car ell testa
al plaer della
per fa querella
com li plague.
Ellay volgue
hun feu notari
e lo vicari
fon confessor
fon marmessor
e llegatari.
Sens inuentari
de fon cabal
vniuerfal
hereua feu
de mi fill feu
laixa tudriu
no curadriu
car no calia
/cinch fous valia
lo meu llegat.
E publicat
lo testament
de continent
me renega

nom abriga
de res de do
lo flauiol
tragui ſens cera
/roba ſencera
cert nom dexa
com ma bexa
tantoſt de ſa caſa
quem donas braſa
ben adreçat
vn peu calçat
altre deſcalç
gipo al falç
tot eſquinçat
ben deſayrat
e ſens camiſa
dix a ta guiſa
ves hon te vulles
cerca hon mulles
de huy mes ta ſopa
/eſta nit ſopa
de ma camina
ala brogina
e ſi not plau
bergant al grau
te poras fer
/o llanterner
de cap de guaytes
o ſi ta faytes
ſer bon barber
a ton placer
cantant cançons
ballant al ſons
de les tiſores
tots jorns dos ores
prou guanyaras
/o ſi volras
eſſer obrer
de tintorer
dos ſous e nou
hauras per ſou
/o ſi troter
puix eſcuder
eſſer volies
tambe viuries
penſa eſta nit
ton bon partit
not puc tenir
ves a ſeguir
taula ni llit
tito perdit
comte non faces
que'n mi trobaſſes
peus e mans tens

guanyat prou bens
cerca ventura.
¶ La gran fretura
prest ma tenygue
em reprengue
gran malaltia
mare ni tia
nom aculliren
ni may bulliren
ordi per mi.
Tiri cami
oral portal
ves lespital
denClapes dit:
/aquella nit
laspitalera
falsa roncera
ella y sa mossa
per cint e bossa
fins al cotó
del meu gipo
mescorcollaren
/puix noy trobaren
vn diner sols
dix sens llançols
huy dormireu
demaus nireu
vos a captar
no pot bastar
aquest spital
ni te cabal
per mantenir
ni llits fornir
pera tants pobres
/per fer les obres
e tantes dides
noy bastan vides
no portau taça
ni carabaça
barça çerro
en vn porro
aygua beureu
/toch sal haureu
e sols lestatge
pa companatge
vi sin voleu
queus ne cerqueu
¶ A Deu plague
que nom tingue
molt la terçana
/vna semana
hi mengi blets
cols e brots frets
prou ansalada

may carn cuynada
/ſorti del llit
e mig guarit
yo men parti
a peu any:
ſeguint fortuna
en Cathalunya
vn caualler
gran bandoler
d'antich llinatge
me pres per patge
ab ell vixqui
fins quen ixqui
Ia home fet
/ab lom diſcret
temps noy perdi
dell aprengui
de ben ſeruir
armes ſeguir
fuy caçador
caualcador
de cetreria
meneſcalia
ſonar ballar
fins a tallar
ell men moſtra.
¶Coſtar cuyda
mon tant ſaber
per ſa muller
a la final
volerme mal
ſens culpa mia.
Ella tenia
vn ſols fill car
de caualcar
e homenia
gens non tenia
tant lo guardaua
/el apartaua
de tot perill
que feu ſon fill
hom femeni
fet dalfani
e dorelletes
çucre caſquetes
e viciat
tot mal criat
fet a ſon lloure.
Quant lo veu mour
inutilment
e gentilment
yo auançarme
penſa matarme
la xaquioſa

mbra enuejoſa
aeſclant paraules
ndalles taules
ficcio.
tracio
ja dormint
n fill venint
r ſon conſell
lo coltell
r quem matas
m ſacoſtas
gue terror
tent remor
oguim vn poch
estreçal joch
t ques burlaua
ll tremolaua
iom toca
ix nom mata
a ſabe ſer
n de paper
t mal meſclam
poſa clam
gran error
mon ſenyor
olt brauament
b ſagrament

ell adueraua
lo quem poſaua
/mas lom prudent
veu clarament
qu'era falſia
com la mouia
la ſola enueja
ab ſa correja
fort li pega
e la tanca
dins ſon caſtel
donam conſell
partis de fet.
¶ Ab ſon decret
fuy preſt vengut
en vn llaut
de Biſcayns
/tots los vehins
me conegueren
e tots prengueren
los del carrer
grat e plaer
de ma venguda
/deſconeguda
hagui la caſa
tant la viu raſa
e deſrobada

e regirada
ma mare viu
nis mou nis riu
cuyti dentrari
/de hun canari
o catiu ſtrany
/de hun tacany
non fera menys
/ab ſos deſdenys
poch ſe gira
/ans me mira
fort de mal vll
dix me boch çull
tirat auant
mans amagant
nom feu dar beure
nim leixa ſeure
ſo que tiras
no mi trobas
lo ſeu ſenyor
/Ab entrenyor
yo deman qui
/dix me meſqui
/A ton deſpit
ja tinch marit
cert pus honrat
que nol orat
del pare teu
de major preu
e pus valent
veſten dolent.
¶ Preſt men parti
yom aparti
per ma honor
/no pas per por
de mon padaſtre
ja per mal aſtre
s'era caſada
veu ſe poſada
en libertat
gran heretat
e ſenyoria
toſtemps tendria
/veu lo ballant
joue galant
plegat be ſtret
tantoſt ſon fet
/Per ella tench
hun gentil rench
los armaments
e paraments
tot manlleuat
/hac ben juſtat
ſon ne ben tret

a hun bon tret
qui pot tenir
/seu los venir
ellal conuida
/cabey la dida
sens testimoni:
seu matrimoni
o esposalles
sens encartalles
ni capella
/noy apella
algun parent
ni hom sabent
per conseller
/fonch sa muller
sens encartat
ni ben contar
donalils bens
/lo mort:parens
lo fill absent
per lo present
tot oblida
/ellas cuyda
tot temps duras
lo gay solas
e pa de noces.
Tantost les coces
foren ab ella:
la muller vella
lo marit joue
que be la soue
fa lo que deu
mantinga Deu
qui tal pratica.
La ques pus rica
mes ne mereix:
/menys se coneix
/lo fum l'engana
/la carn la mana
/la vella fembra
del temps nos mẽbra
/tendra la panxa
ab plechs com manxa
ab semblant pell
com terçanell
o xamellot
parra bossot
buyt la mamella:
/put li la excella
cap alquenat
/front estirat
/no tendra dents
conta los bens
no los seus anys.

Dels pus estranys
bullicios
e ocios
menys vergonyos
e pus ronyos
pren com la lloba
ab raho troba
per les edats
e voluntats
tant variades
colps bocinades
la vella enterca
/puix que mals cerca
diners primes
ha volgut mes
/captiuitat
que llibertat
lançant riquea
cerca pobrea
llunyas dels seus
yre la deus
/e si quant mor
del seu tesor
queu com ne sobra
may algu cobra
dels seus tan poch
/dells se trau joch
/a qui la vexa
a aquell ho lexa
en testament.
¶Puix scientment
se encatiua
com a catiua
se deu tenir
/no pot parir
ni dar plaer
mes es muller
lexouar gros
que no llur cos
gran dot la mou
/ell pel dot clou
/casament negre
los bens alegre
/donchs possehixca
/ella seruixca
vixca ab afany
/pene tot lany
tot mal deu pendre
veja despendre
sos bens e rendes
/deu fermar vendes
e fer capleutes
pagar los deutes
quel marit deu

/en mala veu
ſos bens poſats
e ſubaſtats
publicament
/la cort venent
ans de ſa mort
/ſa vera ſort
veja venuda
e fort batuda
ben caſtigada
e deſligada
en blanchs cabells
dels pecats vells
pas penitencia
ab tal ſentencia
marit darrer
vengel primer
tot axis ſeu.
¶En temps fort breu
ſe deſcobriren
e lis obriren
moltes bambolles
/cambis ſadolles
e violaris
preus e ſalaris
dels Arteſans
menaren mans
dins trenta meſes
feren deſpeſes
inopinades.
Hac ſe jugades
les joyes ſues
/catiues dues
poch a poch lals
/tots los cenſals
foren venuts
/puix abatuts
ells ſen fugiren
/per temps moriren
/ell caçador
e comprador
d'un cauallet
de ſa muller
ella cambrera
e llauanera.

Segona part.

cõ fon afillat y trames.

PVix yo fuy cert
eſſer deſert
de benuolents
/cert als dolents

nom atanci
/en mi pensi
nom absentas
quem presentas
a hun bon rich
qui fel amich
son de mon pare
e gran compare
e mon padri
/joue sadri
desempenat
fuy men anat
al hom de Deu
/com ell me veu
hem hac oyt
e hach sentit
/de qui fill era
e ma manera
/ell me senya
e m'ensenya
cert gran voler
/ab molt plaer
ell m'accepta
/mas protesta
que may nom ves
ni quen sabes
res sa muller
/lo mercader
molt poderos
e virtuos
ell ma filla
/em abilla
com sa mester
/sus vn troter
ab prou dines
ell me trames
ben arreat
cami ferrat
per Tarragona
/a Barcelona
quant arribi
de sanct Marti
castell fort pres
en Panades
hon ab gran cuyta
sen era fuyta
ne viu cobrar
presa tornar
no menys ferrada
que dull mirada
na Fortiana
/qui Cathalana
son natural
ab prou de mal

e malaltia
llexat hauia
abandonat
palau robat
ſenſe remey
ſon ſenyor rey
propi marit
mig mort al llit
enmetzinat
e fetillat
ſegons ſe deya
/altre tal feya
a ſos fillaſtres
e mals empaſtres
contra ſa nora
vn punt ni hora
nunca ceſſant
/lo rey ginyant
ab frau engan
major Ioan
apres rey fon
Marti ſegon
ſos fills abdos
com a traydos
desheretas
ſols proſperas
ella y als ſeus
ſent los hereus
de ſos regnats
/per tals pecats
ſon ben rodada
e turmentada
/moltes cremades
de ſes criades
a llur malgrat.
¶ A monſerrat
yo men vingui
/aqui prengui
cami frances
/fuy a Beſes
oy la fama
de noſtra dama
quis diu del Puy
/tambe mi fuy
a ſanct Dinis
puix a Paris.
¶ Iunct al hoſtal
prop lo portal
trobi la hoſta
prou ben compoſta
e lli filaua
/e yo fiaua
que fos ſegura
/jus tancadura

dich/Hoſtalera
eſta engeuera
vos lam tancau
e lam guardau
axi com lull:
car molt la vull
/aquella nit
pres bell partit
mata ſon pare
ella y vn frare
tot ho robaren
e ſen anaren
mas no molt luny
/a tres de de Iuny
ells ſen fugiren
a ſet moriren.
¶ Ella fon preſa
e viua meſa
dins vna bota
e cloſa tota
ab companyia
de ſerp:bogia
e d'un vell gall
/lo riu auall
l'açabuçaren
e la llançaren
/feu me mal joch
vltra lor poch
lletray tenia
/la qual venia
a hun marxant
fon empatxant
tots mos affers.
¶ Mas poch apres
prengui mos gatges
e fiu viatges
ab molt valent
ardida gent
dela Franceſa
contra Langleſa
/fent caualcades
molt eſtimades
fort guerrejant
e ſaltejant
cobrant caſtells
/molts jouencells
apreſonauem
yls reſcatauem
per molt argent
cruel vrgent
feyem la guerra
e la desferra
molt bes partia
tot hom nauia

quell eſtiu
an rich me fiu
ben armat
a'ſtimat
ntrels guerres
o dels darres
n liuernada
er la gelada
campejar
aſſetjar
renia ſi
lo Dalfi
b los ſenyors
apdals majors
nolt ben guarnits
infinits
gent e jouent
eya ſouent
er belles junctes
correr punctes
tornejar
durant temps clar
en lo plujos
temps enujos
ab moltes gales
eya fer ſales
e bells conuits

dies e nits
ab los grans ſochs
molts plaents jochs
baſtir caſtells
per banaſtells
moms e grans feſtes
ſles dames preſtes
al bell triſcar
baxa dançar
may hi fallien
totes venien
ben abillades
e diuiſades
ab tal gouern
lo temps diuern
axil paſſaua
ym deportaua
complidament
mas brauament
lo temps gentil
lo mes d'Abril
fins al Setembre
ſe feya tembre
puix hiuernauem
ens ne tornauem
a galejar
e feſtejar

enamorades
a les poſades
ab gran plaer.

Tercera part

continua los actes fets
en Paris.

EN lo Giner
vna polida
galant ardida
gentil burgeſa
flor de belleſa
de tot Paris
hun jorn de pris
hon yo junyi
e lo guanyi
/a ſa requeſta
me moſtra feſta
em feu ſaber
ſon bon voler
lo grat e alt
ab prou de ſalt
del ſeu burges
/car lentrames
bel conegue
la queu tixque:
e ordidora
ſon la traydora
dela cambrera
falſa tercera
ellau tracta
ens afronta.
¶Ans quey entras
nimi trobas
cert noy cabi
ni res ſabi.
Feta la empreſa
ordena preſa
aquella nit
a ſon marit
perque dormis
/com ho ſentis
enla ſabor
beueu ſenyor
dix lipocras
/com ſen calas
vna gran taça
ell beguen maſſa
/lo fort dormis
fon toſt morit
les imperfetes
tan indiſcretes

iogueren crits.
oren sentits
er los vehins
tots venins
ynt los plors
ren lo cors
tes jahent
in tant calent
as ja finat.
er bon veynat
lent sentir
nquerir
malaltia
ro mentia
olt sospirant
ix alt plorant
un gras porcell
i nouell
molt tragat
s'offegat
poplexia
olt se'scroxia.
ots lan cregueren
in plaugueren
sa dolor
ostra bandor
ich desuiada

e destorbada.
Tal soberch mal
molts del hostal
lo conegueren
/dells ho cregueren
altres negauen
los huns plorauen
/altres bonien
lo quey sentien
nos poch cobrir
tan prest morir
e fort desastre
no leixas rastre
de gran sospita.
Per mala dita
ella fonch presa
/e fonch desesa
e fauorida
per ser nodrida
entrels de cort.
¶ Mas hun fill bort
quel mort tenia
la perseguia
fort brauament
diligentment
ne feu lanquesta
a sa requesta

ínstant fortment
/pel parlament
fonch condemnada
ſer ſoterrada
biua dejus
lo mort deſſus
e biua treta
/duta en carreta
foral raual
al cap dun pal
no gayre baix
obrat com haix
meſa la roda
per lull hon roda
ella lligada
aparellada
dauall foguera
com metzinera
hi fos rodada
e ſocarrada
fins tot fos cendra
/la joue tendra
de pena fort
e dura mort
ab paciencia
pres la ſentencia
e la rebe
/ami tambe
qualque beuratge
o mal potatge
fetilleries
o porreries
me haguera fet
/perço de fet
ma conorti
em deporti.
¶ Mes aquell any
hun cas eſtrany
en lo mon nou
jorn de Ninou
ſe eſdeuench
/yo tinguil rench
fiu combidar
tots a ſopar
e rigolatge
los de paratge
qui junct hauien
/alli tenien
de tots potatges
de carns ſaluatges
bolateria
/paſticeria
molt precioſa
la pus famoſa

: tot Paris
n hun paſtis
polat trit
hom/ cap de dit
fon trobat
›n molt torbat
ıil conegue
gonegue
ıey trobaria
ıes hi hauia
ın cap dorella
ırn de vedella
:yem menjaſſem
s que y trobaſſem
ınglal petit
›s mig partit
ts lo miram
ırbitram
rn d'hom cert era
ı paſticera
dos aydans
les prou grans
a fornera
auernera
:ls quey venien
ı beuien
guns matauen

carn capolauen
feyan paſtells
e dels budells
feyen ſalcices
o llonganices
del mon pus fines
/mare y fadrines
quant ne tenien
tants ne venien
e noy baſtauen.
Elles matauen
alguns vedells
ab la carn dells
tot ho cobrien
aſſaborien
ab fines ſalſes
les dones falſes
/en hun clot tou
fondo com pou
deſcarnats oſſos
cames y toſſos
allils metien
/e jal vmplien
les fembres braues
cruels e praues
infels maluades
e celerades

abhominables.
Cert los diables
com los matauen
crech los aydauen
e lo demoni
/fas teſtimoni
quen mengi prou
may car ni brou
perdius gallines
ni francolines
de tal ſabor
tendror dolçor
may non ſenti:
per lo mati
de totes tres
feren quartes
e llur poſada
fon derrocada
e la planaren
/ſal hi ſembraren
/e tots los coſſos
tallats a troſſos
/cent ni contaren
los ſoterraren
en lloch ſagrat.
¶ Molt hagui grat
d'aquell pays
/may viu diuis
bandolejar
ni breguejar
homens prou richs
e pacifichs
ſuaus benignes
/dones malignes
moltes vegades
viu condemnades.
Mil bandejauen
mes ne penjauen
que de rehims
per varis crims.
¶ Vnan penjaren
viua'ſcorxaren
gran fetillera
e metzinera
/de nit venia
ſens companyia
ſola pujaua
e arrencaua
dens e quexals
dels qui en pals
alts execats
eren penjats
/la falſa folla
dintre vna olla

len enguixada
am amagada
la tenia
si sentia
gu passas
sa costas
descubria.
e luny paria
auentable
p de diable
r cinch forats
en compassats
s raygs exien
ls nas parien
ran boca ab foch,
b semblant joch
ots sespantauen
gir cuytauen,
ens nos torbaua
ans acabaua
os maleficis
orch ple de vicis
un mal mati
onch sanct Marti
ella troba
a pell lexa
er ferne bots.

Quarta part.

clou son viatge tornát a Valencia.

PVix ixquen tots
molt bella flota
fent fort derrota
ab lo calt sol
de Iuliol
en les companyes
e gents estranyes
qu'eren vengudes
fem corregudes
nons hi trigam
que calcigam
tota llur terra
/ben haja guerra
fa rey cortes
lo rey Frances
me feu larguessa
vna duxessa
folla guerrera
ma presonera
de gran fiança
per ma quitança
e del boti

quant lo parti
per part doná
/ellas finá
entregament
dos mil e cent
nobles de nau
ella pagau
complidament
delliurament
tira ſa via
¶ Yo quant hauia
puix rich potent
me viu dargent
armes vexella
roba molt bella
lli, llana, ſeda
molta moneda
tot exagui
e cambihi
ſegurament
/corteſament
pres comiat
e ben muntat
ab cinch canehes
ab mes lliurehes
a la franceſa
tots gent corteſa
/per mes jornades
ſent matinades
e curt dinar
per caminar
cuytadament
/molt cautament
entre Gaſcunya
e Cathalunya
paſſils Mollons
/pels gutirlons
de carn ſens oſſos
al coll tan groſſos
paren mamelles
les falſes velles
d'aquells vilatges
certs mals beuratg
fan homens begue
axils hi peguen
al viandant.
¶ En Lleyda entra
viu rocegar
puix'ſquarterar
vna fornera
ſols per tercera
e conduyr
ſon fill dormir
ab ſes lloçanes

parrochianes
en lalcauor
ab gran rigor
a executaren
o fill ſoltaren
per en jouent
er tant valent.
¶De fet parti
irant cami
ui al caſtell
ntich molt vell
Moruedre dit
aquella nit
aun bon pagés
vent lentrames
de ſa muller
en lo celler
adulteraua
que treſcolaua
li daua a entendre
lleuas ancendre
la matinada
gran carbonada
metey ſa rella
quant fon vermella
gran ſolch li feu
en lo camp ſeu
dins la ſenella
lexay la rella
ell ſen parti
ellas dormi
/ab tal cauteri
ſon adulteri
curacio
punicio
hague condigna
e de cert digna
de gran memoria:
/prech en ſa gloria
Deu lo colloque.
¶De fet yo broque
ves ma ciutat
fuy acceptat
per mon parent
molt carament
ab gran plaer,
/per ſa muller
gronyant renyint
e preſumint
fos fill baſtart:
anaua en part
los dits croxint
e dix bunynt
quin deu vos ſal,

/tenim hoſtal?
de llits fornit
digau marit
cinch caualcans
preats galans
eſpluga bous
per quins cinch ſous
los acolliu?
/E yo ſabiu
hun bell robi
yo li doni
e la falague:
/e de fet pague
quant deſpenia.
/Lo prom tenia
com pare meu
per ſon conreu
yo fuy perſona:
/com a lleona
ellam miraua
nom oblidaua,
/lo benefici
feya ſeruici
e gran honor
al prom major.

Libre ſegon

de quant fonch caſa
part primera de co
pres donzella.

EN aquell punct
que yo fuy junct
enla ciutat
hagui comptat
quans anys hauia:
trobi complia:
los trentaydos,
ab corredos
yom auengui
compri, pagui,
lalberch aqueſt
/arreil preſt
d'abillaments
e forniments
com conuenia.
/Souint venia
la ranyinoſa
vella enuejoſa
a viſitar
per aguaytar
ſi res portaua

ïm donaua
marit ſeu.
:om ella veu
com venia
quant hauia
lla enuiat
:ambiat
o veu cobrar
e eſmerçar,
e li plague
m conegue
e rich venia.
Ella tenia
a coſina
atoſt barrina
s muller mia.
llam enuia
correcdora
an ralladora
trametent
nta corrent
nolt reueſſa,
am endreſſa
n parlament,
'un caſament
olt ſingular
s vull parlar,

d'una donzella
bona e bella
ben endreçada
molt eretada
rica pubila
d'aqueſta vila
dels bons parenta:
/en dot ha trenta
milia ſous
en timbres nous
tots en moneda,
vna 'rboreda
gran alquetia
dix poſſeya
prop la Deueſa:
/ſenſe deſpeſa
dix ſe faria
ſegons volria
queu ordenas,
/quen demanas
a'quella tia
quil trametia
yo de conſell
vos fillol dell
y ella della
bona parella
ſi vos me creu

ab dos ſereus
/falſa parlera
vella velera
me'mbabuxa
him tabuxa
/de tot mentja
de ſa falſia
yo lan cregui.
Lo prom pregui
e ſa muller
en tal penſer
me conſellaſſen
em arreglaſſen
/yo la prengui
ſiu auengui
arau ſabreu
you dire breu.
¶ Ellam ſopta
e fort repta
perque tardaua
e que'ſperaua
altre la hauria
quiu grahiria.
Tant ho cuytaren
quens eſpoſaren:
ellas dota
del que porta
ſenſe fermança
/ab confiança
cert ſanament
e planament
axiu paſſi.
¶ De fet penſi
que li daria
o que faria
/yo prouehi
e la rehi
/perles rubins
/velluts cetins
/conduyts, marts, v
/vernius, duays
/per cots gonelles
/angles bruxelles
/e bell domas.
Arrunçal nas
cabotejant
e morrejant
/ab gran menyſpret
donay del peu
veſtir nou vol
/diu que dudol
noy veu brocat
de vellutat
hi fall faldetes.

'ot par robetes
e criatura
lſa coſtura
mal tallat
ijor forrat
iu mal de ſaſtre
ofri lempaſtre
o li dich res.
¶En mi repres
o ſtich mirant
fi'ſperant
volgui prouar
on exouar
l me darien
m paguarien
ens demanar
cert lo'ſperar
onch joch de falles
entamil malles
onch la moneda
cert larboreda
lalquaria
on malqueria
ens confiſcats
ypothecats
n plets pendens
encartaments
de quantitats
cenſals quitats
fictes cuberts
a cort offerts
mal carregats
deutes pagats
ſens cancellar.
¶Vam concellar
qui bem volia
e molt ſabia
en aqueſts fets
que lexas plets
/may per james
rebil promes
/pagat axi
ja nom dexi
fer lo degut
haguim begut
ja les Adiues
a mi nociues
al cos y boſſa.
¶Era molt roſſa
blanca polida
e ben ſabida.
Yo no preſent
ab tots rient
la llengua aſida

/ab mi coſida
com ſi fos muda
toſtemps premuda
ſols murmuraua.
/Vn jorn ploraua
dix li perque,
hoy per ma fe
no plor per res
dich queu comes:
/dix, Bem fartau
perquem matau
llexaume' ſtar:
/volent reſtar
ſens del tot rompre
yo ſo qui compre
alfarda, treça
/lliſtada peça,
/bell drap de coll,
/corda, treſcoll,
/bonys, e polſeres,
ſpill, orelleres,
/creſpina, trena,
/collar cadena,
/coral, e llambre,
/aloes, e ambre,
/prou adzebeja,
/clauer, correja
/boſſa, aguller,
/pinta, crenxer,
/ſtoig, gauinets,
/guants, ventallets,
/calces, tapins,
ab eſcarpins
de vellut blau
/mig cofre y clau
quant trobar puch
e tot loy duch
/res non volgue
nim reſpongue
toſtemps callant
/yo deuallant
hun jorn la'ſcala
dix vna y mala
/dolent catiu
yo malat viu
mas malam viſt
/malam prenguiſt
pera tots obs
tirar los'ſtrobs
ſabries mes.
Son entremes
bel entengui
/noy reſpongui
enmi penſant

que per auant
lo ſeu deſdeny
qui per poch ſeny
ve e jouent
plena de vent
e mal nodrida
no may ferida
per ſor ni frare
/filla ſens mare
feta a ſa guiſa
que als diuiſa
ſino gran fum
llur mal coſtum
yol me guarria.
¶ Puix a llur tia
fiu eſcomeſa
fugint deſpeſa
de bodes fer.
En lo Giner
de matinada
poca'maynada
ſols huyt o nou.
Ella queu ou
e ſes parentes
molt mal contentes
totes rabien
e cridant dien
/hix dela toca
que ab tan poca
mencion facen
/elles que tracen
com ſe faran
demanaran
tots los honrats
nobles jurats
caualleria
/al bell de dia
yra honrada
alt caualcada
en coſſer blanch
/duran lo banch
del fre parents
dels ſeus potents
puix prou ne te.
/e vol tambe
robes nouelles
joyes pus belles
molts ſonados
e menjados
tots vint caſats
murta molts ats
complidament
/meſquinament
e amagada

esta vegada
nous ho pensasseu
niu començasseu
car acabat
menys adobat
may ho veurieu
/pensar deurieu
ella don ve
e com li coue
solemne festa
/ella qui resta
superbiosa
tota briosa
los vlls regira
totas remira
gronyint flastoma
com quis pren ploma
del cap e pits
/vngles dels dits
se remordia
/en aquell dia
per tals afrontes
yo fiu mos contes
al temps de roses
tenir mes coses
aparellades
e arreglades.
Al terç diumenge
sis vol hi menge
tot lo veynat
rostit, cuynat,
sis vol ho bullen,
facen ques vullen,
En aquell jorn
de cert entorn
trecentes lliures
despes en viures
/tots hi menjaren
e ben ballaren
a llur plaer.
Lo desplaer
fon meu a soles
/trobi violes
en lo meu ort
e morritort
donzell ab malua.
Entrihi ab salua
mon primer past
mengi ab tast
e fort mostalla.
Al cap sens falla
be lam senti
e nou mostri
dissimulant

no moſtrant
n res coneixer
om man fet pexer
le cert penſau
per hauer pau
uy pacient.
Dilluns ſeguent
com ſom dinats
os conuidats
tots ſen partien
e ſols me dien,
Gracies grans
e molts infans
vos done Deu
/ſi res voleu
yo ſo tot voſtre
ſi be nou moſtre
del que ſe fer,
al meneſter
manau de mi.
¶ Fan ſon cami
leixen mal ſa
lo nouenſa
/la nouenſana
romas vſana
com pago vell
mirantſe bell
roda ben alta
dels peus ſa falta
nunca mirant.
Mas yo tirant
al pacifich
vos certifich
que mon poder
art giny ſaber
/quant treballaua
tot ſeſpletaua
de nit e dia
en cercar via
per quens amaſſem
ens concordaſſem
com ſe pertany,
ab quant afany
e temps perdent.
¶ Primer volent
la ſolaçar
e abraçar
a totes parts
ariçons, carts
porcha, creſpina,
no tenen'ſpina
pus fort punyent
/porcell grunyent
tota la nit

era en lo llit
/com ſe gitaua
primer cercaua
lo coxinal
de ſon ſenyal
nu del lançol
ſi ſta hon ſol
/apres rallaua
ſi yo callaua
no reſponent
/deya dolent
ſo endiablada
o ſo orada
nom reſponeu?
mal eſclateu
/tenintli corda
may me recorda
reſtas la mia.
¶ Si ſa dormia
molt me enujaua
com ſe orinaua
tant y ſouint
lo llit podrint
/dalre pudia
quant li venia
ſon ordinari
ſens pus penſarhi
cames,e cuxes,
les calces fluxes
tot ſen omplia
/draps ſis metia
ab tal olor
e tal color
çom deu ſe ſap
llançaual drap
per los racons
dauall caxons
entre la palla
/noy daua malla
hom ſil trobaua
llal ſe dexaua
hon li cahia.
¶ Mig any veſtia
vna camiſa
deſa diuiſa
gentil brodada
tota clapada
de rojes flors
/nunca del cors
ſino podrida
troços partida
las deſpullaua
tal la lançaua
baix en la coua

mudauas noua
cada vestida
mas no cosida
punct per ses mans.
¶ En les nits grans
e menys de dia
yo may dormia
sens purgatori
/en lescriptori
tant me spayaua
si caualcaua
sent qualque volta
a missa solta
yo men tornaua
em acostaua
al mal dinar
feya cuynar
yo finament
e netament
als meus esclaus
ella les claus
ne tancadura
menys la mesura
ne regiment
del forniment
de ma tocaua
ni sen curaua

/res noy sabia
nis comedia
res ordenar
menys lo manar
sols de paraula.
¶ Seyas a taula
auent menjat
e almorzat
ja de mati
/tots temps ab mi
enfastijada
e desmenjada
/daltres viandes
feya demandes
cert impossibles
/menjas plahibles
dels ques cohien
noli plahien
tant fastijosa
com desdenyosa
e delicada.
¶ Com enfitada
sola sopas
es menejas
lo candeler
/son lescuder
dins lo rebost

no vingue tost
caych la candela
feu be la vela
per les toualles
lexay fer falles
e flamejar,
per no tocar
lo seu dema
cert sen crema
be la mitat.
¶ Senyalat plat
certa'scudella
tenia ella
taça apartada
sal no tocada
son drap de boca
/tallar sens broca
no consentia.
¶Ni menjaria
carn del mercat
si hom penjat
algu hi hauia
/ni permetia
fruytan portassen
/be quey comprassen
conills/perdius
francolins vius
de nit a fosca
enells la mosca
nunca si met.
Plomats secret
hun gran coxi
se quen vmpli
/en la cambreta
foguer olleta
ast hi tenia,
allis cohia
sense cuynes.
¶Los jorns faynes
entre semana
may era sana
/al llit se'staua
ellas leuaua
tocades deu
com a la seu
Deu si alçaua.
Nunca filaua
ni dels guans
treya les mans
james cosia
/sols clau tenia
al seu mig cofre
ple de girofre
e drogueries

es aueries
de ſa perſona
alguna'ſtona
ella'ſpiaua
mas mes paſtaua
paſta de muda
doli de ruda
e de ginebre
pols de gingebre
molla de muja
ab hunt de ſuja
o de rouell
ab cert vermell
tret deſcudelles
morros e celles
ſempeguntaua
quant ſen huntaua
faſtig me feya.
Ab por ſe reya
de romprel pint
meſtre de tint
de full vrxella
no aparella
ni fa mes tines.
¶ Ans de matines
ellas leuaua
es perfumaua
fentſe ben olre
los jorns de colre
la matinada
era afaynada
per ben luyr
al bell febrir
dos o tres hores
com van les Mores
que ſon çabies
en ſemblants dies
tal ſe pintaua.
En miſſa entraua
com ja preycauen
ſi nos lleuauen
per ella totes
ſi feya botes
les ques lleuauen
fort ſe beſauen
ab dos premudes
e reuengudes
tots temps torbaua
es aturaua
lo preycador
per la remor
del conuidar
e ſaludar
ſi tart venia

pus tart nexia
ab anellada
nera lançada.
¶Yo la'ſperaua
tot ſe cremaua
/quant mal dinar
pijor ſopar
nagui callant
e ſupportant
e quant mal dia
/res nom valia
ans pijoraua
ys rebellaua.
¶Ma de paper
ploma y tinter
ella tenia
quen eſcriuia
may ho ſabi
/per cas trobi
tot en la plega
que fos ſeu nega
porfidieja
cridant braueja
puja la quinta
/mas yo de tinta
ſes mans ſullades
viu prou vegades.

¶Durant lauent
ni ſanchs ni vent
no loy vedaua
/ellam tocaua
mes de cent ſous
/cada dijous
ab noues manyes
ab ſes companyes
e manlleuades
e replegades
per la carrera
no ſens faldera
paſſant per lonja
/ab vna monja
no menys febrida
ni ab mes brida
al ſeu coſtat
/per lo mercat
feya la volta
a regna ſolta
mirant les tendes
e per les ſendes
feyen li lloch
com ſi fes joch
meſtre cora
/qui dir pora
dels ciutadans

;entils galans
om los donaua
ls demanaua
tots de fira
may ſen partira
o fos deſpes
onat mal mes
ot en eſtrenes.
¶En Magdalenes
pres entraua
rech ſe'ſcançaua
racio
ollacio
o ſe quey feya
venir lan veya
ites completes
er Menoretes
Boſſeria
eya ſa via
juant ſen tornaua.
¶Souint anaua
le nit al nou
any den çanou
den Suau
en lo palau
l deſpullar
y al bell ballar

en bells tapits
ahuchs, ſalts, crits
ab ſes vehines
perdius gallines
pollets petits
joleps/ſolſits
ous ab gingebre
los durs ab pebre
grech e clarea
ſenſe perea
/la malueſia
per corteſia
en gobelets
/los artalets
nols hi preauen
e ſi amprauen
pegats de lambre
benjuhi ambre
aygues almeſch
feya fer freſch
molt citronat
/carabaçat
/prou gingebrons
e canyellons
fin tartugat
e caponat
en lletouari

/llapothecari
pus ancia
en Macia
Marti ſabent
en ſon jouent
qui la ſeruia
mil ſous nauia
de tres vegades.
Yo dich auſades
del quey reſtaua
que bes pagaua
de cad'andana
cert na Farſana
ſa banyadora
ſi be l'un hora
era complida
ans que finida
fos llur banyada
acompanyada
de ſabres/pardos.
ab balls/a lardos
cants e cançons
ab molts brandons
ella tornaua.
¶ Si may goſaua
dir d'hon venia
/com reſponia
ab gran furor
en la color
nou conexeu?
no merexeu
ſemblant tendror
ni tal olor
vos en groſſer
lo traueſſer
es pera tals
/ab los capçals
deuen dormir
e no tenir
tant empatxades
ni agreujades
tals com yo ſo.
¶ Semblant canço
deya e pijos
de huy mes a vos
nous val corona
/de Guillamona
content ſerieu
/tant amarieu
vna aldeana
dona ſerrana
qui viſten capes
/del temps de xapes
ſou e d'antany

/no ſou d'enguany
ja nous vſau
/vos jaus pixau
en la çabata
/la noſtra gata
vos ne portau.
Molt caualcau
tort en la ſella
fau la'ſcarcella
/o curt gambal?
ſonau tabal
o cornemuſa
/tambe ſi vſa
ſonar llaut
/e lo vellut
de tripa groch
/e calçar çoch
pus alt lo dret
/moſtrau vos fret
e tan ſuau
/perque plorau
fau la moſtalla
/com la muralla
/deſembancau
/ſech flach tornau
/podeu menjar
/ja blanquejar
lorta comença
/per mes ofença
o per mes toch
leixant leſtoch
vos cenyiu fulla
/no pot lagulla
coſir ques roma
¶ La cort de Roma
haura a ſentir
e departir
tant gran error
/reuenedor
feu tal parell
/hun cos tan bell
alt com planço
ab hun beço
xich caganiu
ſech ronadiu
flach ſetmeſi
auar mezqui
/menja bonico
caga poquico
ſart mirmido
pus ver capo
ſo emparellada
/mils conſolada
com yo pore

ſe que fare
/de tals lliçons
ab agres ſons
ſouint ne oia
e ſofferia.
¶ Dijous llarder
digui, Muller
/lo temps s'acoſta
de pendre poſta
en penitencia
/per continencia
partixcam llit.
Dix, Haueu dit?
molt be preycau
/ara'ſcoltau
dire tambe
/l'hom qui s'abſte
d'axo en quareſma
a Cinquageſma
cornut ſe troba.
Spolſe ſa roba
qui apartarne
vol, que nos arne
/prou es ſimolſa
qui no la'ſpolſa
hun hora'l dia
¶ En caſa mia
ſi no junyien
o no corrien
toros per feſta
/caſcuna feſta
fins llums enceſes
moltes enteſes
o ſo cuydauen
/les qui filauen
/com diu la gent
ab fus dargent
ſi ajuſtauen
/tambey cridauen
jouens ſabits
ben eſcaltrits
llançats entr'elles
/a coceguelles
ells començauen
/puix ſalmejauen
de ſes endreces
teles e peces
que fan ordir
al bell mentir
/puix vnas clama
laltra diſama
/altra deſpita
laltra ſoſpita
altra flaſtoma

conten prou broma
tot de mal dien
ey affegien
ab molts enuits
de llurs marits
e ſen burlauen.
¶Apres jugauen
voleu palleta?
laume mandreta
qui te lo anell
dous eſt ramell
capſa ab comandes
ab ſes demandes
hun arbre yeant
ocell donant
mes dir rahons
deſuarions
e marauelles
de cent nouelles
e facecies
ſiloſophies
del gran Plato,
Tulli, Cato,
dant poeſies
e tragedies.
Tors altercauen
e diſputauen

qui menys ſabia
mes hi mentia
/e tots parlauen
no ſe'ſcoltauen.
Yo beu ſentia
mas nom playa
ſon negre'ſtrado.
¶Cercantli vado
que lamanças
abonanças
de lariſpea
/per ſa viuea
dubtant no ſurta
com a la murta
yo la menege
/e llagotege
/ella menys ol
tempte ſi vol
res no li cele
yo li reuele
tot quant ſabia
e quant hauia.
Tots mos ſecrets
haguels retrets
toſt en publich
/de cert vos dich
que feya rims

recitant crims
quem affigia
/en eretgia
rebellio
o tracio
ella ſabes
que hi cabes
cert nou celara,
ans m'acuſara.
¶ Vehentla mudable
e variable
mudi lo treu
/penſi per preu
que la compras
e lam tiras
fentli parences
e prometences
que tot lo meu
ſeria ſeu
/ella preſent
fiu teſtament
fentla hereua
/de fet capbreua
tots mos cenſals
perpetuals,
e los mouents.
Ab ſos parents
ella ſeu lliga
menys que vna figa
tot ho prea
mas bes penſa
ella que ſora
mort yo ſenyora
e partiria
ab quis volria
/com eſperaua
e deſijaua
que yo moris.
¶ Penſas cobris
la deſamor
lexas remor
ni tempeſtat
/ſa malueſtat
llauos dobla
/deſamobla
la caſa mia
del quey hauia
furta, roba
en quant troba
auinentea.
No hac perea
d'empenyorar
e traſegar.
Vna tendera

e ſa faldera
eren de lliga
ſey en botiga.
Tres hi cabien
e reuenien
robes de llits
bancals/tapits
teles/toualles
e vitualles
argent/or/coure
qnant ſe pot moure
tot ho furtauen
e traſegauen
ab arteria
barateria
os ajudaua
preu que tocaua
del que venia
ſe deſpenia
no ſe en que
crech per ma fe
tot ho llançaua.
May no pagaua
res que prengues,
de res degues
a miu dreçaua.
Ab mi comptaua
l'eſpecier
/ſaſtre/draper
/e coſturera
/tapins velera
/lo brunater
/e confiter
/la bunyolera
e caſquetera
tenien talles
ſegons les ralles
yo pagador.
Del ordidor
e texidora
canejadora
ni vanouer
ni perpunɥter
/de lli comprat
cuyt ni filat
/may no viu contes.
¶ Vehent tals ontes
perdicio
deſtruɥtio
tant manifeſta
/altre nom reſta
experiment
/darrerament
per enſajar

debandejar
los ſeus guarips
/joch de nayps
de nit jugauem
ab dos rumflauem
ella partia
ſouint prenia
les copes totes
trinca de ſotes
ſi ans jugaua
copes llançaua
/puix nom valia
baſtons ſeruia.
Com al badoch
mudaua joch
no del noguer
dantli lloguer
perque del fruyt
jugaua'n buyt
/per reduyrla
jugue abirla
ſouent ab ella
joch deſcampella
ni de la xoca
com ſi fos roca
menys ſen mouia
Si reſponia
ſols digues buf
hauia xuf
/ſi deya baf
tantoſt lo çaf
al cap ſentia
/ſa malaltia
vent incurable
deſeſperable
de millorar
/de pijorar
eſſent yo cert
lo cap vbert
enfaſtijat
molt enujat
mudi deſtil.
Fiu codicil
del tot caſſant
e reuocant
lo teſtament
/ſauiament
yo poſi preſt
en cort proteſt
dins temps degut
com may rebut
lo dot hagues,
quey reſpongues
li fonch manat

ben intimat
ab escriptura
/sa oradura
nos mitiga
nis castiga
gens per axo.
¶ Lo seu caxo
ple dampolletes
e scudelletes
e barralets
ab mil potets
tot ho trenqui
/e li prengui
sos ornaments
abillaments
anells manilles
vels beatilles
largenteria
e pelleria
men alleujaren
e mo pagaren
tantost o tart
mas no lo quart
del que costa
/may sa costa
a la raho.
¶ Com Pharao
cor endurit
dur empedrit
e pus maluada
/aconsellada
no se per qui
molt loy gray
/ab llarch cartell
posam libell
fort de repudi
ab prou gran'studi
articula
e prest proua
qu'era casada
daltri'sposada
primer de mi
e que dormi
ans ab aquell
cert vn cornell
ella cornella
/feune parella
lo magnifich
en Gualderich
lo de Soler
canonge ver
doctor legiste
gran canoniste
oficial.

tragué lo mal
de casa mia
feren sa via.
¶ Yo delliurat
e desferrat
tret de gran fanch
romangui franch.
Cert quim tragues
si yoy jagues
de mig d'infern
/en lull vn pern
si mi ballaua
quim delliuraua,
mes alegria
no mostraria.
Gran goig hagui
com romangui
d'aquell diable
incomportable
desobligat
/licenciat
poder entendre
si volgues pendre
altra muller,
com carceller
pres me tenia
/ma homenia
puix fonc quitada
e rescatada
yo reposi.

Segona part

Com volgue pendre
Beguina.

PVix preposi
hun vot cumplir
ans del partir
vna Beguina
quem fon vehina
per mi pregada
e ben pagada
fiu guardadora
receptadora
e tot lo meu
al consell seu
acomanant
/yo confiant
del beguinatge
fiu mon viatge
de ves sanct Iaume
/dixli, Stojaume
ab molta cura

ſots tancadura
lo queus coman,
al ſanct Ioan
o Iuliol
ſi Deu ho vol
ſere tornat
/e ben ornat
del neceſſari
penſi d'anarhi
cami tirant
poch ſoſpirant
per lo paſſat
aſolaçat
per lo preſent
/eram plaſent
penſantme forro
é tret del corro
hon meſcorxaua
em garroxaua
la carnicera
/al mig jorn era
paſſat Bunyol
/e poſt lo ſol
fuy en Requena
per bona'ſtrena
trobi gran feſta
prou deshoneſta
no coneguda;
mas auenguda.
Vna'ſpoſada
ja desflorada
ans de caſar
lo jorn darrar
aparellada
ben emperlada
ſabe fingir
moſtrāt tenir
al cos diable
eſpauentable
torcent la cara
/pres vna vara
mou tots de brega
/la gent s'aplega
marauellats
los peus lligats
les mans tambe
/la gent ne ve
deues la'ſgleya
alli ſin feya
de fictions
e varions
ab lo'ſpoſat.
Lo bon curat
vol la ſenyar

de ſus poſar
aygua beneyta
ſurt la maleyta
fingint pintures
de diablures
diu que noy creu
fent li la creu
/ell la conjura
ella perjura
de Deu renega
ell ſi carrega
ab tot ſon ſeny
pus fort la'ſtreny
/diu, Ixſca toſt
per lloch diſpoſt
no fent gens mal,
a la final
la reſabida
mudant veu crida,
Non vull exir
ſens ben obrir
o eſquinçar
ben examplar
aquell forat
qual te guardat
mes en ſon cos.
Crida l'eſpos
ab alta veu,
Al plaer ſeu
per hon ſe vulla
puix toſt ſaculla
rompa y'ſquexe
puix no la vexe
mes nol forceu
nel conjureu
pregaulo ixca
ſols ella vixca
no cur de pus.
Dient, Ieſus
fingint ſeſtorta
moſtras mig morta
com eſmortida
e ſbalayda
clamas del lloch
/baix (dix) gran foch
cert m'ha dexat
tot eſcorxat
par foch ſaluatge
/ſuch de plantatge
crech lan guari
axi cobri
ſon falliment
tot hom content
lo Nouio mes.

¶Dimecres apres
com men exia
sel companyia
e sent per mi
de cert trobi
/seguint monjoyes
plans/monts e foyes
e rius passant
fuy al cos sanct
de la Calçada
ciutat murada
/vna vil hosta
royn disposta
a puteria
llauos tenia
en sa posada
vna bregada
de pelegrins
vells e fadrins
/hu lin alta
e requesta
li fes plaer
nou volgue fer.
La vil bagassa
mes li la tassa
dins son fardell:
partintsen ell,
menys la trobaren
seu quel penjaren.
Los altres tiren
llur vot cumpliren
/com sen tornaren
de fet anaren
veurel penjat.
poch apartat
del gran cami
/viu lo fadri
dix, Despenjaume
beneyt sanct Iaume
ma sustentat
lo greu pecat
son descubert
/e son pus cert
car com cuytassen
el demanassen
al president
/ell responent
a llur querella
per marauella
dos cuyts ocells
presents tots ells
resuscitaren
e alt cantaren
gallina e gall

/ſens entreuall
l'Hoſta damnada
preſt ſonch penjada.
¶ Yo caminant
ades penſant
ades rient
fuy en Ponent
/aqui vetli
del tot cumpli
ma romaria.
¶ Yo men venia
viu fort pelea
dins vn'aldea
en hun carrer
/marit muller
viu emplazar
fort acuſar
qu'adulteraua
ella negaua
/ferro callent
vermell ardent
li feren pendre,
veren encendre
de fet la ma,
totas crema
/no la'ſcoltaren
de fet voltaren,
ſentenciada
fon degollada
per ſon marit.
¶ Fuy en Olit
vila molt bella
/dona ja vella
hi viu portar
a ſoterrar
ſobre lo cos
molts e grans plos
feyen e plant,
vna cantant
alt endexaua
e coblejaua
/maldient fort
la falſa mort
per maſſa toſt
hauer deſboſt
dona ſemblant,
darrer leixant
lo marit viure.
Prenguim a riure
com les oy
/era fadri
joue lo mort
e per ſa ſort
vint y cinque

marit dels que
haguts hauia
mentres viuia
/elles encara
lo cap e cara
ſen arrapauen
cabells pelauen
com no moria
ans romania
lo joue viu.
¶ Paſſi lo riu
gros d'Arago
/en Alago
desfiu ma troſſa
en çaragoſſa
galant entri
/e dret tiri
deſcaualcar
al ſanct Pilar,
qual quant viuia
ſancta Maria
angels obraren
ells lo portaren
per ſaluetat
a la ciutat
a hon prehicant
l'Apaſtol ſanct
mes gent lo oy
es conuerti
/puix a la nau
hoſtal penſau
millor poſi
/dones trobi
molt diuiſades
ençafranades
ab mil tocados
/ani per ſtrados
de les ſenyores
punts ni tiſores
no ſi tocauen,
nis practicauen
fuſos filoſes
/les generoſes
e grans nobleſſes
com diableſſes,
/axis deporten
/allis conforten
los eſtranges
no en verges
car no ni ha.
Viu lendema
comouiment
de molta gent
per vna preſa

en carcer mesa
hon era'stada
tres anys tancada
adulterant
/marit instant
denunciada
sentenciada
pera penjar
fent semprenyar
a hun bergant
/articulant
de son prenyat
fonch porrogat
lexecutar
/per escapar
pres per partit
hauent parit
fort treballas
prest semprenyas.
Quatre vegades
continuades
hun mateix dia
ella paria
e semprenyaua
/axi guanyaua
lo porrogar
seu ho durar
pus de tres anys
ab los tacanys
qui li aydauen
los que posauen
en la cadena
/a la cinquena
yo fuy present
per manament
dels Salmedines
quatre madrines
la remiraren
e deposaren
ab sagrament
concordament
no ser prenyada
/son enforcada
al mercadal
hon lo dogal
li fon tallat
car son duptat
concebiment
gran mouiment
al ventre veren
/prest la meteren
dins lalmodi
be se per qui
lo ventre vbert

ıus clar e cert
vll mirada
ɔn prenys trobada
hauent mentit
ıls referit
:s paſtoraces
le madrinaces
ɔ lur fals dir
ı feu morir
molt mes parira
no morira
ambes mori
ins lo fadri
ens batejar
: feu errar
os alguaſis.
¶Ans quen partis
/na torbada
lona barbada
ant rabioſa
com anſioſa
le ſer amada
/entenebrada
per lo diable
feu cas mirable
gran erogancia
fet dimportancia
e gran eſpant
contaminant
la ſua fe
/no ſe perque
ſols geloſia
crech lay mouia
ellas clamaua
molt la tractaua
ſon marit mal
/penſa al raual
o moreria
conſell hauria
d'un ſarrahi
lur alfaqui
per ſon diner
lo fetiller
dix, Sil pagaua
e li portaua
ben amagat
lo cos ſagrat
cert ell faria
que la volria
be ſon marit
/preſt fet e dit
en la capella
qui es molt bella
de ſanct Miquel

calat lo vel
ellas confessa,
ab molta fressa
pres falsament
lo sagrament
sanct del altar
/com qui torcar
se vol la boca
la sancta coca
sen trach sançera
/en candelera
o cofrenet
com pus secret
pogue tanca
/de fet torna
dix jal tenia
hon ho volia.
¶Dix, Queu portas,
e com cuytas
ab molta raxa
obrint la caxa
quey hach dexat,
fon transformat
hun bell infant
tot rutilant
e luminos
molt gracios
tot nu jahent
/lo qual vehent
com qui sol mira
al moro tira
tota'sglayada
alienada
fora de si
lo tagari
perro maluat
tot atronat
dix, sen tornas,
tot ho cremas
prouehiria
per altra via.
¶La renegada
endiablada
folla dement
Deu no tement
no res dubtant
ni gens pensant
en lo quey feya
crech que noy veya
feu gran foguera
/la candelera
mes sus en mig
apres afig
lenya y carbo,

tost lo caxo
son ben cremat
tot abrasat.
Lo sanct cosset
del infantet
romas illes
/del foch sospes
lo seu cremar
resta'nla llar
mirablement
pus resplandent
e semblant viu
entrel caliu
no socarrat.
¶Tant leig pecat
nol puch narrar
sens fort plorar,
lo paper mulle
lo ja'scrit sulle
lagrimejant
/continuant
los pensaments
porta sarments
lenya molt mes
pi sech y mes
mes foch encen
molt fort enten
fer de tot cendres.
Era diuendres
entorn mig dia
ella sabia
lo perro,ca,
fer la çala
en semblant hora
arrapas/plora
no sab que fer
/veyal sancer
no gens fumat
ni alterat
brases e foch
tot li fa lloch
/cega per ira
lo cami gira
ves la mesquita
plorant recita
son mal nouell
per mal consell
seu quant ha fet.
¶Lo vell moret
hix del alquible
pres lo terrible
por d'aualot
/pensa quant pot
en si discorre

sols li ocorre
dir à la fembra
/qui spines sembra
descalç no vaja
qui molt sensaja
al aygua'anar
ell ha alleixar
lo coll o lansa
/tota'speransa
tinch ja perduda
si nons ajuda
Deu poderos
morts som ab dos
si nostre cas
pels populas
sera sentit
/prengam partit
tal quens delliure
que pugam viure
/ab dos morrem
sino correm
dret a la Seu
e vos al peu
del confessor
lo gran error
que fet haueu
confessareu
/e yo mon mal
al general
major vicari
sens gens mudarhi
recitare
acusare
mon falliment
discretament
prouehiran
/sins guiaran
e som estorts/
ab dos som morts
ley mudare
renegare
de Mahomet
axiu promet
tot axis feu.
¶ Bisbe sabeu
man'al vicari
ab son notari
se desfreçassen
e quey anassen
a la vesprada
apres tocada
la oracio
/relacio
certa li feren

del que pogueren
n tant mirar.
Puix feu manar
l gran prior
on confessor
b certs deuots
ons sacerdots
a nit vellassen
ot ho guardassen
ant bon recapte
de ma dissapte
ach aiustats
os quatre'stats
omens de titols
os dos capitols
eligions
obles barons
cauallers
os consellers
consolat
e la ciutat
ran part del poble
al lloch pus noble
anct Saluador
b gran feruor
olgue preycar
nanifestar

lo dit a tras
tant orrent cas
exorbitant
mas confirmant
la nostra fe
deuot e be
feu lo sermo
gran professo
molt singular
feu arreglar
/primer les creus
ab altes veus
los coronats
e ordenats
Pange cantant
/los lechs portant
lum en ses mans
los senys sonans
e les campanes
sens mans humanes
pels campanas
/e com tornas
ab gran honor
en hun plat dor
lo cos posat
/fonch deposat
sense tancar

tragué lo mal
de casa mia
feren sa via.
¶ Yo delliurat
e desferrat
tret de gran sanch
romangui franch.
Cert quim tragues
si yoy jagues
de mig d'infern
/en lull vn pern
si mi ballaua
quim delliuraua,
mes alegria
no mostraria.
Gran goig hagui
com romangui
d'aquell diable
incomportable
desobligat
/licenciat
poder entendre
si volgues pendre
altra muller,
com carceller
pres me tenia
/ma homenia
puix sonc quitada
e rescatada
yo reposi.

Segona part.

Com volgue pendre Beguina.

PVix preposi
hun vot cumplir
ans del partir
vna Beguina
quem fon vehina
per mi pregada
e ben pagada
fiu guardadora
receptadora
e tot lo meu
al consell seu
acomanant
/yo confiant
del beguinatge
fiu mon viatge
de ves sanct Iaume
/dixli, Stojaume
ab molta cura

ſots tancadura
o queus coman,
l ſanct Ioan
Iuliol
ſi Deu ho vol
ſere tornat
e ben ornat
del neceſſari
penſi d'anarhi
cami tirant
poch ſoſpirant
per lo paſſat
aſolaçat
per lo preſent
eram plaſent
penſantme forro
e tret del corro
hon meſcorxaua
em garroxaua
la carnicera
al mig jorn era
paſſat Bunyol
e poſt lo ſol
fuy en Requena
per bona'ſtrena
trobi gran feſta
prou deshoneſta
no coneguda,
mas auenguda.
Vna'ſpoſada
ja desflorada
ans de caſar
lo jorn darrar
aparellada
ben emperlada
ſabe fingir
moſtrant tenir
al cos diable
eſpauentable
torcent la cara
ſpres vna vara
mou tots de brega
ſla gent s'aplega
marauellats
los peus lligats
les mans tambe
ſla gent ne ve
deues la'ſgleya
alli ſin feya
de fictions
e varions
ab lo'ſpoſat.
Lo bon curat
vol la ſenyar

de ſus poſar
aygua beneyta
ſurt la maleyta
fingint pintures
de diablures
diu que noy creu
fent li la creu
/ell la conjura
ella perjura
de Deu renega
ell ſi carrega
ab tot ſon ſeny
pus fort la'ſtreny
/diu, Ixſca toſt
per lloch diſpoſt
no fent gens mal,
a la final
la reſabida
mudant veu crida,
Non vull exir
ſens ben obrir
o eſquinçar
ben examplar
aquell forat
qual te guardat
mes en ſon cos.
Crida l'eſpos
ab alta veu,
Al plaer ſeu
per hon ſe vulla
puix toſt ſaculla
rompa y'ſquexe
puix no la vexe
mes nol forceu
nel conjureu
pregaulo ixca
ſols ella vixca
no cur de pus.
Dient, Ieſus
fingint ſeſtorta
moſtras mig morta
com eſmortida
e ſbalayda
clamas del lloch
/baix (dix) gran foch
cert m'ha dexat
tot eſcorxat
par foch ſaluatge
/ſuch de plantatge
crech lan guari
axi cobri
ſon falliment
tot hom content
lo Nouio mes.

¶Dimecres apres
com men exia
fel companyia
e fent per mi
de cert trobi
/feguint monjoyes
plans/monts e foyes
e rius paffant
fuy al cos fanct
de la Calçada
ciutat murada
/vna vil hofta
toyn difpofta
a puteria
llauos tenia
en fa pofada
vna bregada
de pelegrins
vells e fadrins
/hu lin alta
e requefta
li fes plaer
nou volgue fer.
La vil bagaffa
mes li la taffa
dins fon fardell:
partintfen ell,
menys la trobaren
feu quel penjaren.
Los altres tiren
llur vot cumpliren
/com fen tornaren
de fet anaren
veurel penjat.
poch apartat
del gran cami
/viu lo fadri
dix, Defpenjaume
beneyt fanct Iaume
ma fuftentat
lo greu pecat
fon defcubert
/e fon pus cert
car com cuytaffen
el demanaffen
al prefident
/ell refponent
a llur querella
per marauella
dos cuyts ocells
prefents tots ells
refufcitaren
e alt cantaren
gallina e gall

/sens entreuall
l'Hosta damnada
prest fonch penjada.
¶ Yo caminant
ades pensant
ades rient
fuy en Ponent
/aqui vetli
del tot cumpli
ma romaria.
¶ Yo men venia
viu fort pelea
dins vn'aldea
en hun carrer
/marit muller
viu emplazar
fort acusar
qu'adulteraua
ella negaua
/ferro callent
vermell ardent
li feren pendre,
veren encendre
de fet la ma,
totas crema
/no la'scoltaren
de fet voltaren,
sentenciada
son degollada
per son marit.
¶ Fuy en Olit
vila molt bella
/dona ja vella
hi viu portar
a soterrar
sobre lo cos
molts e grans plos
feyen e plant,
vna cantant
alt endexaua
e coblejaua
/maldient fort
la falsa mort
per massa tost
hauer desbost
dona semblant,
darrer leixant
lo marit viure.
Prenguim a riure
com les oy
/era fadri
joue lo mort
e per sa sort
vint y cinque

narit dels que
aguts hauia
nentres viuia
elles encara
o cap e cara
en arrapauen
abells pelauen
om no moria
ns romania
o joue viu.
¶ Paſſi lo riu
gros d'Arago
/en Alago
desfiu ma troſſa
en çaragoſſa
galant entri
/e dret tiri
deſcaualcar
al ſanct Pilar,
qual quant viuia
ſancta Maria
angels obraren
ells lo portaren
per ſaluetat
a la ciutat
a hon prehicant
l'Apaſtol ſanct
mes gent lo oy
es conuerti
/puix a la nau
hoſtal penſau
millor poſi
/dones trobi
molt diuiſades
ençafranades
ab mil tocados
/ani per ſtrados
de les ſenyores
punts ni tiſores
no ſi tocauen,
nis practicauen
fuſos filoſes
/les generoſes
e grans nobleſſes
com diableſſes,
/axis deporten
/allis conforten
los eſtranges
no en verges
car no ni ha.
Viu lendema
comouiment
de molta gent
per vna preſa

en carcer meſa
hon era'ſtada
tres anys tancada
adulterant
/marit inſtant
denunciada
ſentenciada
pera penjar
fent ſemprenyar
a hun bergant
/articulant
de ſon prenyat
fonch porrogat
lexecutar
/per eſcapar
pres per partit
hauent parit
fort treballas
preſt ſemprenyas.
Quatre vegades
continuades
hun mateix dia
ella paria
e ſemprenyaua
/axi guanyaua
lo porrogar
ſeu ho durar
pus de tres anys
ab los tacanys
qui li aydauen
los que poſauen
en la cadena
/a la cinquena
yo fuy preſent
per manament
dels Salmedines
quatre madrines
la remiraren
e depoſaren
ab ſagrament
concordament
no ſer prenyada
/fon enforcada
al mercadal
hon lo dogal
li fon tallat
car fon duptat
concebiment
gran mouiment
al ventre veren
/preſt la meteren
dins lalmodi
be ſe per qui
lo ventre vbert

ıs clar e cert
⁄ll mirada
n prenys trobada
auent mentit
ls referit
s paſtoraces
: madrinaces
lur fals dir
feu morir
ıolt mes parira
no morira
mbes morı
ns lo fadri
ıs batejar
feu errar
s alguaſis.
Ans quen partis
na torbada
ona barbada
ınt rabioſa
om anſioſa
e ſer amada
entenebrada
er lo diable
eu cas mirable
ran erogancia
et dimportancia

e gran eſpant
contaminant
la ſua fe
/no ſe perque
ſols geloſia
crech lay mouia
ellas clamaua
molt la tractaua
ſon marit mal
/penſa al raual
o moreria
conſell hauria
d'un ſarrahi
lur alfaqui
per ſon diner
lo fetiller
dix, Sil pagaua
e li portaua
ben amagat
lo cos ſagrat
cert ell faria
que la volria
be ſon marit
/preſt fet e dit
en la capella
qui es molt bella
de ſanct Miquel

calat lo vel
ellas confessa,
ab molta fressa
pres falsament
lo sagrament
sanct del altar
/com qui torcar
se vol la boca
la sancta coca
sen trach sançera
/en candelera
o cofrenet
com pus secret
pogue tanca
/de fet torna
dix jal tenia
hon ho volia.
¶Dix, Queu portas,
e com cuytas
ab molta raxa
obrint la caxa
quey hach dexat,
fon transformat
hun bell infant
tot rutilant
e luminos
molt gracios
tot nu jahent
/lo qual vehent
com qui sol mira
al moro tira
tota'sglayada
alienada
fora de si
lo tagari
perro maluat
tot atronat
dix, sen tornas,
tot ho cremas
prouehiria
per altra via.
¶La renegada
endiablada
folla dement
Deu no tement
no res dubtant
ni gens pensant
en lo quey feya
crech que noy veya
feu gran foguera
/la candelera
mes sus en mig
apres afig
lenya y carbo,

ɔſt lo caxo
ɔn ben cremat
ɔt abraſat.
.o ſanct coſſet
el infantet
ɔmas illes
lel foch ſoſpes
ɔ ſeu cremar
ſta'nla llar
iirablement
us reſplandent
ſemblant viu
ntrel caliu
o ſocarrat.
¶Tant leig pecat
ol puch narrar
ens fort plorar,
ɔ paper mulle
ɔ ja'ſcrit ſulle
agrimejant
continuant
os penſaments
orta ſarments
enya molt mes
i ſech y mes
nes foch encen
nolt fort enten

fer de tot cendres.
Era diuendres
entorn mig dia
ella ſabia
lo perro,ca,
fer la çala
en ſemblant hora
arrapas/plora
no ſab que fer
/veyal ſancer
no gens fumat
ni alterat
braſes e foch
tot li fa lloch
/cega per ira
lo cami gira
ves la meſquita
plorant recita
ſon mal nouell
per mal conſell
ſeu quant ha fet.
¶Lo vell moret
hix del alquible
pres lo terrible
por d'aualot
/penſa quant pot
en ſi diſcorre

ſols li ocorre
dir à la fembra
/qui ſpines ſembra
deſcalç no vaja
qui molt ſenſaja
al aygua'anar
ell ha alleixar
lo coll o lanſa
/tota'ſperanſa
tinch ja perduda
ſi nons ajuda
Deu poderos
morts ſom ab dos
ſi noſtre cas
pels populas
ſera ſentit
/prengam partit
tal quens delliure
que pugam viure
/ab dos morrem
ſino correm
dret a la Seu
e vos al peu
del confeſſor
lo gran error
que fet haueu
confeſſareu
/e yo mon mal
al general
major vicari
ſens gens mudarhi
recitare
acuſare
mon falliment
diſcretament
prouehiran
/ſins guiaran
e ſom eſtorts/
ab dos ſom morts
ley mudare
renegare
de Mahomet
axiu promet
tot axis feu.
¶ Biſbe ſabeu
man'al vicari
ab ſon notari
ſe desfreçaſſen
e quey anaſſen
a la veſprada
apres tocada
la oracio
/relacio
certa li feren

lel que pogueren
n tant mirar.
'uix feu manar
l gran prior
on confeſſor
b certs deuots
ons ſacerdots
a nit vellaſſen
ot ho guardaſſen
ant bon recapte
de ma diſſapte
ach aiuſtats
os quatre'ſtats
omens de titols
os dos capitols
eligions
obles barons
cauallers
os conſellers
conſolat
e la ciutat
ran part del poble
al lloch pus noble
anct Saluador
b gran feruor
olgue preycar
aanifeſtar
lo dit a tras
tant orrent cas
exorbitant
mas confirmant
la noſtra fe
deuot e be
feu lo ſermo
gran profeſſo
molt ſingular
feu arreglar
/primer les creus
ab altes veus
los coronats
e ordenats
Pange cantant
/los lechs portant
lum en ſes mans
los ſenys ſonans
e les campanes
ſens mans humanes
pels campanas
/e com tornas
ab gran honor
en hun plat dor
lo cos poſat
/fonch depoſat
ſenſe tancar

ſobre l'altar
de ſanct Valero
/e tot lo clero
legint vetlant
e contemplant
tota la nit
lo ſanct ſperit
hac reuelat
al ſanct prelat
lauchariſtia
que la faria.
¶ De fet ordena
res no ſi vena
dema diumenge
e no ſi menge
carn per algu
tot hom deju
vinga'ſcoltar
lo ſanct orar
/volgues veſtir
a miſſa dir
del ſagrament
ſolemnement
/ades cantant
ades plorant
per la offerta
ell no concerta
ni vi ni pa
/ſols en la ma
lo ſanct cos pres
dient lo ves
com l'offeri
ſe conuerti
cobrant la forma
ſegons la norma
qu'en loſtier
per lo ferrer
era ſculpida
arredonida
com fon primera
hoſtia vera
la qual ſumi.
¶ Axi fini
la furioſa
e perilloſa
daualot geſta
/ſolemne feſta
miraculoſa
e profitoſa
als bons e fels
/als mals infels
e tolls increduls
heretges emuls
contrarioſa

vergonyosa
ones tant
er temps auant
i la fi
m cert feri
donal llamp
ant al camp
a çaragossa
ydi la bossa
it aturant
ados cercant
an temps perdi.
Tiri cami
a Terol
e hun fillol
ret honrat
ay amprat
er compare
nch la comare
a noblessa
an confraressa
sancta Monica
a veronica
r niellada
olt b'esmaltada
iu als pits
ests e vestits

tots de beguina
/de la reyna
dona Violant
llauos regnant
era nodrida
fresca polida
/ab dos anant
e passejant
cercant lasgleya
per lo quey veya
metem en noues
contres e proues
be cortesana
mostrantse sana
cateminant
e batejant
de peus stigue
may se sigue
/aquella nit
lo fill parit
mateix hauia
quant se atriuia
per fer son fet
del fillolet
propria mare
/tambe comare
son e padrina

ella madrina
son e partera
/pare cert era
lo capella
quil bateja
/may viu tal acte
/creyen lur tracte
ser ben cubert
fon descubert.
¶ Puix caminant
e rominant
que fer deuria
e com viuria
sense destorp
/dins en Segorp
yom recordi
e acordi
que la beata
sim era grata
e fos honesta
humil e presta
al que volgues
que la prengues
per companyona
e muller bona
molt a mi cara
/seram auara
no guastara
ni rastrara
tan longues faldes
e tendra baldes
en la finestra
/es dona destra
pobra criada
no gens dotada
molt de be sab
e del seu cap
ferne ma guisa.
¶ L'home deuisa
en si prepon
e Deu dispon
e proueheix
aquil serueix
al profit seu
/ell sols preueu
lo venidor
fa lo millor
per be nos mostre
al vtil nostre
/sa magestat
per pietat
me inspirá
e consellá
miras lo pas

s que cuytas
tar auant.
E fuy membrant
hun retoch
al dix hun coch
a ſenyora
in tragadora
ii maſſas cuyta
ia/mal cuyta
naſſa calda
que ſe'ſcalda
en la vianda
a comanda
fos diuina
il beguina
primer alt
calt en calt
yta o crua
uda o nua
guera pres
a lo reues.
Quant arribi
l que trobi
e ſumari
lo contrari
l que penſaua
o jam cuydaua

ſer adreçat
e ben caſat
/ſols encartar
li lexouar
me conuenia
cert jam tenia
per repoſat
e be'ſmerçat
de bon cabal.
¶Mas lanimal
fet a reueſſa
veig que confeſſa
larch e ſouent
/yo tinch be'ſment
com ſe comporta
veig que quant porta
es tot pintat
/humilitat
non hi viu molta
/a part eſcolta
molts parlaments
/perdons couents
molts ne viſita
prengui ſoſpita
de ſa manera.
¶Reſta darrera
ella'n la ſgleya

ab molts ſe reya
com lo preych feyen
e totes ſeyen
ſagenollaua
o de peus ſtaua
/ſi la tocauen
qui prop li ſtauen
de fet bonia
/may ſe mouia
ſiſuol vingues
qui mes valgues
e fos quis vulla
/ab vna gulla
totes punxaua
e barallaua
/per quempenyeu
quem eſtrenyeu
com no callau
molt me torbau
no deſtorbeu
qui ſeruix Deu.
¶ A totes hores
ſes belles hores
hiſtoriades
e ben pintades
dor tancados
molts girados
ſouint obria
cert no ſabia
conexer letres
arreu los metres
fingint legia
los vlls vogia
de ça y della
hun capella
la combregaua
hoſtia li daua
ſens conſagrar
a may fallar
cada ſemana
com a terçana
fent paroxiſmes
/ab certs ſofiſmes
ells ſentenien
ab dos venien
al combregar
dauant laltar
de la capella
/portauas ella
ſa touallola
ell ab la ſtola
ydolatrauen
/puix alt parlauen
per ques oys

n parays
ue desijam
rest nos vejam
ay pare meu
ossem y breu
a filla mia
uy fos lo dia
yo ja so presta
questa sesta
a la fruys
lo parays
ue nomenauen
desijauen
ra vn llit
intat fornit
b ses cortines
altres beguines
es companyones
tacanyones
en aquell lloch
per fer son joch
i concertauen
e replegauen.
¶ Hun menor frare
li deya mare
dauant la gent
e molt souent
la visitaua
e li mostraua
per son deport
de manacort
e contemplar
e de parlar
del diuinal
/del mundanal
e vida actiua
molt era squiua
/baxet parlaua
e començaua
Aue Maria
o loat sia
Deu Iesuchrist.
¶ Que desus vist
cot e mantell
de gros burell
/roba jusana
de fina lana
/prima listada
vert blau/pintada
duya almexia.
¶ Ella texia
de son offici
algun cilici
tots los venia

may ſen veſtia
algu en la ſquena.
¶Dijous de cena
dabit veſtida
e prim ceñida
la creu portaua
may ſe tocaua
de diſciplina.
¶Al coll juſtina
duya e moſtres
de pater noſtres
e agnus dor
en dret del cor
/lo lit volia
lla hon dormia
flux/moll e bla
egual e pla
/ab flos e rama
ab timiama
lo perfumaua.
¶Acoſtumaua
taula baſtida
e ben faſſida
no quareſmal
mas de carnal
/may dejunaua
ni peix menjaua
gran mal li feya
e axiu deya
/quant ſe lleuaua
aconſolaua
lo ſeu ventrell
ab hun gobell
de maluaſia.
¶D'hypocreſia
e de parença
hagui crehença
tot ſon comport
fos de coll tort
roſegua altás
¶Si no faltás
en poſembria
queu com ſeria
/mas auertint
e inquirint
de honeſtat
gran malueſtat
la beateta
hauia feta
prou ſubtilment
/ella vilment
ſe troba prenys
poch mes o menys
de huns tres meſes

ab certes preſes
de diablures
dos criatures
ſe feu ſortir
e abortir
ſecretament.
¶ Yon fui felment
certificat
de ſon pecat.
¶ Senſe blaſmar
ni difamar
i ſon preſt dit
cercas partit
yo li preſti
e la veſti
ota de nou
ltra ſon ſou
nes de pagada
ſen ſon anada
caſa logar
al boualar
dels Agoſtins
entrels beguins
e ſanct Franceſch
/al carrer freſch
hon fan rotllons
per los perdons

poder guanyar
ſenſe banyar
los ſeus tapins.
¶ Alguns vehins
loy demanaren
e lan reptaren
/per quina via
de caſa mia
ſen era exida
/ſom deſexida
d'ocaſio
/de tracio
ell minfeſtaua
em requeſtaua
ab ſa vellura
rompes coſtura
ab vot ſarzida
e recoſida
ab fermetat
de volentat
diu ſom guardada
e apartada
dauinentea.
¶ Deya malca
fals inculpant
e increpant
qui mal noy mir

/e oy dir
com a altres dia
que no podia
Deu prou ſeruir
volguin exir.
¶ Son beguinatge
e beatatge
en mal finaren
e ſe'ſpletaren
/car quant fon vella
deyas donzella
tota deuota.
Fon alcauota
d'una vehina
bona fadrina
fon acuſada
ſentenciada
be laçotaren
e bandejaren.

Tercera part
com pres Viuda.

EN aquell any
moſſen Company
valent confrare
ell e lo pare
den Remolins
eren vehins
antich preuere
/la de ſanct Pere
miſſa oyda
hun jorn me crida
/dixme /Moſſenyer
yous vull be'ſtrenyer
mas perdonau
/no ygnorau
quel caſament
es ſagrament
per Deu manat
e ordenat
dins parays
/per çous auis
per caritat
ja la mitat
teniu del temps
a veles rems
vos ve vellea
/dot ni riquea
nous deu torbar
yous vull trobar
muller barbuda
vna tenguda

en gran eſtima
/huy es la cima
entr'enuiudades
lo mon auſades
cercar porieu
no trobarieu
mes fes per vos.
Ha trenta y dos
anys temps complit
daltre marit
es ja vſada
/dona trencada
de mis confeſſa
yo ſe ſandreça
/es guanyadora
gran manadora
tot ho ſab dir
/no vol coſir
car preſt exorba
/perquel cap torba
ni debanar
per no ſullar
mans de ſaliua
filoſa'ſquiua
/mas tix be vetes
de ſeda'ſtretes
e tey gran preſſa.
Cert vna peſſa
tix caſcun mes
poa dines
/may ſenuerniça
/hou ſouint miſſa
es en la ſeu
ſabeu hon ſeu
dauall la trona
/es coſa bona
voleula veure
/non podeu beure
en carabaça
/aqueſta abraça
huy los majors
/dels regidors
ſereu parent
en regiment
de fet caureu
per ella haureu
tots los oficis
e beneficis
molt preſtament
de cert nous ment
jur vos per Deu
qui viſt haueu
huy en mes mans
com dos germans

ab dosviureu
anem veureu
creume veniu.
¶De fet la viu
prou rebedora
e passadora
/fuyne calent
semblam valent
e fer per mi
tantost fermi
lo maridatge.
Aquest potatge
lo capella
lo tornella
fonch socarrat
ell enganat
me engana.
¶Prest demana
alguns dels seus
e yo dels meus
/mas l'esposar
ab reposar
may sencontraren
desquens arraren
sens beneyr
/lo malayr
quins acosta
ens ajusta
molt si vsaua.
Ella abusaua
de fets e dits
fentme despits
rebotejaua
/deya rallaua
Parays haja
e bon pos n'aja
mon mort marit
dell he parit
yo tres vegades
en tres anyades
que som abdos
/yo veig que vos
no curau gayre
/ab gran repayre
yo y ell viuiem
/tots nus dormiem
ensemps les festes
/dijous e festes
volateria
/al alqueria
souint sopauem
/mas nons popauem
com feu vos ara
nons era cara

cosa volguda
/millor venguda
e mes amada
dell acceptada
fuy per ma fe
/de vos nou se
gens nol seguiu
/ja fos ell viu
costasme'l dit.
¶ Deya en lo lit
segons que veig
cert mal e leig
vos me tractau
car retractau
tot quant yo man.
Si res deman
may sen fa res
/vostres dines
e quant teniu
de miu cobriu
/res nom fiau
ni confiau
sabes guardar
/veig vos tardar
que res nom feu
delque sabeu
may men parlau
nim reuelau
vostres secrets
cent mil retrets
semblants me deya.
¶ Pijor me feya
en obres gests
en tots sos fets
era maluada
/mula folgada
mohina parda
treta d'albarda
mula de moro
braua com toro
falsa traydora
rebuadora
desafrenada
desaueada
de fret cabestre
/molt fort en destre
pijor en sella:
Queus dire della
quanta malea
tota la'sprea
qu'al mon se lig
mes ni afig
/tota maldat
poca bondat

/al mal promptea
al be perea
/de molt parlar
e poch obrar
/molt enuejosa
superbiosa
/lo capella
quant men parla
be dix, Barbuda
luny la saluda
diu la referta.
¶ Ficta cuberta
fort coratjuda
nunca batuda
ne vltrajada
senyorejada
nunca per hom
may per mon nom
me nomenaua
/axim menaua
com si fos gos
o portas bos
/vell auançat
yo ja cançat
de tempestats
e maluestats
/perquem fartaua
men apartaua
de sentir crits
remos brogits
e bregues braues
ab les esclaues
que foren meues
les ques dux seues
molt fauoria
/e auorria
tots mos parents
e ben volents
amichs antichs
criats de xichs
mal los volia.
¶ May se dolia
ne duya dol
si qualseuol
dels meus moria
e si guaria
nols visitaua
a tots vedaua
nos acostassen
ny may entrassen
en ma posada
/mal reposada
maliciosa
/de mi gelosa

ſtretament
acientment
ıay ho prenia
tart venia
e quant hi era
ots temps guerrera
auam turment.
Rahonament
ıay comportaua
i hom contaua
uants anys hauia
o cap tenia
bruxellat
front ruat
ıo paria
o li plahia
els anys parlaſſen
ls hi contaſſen
ay concebe.
E yo ſe be
ı queu perdia
lla anys hauia
ıant m'engani
la prengui
ıaranta y mes
a que tal es
poch concep
/com qui vell cep
empeltar vol
tart na mallol
mas puix purgaua
della'ſperaua
que fill nauria
no romania
per ſer molt graſſa
ni magra maſſa
ni malaltia
no la retia
parir inabil
/mas era labil
punta corrible
ab mi terrible
e deſamable
inacordable
peral concebre
/per lo peſcebre
temptant entrar
may impetrar
pogui ſon grat
e ſens deſgrat
fos lacoſtar.
¶E lempeltar
no ha obs força
/leſcut deſcorça

exerç agulla
coue ſe culla
quant es de tempre
ab delit ſempre
obrant ſens cuyta
lo ques fa'b luyta
may ha ſaho
/per tal raho
no ſemprenyaua
/ella renyaua
inceſſ ntment
e conſtantment
y treballaua
/perho fallaua
no component
e diſponent
a ſi matexa.
Ella no dexa
cercar mergeſſes
velles vrqueſſes
emprenyadores
les banyadores
mores/madrines
les adeuines
e apothecaris
los erbolaris
e triagues
hon que pogues
remey trobar.
Volgue'nſajar
vna tacanya
metgeſſa'ſtranya
fon de Bigorra
qui vella y porra
tot Arago
de Roſſello
fins a Valencia
ab ſa ſciencia
gorrat hauia
/quant li venia
qualque raxoſa
e deſijoſa
de fills concebre
/clauells/gingebre
los feya pendre
/dantlos entendre
per la fredor
que lo llauor
poquet impur
del marit llur
res noy valia.
Ella tenia
en ſos retrets
jouens ben trets

ons companyons
ui los renyons
nien calts
ns de tres ſalts
prometia
ie prenys ſeria
olt hi guanyaua.
Com practicaua
: medicina
ta madrina
:r mala via
muller mia
:u conegue
nas no volgue
mblant metgia
ls aquell dia
n hun poch bona
oo ca'ſtona
o conta tot.
Del primer bot
et men ani
:eferi
cte tan vil
bon boyl
uernador
on aſſeſſor
iſſer Rabaſſa

dix tal bagaſſa
mon conſell es
ſens fer proces
ſi es contra ſur
gens no men cur
per euitar
ſcandalizar
tant triſt marit
a mija nit
dins ſa poſada
ſer offegada
ſecretament
/diſcretament
e be fonch fet
/quant bort ſecret
reſta ledeſme.
¶A mon bon eſme
cert dos milles
de ſous deſpes
metges pagant
cercant mudant
fins als aſtrolechs
ab falſos prolechs
jutjant falſia
per grumencia
e ſes figures
fan oradures

mes la quil creu.
A tots arreu
recorregue
tots los cregue
/vns calda deyen
altres la feyen
freda y humida
o adormida
tots variauen
e langanauen
/dells ſer ligada
enfetillada
li feyen creure
/ferenli beure
mil beurajades
prou mal forjades
/en banys vntures
e faxadures
perfums e cales
/vlceres males
li concriaren
e li cauſaren
ſalt de ventrell
en lo ceruell
malencolia
e mirarxia
molt la guaſtaren:
e la cremaren
tota ſecada
y eticada
per lo parir
cuyda morir.
¶Lalma ab lo cos
yo dirte gos
o abjurada
o cert damnada
que fora morta
/ſino quen lorta
al alqueria
que yo tenia
la fiu portar
fiula y eſtar
per mes d'un any
hauiay bany
e molts deports
/ab bons conforts
e valent metge
ſon mal de fetge
e batiments
eſmortiments
e la flaquea
/ſino brauea
tot lals cura.
¶Poch apura

conciencia
er aparencia
confessaua
no cessaua
ue no bornas
prest tornas
natural
ues immortal
ar la'sperança
auer criança
hora'l dia
recudia.
eu prometences
r abstinences
xar arreus
omines/breus
t ho crema
lendema
llas la coa.
Volta la proa
s sanctuaris
ona als suaris
ells vestiments
olts ornaments
lzes toualles
rans presentalles
rraces liris
ymatges ciris
d'argent e cera
/perque sa'spera
no fos frustada.
Era temprada
cercar les vetles
hermites cetles
cada dissapte
/mas lo recapte
quella cercaua
may lo trobaua.
Deu nou volia
car nol colia
de tot son cor
/del oy rancor
nos desexia
no merexia
may obtingues
que retingues
ni que fill entre
dins lo seu ventre
may ni rebe
ni concebe.
¶ Tots temps entesa
en tal empresa
/giral penell
a mal nouell

ſent malefici
e ladronici
e de fals crim
machinat prim
maluat diforme
molt leig enorme
fingis prenyada
e mija anyada
ella ginya
e trachmanya
ab tots ſos ſenys
moſtrarſe prenys
/dix, Sentme laſſa
hun mes me paſſa
ja ma camiſa
de bona guiſa
e prou purgui
deu draps nagui
/com ſo dolenta
trop me calenta
/ſino vomite
tanſtoſt menſite
/moſtra'petits
ja vol confits
demanal moll
la carn del coll
e los coprons
/menjar carbons
fingis maſtega
algeps roſſega
e beu lexiu
/e ſobreuiu
dix ques cenyia
/axim penyia
lo temps anant
apart dauant
les mans plegades
tenint alçades
gros enfingint
e affegint
als pits cotons.
Los mugurons
duya'lquenats
morats tenats
moſtrant ſenyal.
¶ A la final
fidelitat
e veritat
poſant a part
/ſupposa part
ab ſos mals tractes
e pijos pactes
ab la madrina
e la padrina

:ert no posembres
les males sembres
:lles ordiren
als part cobriren.
:n certa hora
que fuy de fora
)rest fonch partera
la falsa artera
nes se'n lo llit
nolt embellit
le huyt palms alt
feune bell salt
a ques deyama
rencas la cama
o cap e braç
:b lo cabaç
le les cotetes
: vanouetes
del fill tan car.
Feren tancar
finestres portes
ab tancaportes
de raç cortines
/perdius gallines
infinits ous
noscades nous
e totes salses
les dones falses
prou ni'spletaren.
¶E concertaren
que fos la dida
qui hach parida
la criatura.
¶Per oradura
pus fort erraren
car yteraren
Deu no tement
lo sagrament
del sanct baptisme
/mas Deu altisme
qui bens e mals
e cominals
tots inuestiga
e los castiga
/lo pus cubert
fa mes vbert
res no lis cela
tot ho reuela
/les males mares
ab grans compares
rebatejaren
e galejaren
feren gran festa
Deu los tench presta

dolor e plor.
/La ſua flor
entrelles geya
la vnas reya
laltra cantaua
lo xic mamaua
tots ſadormiren
dormint ſe giren
qualſeuol delles
braç o mamelles
ſus lipoſaren
/mort los trobaren
ben acoſtat
jus lur coſtat
/la mort los cou
la bregas mou
e fort baralla
grans crits ſens falla
feren abduy.
¶ Yo ſemprey fuy
e ben cuytant
pero cuydant
que fos fill meu
/girim a Deu
ab continencia.
de paciencia
e beu prengui
/mas reprengui
fort les fembraçes
dormidoraçes
de negligencia
e gran ofença
per l'homicidi
e fillicidi
a Deu han fet.
¶ Per lur fort plet
tots los vehins
vells e fadrins
ſe deſpertaren
tots hi paſſaren
/tot lur ruydo
crits apellido
los fon publich
/yo lo melich
viu arrancat
caygut ſecat
ja de molts dies
/per moltes vies
fonch diuulgada
e publicada
lur tracio
e ficcio.
¶ Enuergoñida
e per ſeguida

d'un aguazir
hach a fugir
/linquiridor
gouernador
e lo lur fisch
passa gran risch
no la tenguessen
e la prenguessen
/jamay menja
ans se penja
desesperada
/puix despenjada
jorn de cap dany
fon en mal guany
fora sagrat
tost soterrat
aquell son cos
hajay mal pos.
¶ Per tant abus
resti confus
ab prou vergoña
/per la lur roña
e embaraç
pel fort agraç
quelles menjaren
a mi restaren
les dens muçades
e descalçades
injustament.

Quarta part.

de monges.

HOnestament
prengui corort
e reconfort
com mils pogui
/e dispongui
mos mals resent
e contrasent
mon dol plaer
trias muller.
¶ Fonch m'acusada
vna criada
de monestir
/volgui sentir
de qui partia
/vna sa tia
men feu parlar.
Feume contrar
quera xiqueta
quant son mongeta
ella vestida

ſegui lur vida
com a nouicia
ab amicicia
dintre viuint
anys prop de vint
/e labadeſſa
ques fes profeſſa
la requeſtaua
/e no goſaua
dir ſon propoſit
ni fer oppoſit
al ſeu combat.
Del lur debat
fuy encertit
ſemblam partit
prou acceptable
ben agradable
per molts reſpectes
/de totes ſectes
era ſullat
emburullat
falliam eſta
/jorn dela feſta
de ſanct Anthoni
fiu matrimoni
volguila rebre
/coſtam bel pebre
erri mos contes
haguin mes ontes
que dels primes.
/Deu ho permes
a mon juhi
pel prejuhi
vn tant de ſorde
fet contra lorde
volguem punir.
¶la nous vull dir
tot per menut
com fuy venut
e rebujat
quant enujat
e decebut
/vull per rebut
arau hajau
/bem plau ojau
de tot les flos
/lo quen lo clos
apres hauia
als no ſabia
ſo perfumar
e deſpenſar
confits de monges
/poncis toronges
/pomes limons

codonys torrons
: le polies
les praderies
aygues ramets
perfums peuets
cordons fraſquetes
renes boſſetes
lochs agullés.
¶ Delque mullés
deuen hauer
ſentir ſaber
bondats virtuts
ſolicituts
eſtaluiar
: meſurar
guardar fornir
tallar coſir
de mans abtea
en tot ſoltea
honrar cobrir
amar ſeruir
/en tot complaure
/may deſcomplaure
/preſt obeyr
/ſecret tenir
gens non tenia.
Sols entenia
metres entorn
/paſſar lo jorn
ſenſe ſer be
may pus ſabe
del recitat.
¶ Diuerſitat
hach qualque poca
a poques toca
no mal parlaua
/ans arreglaua
ſa barbellera
no diſmendera
ni tampoch follà
/mas era molla
tal lam paſſaua
e comportaua
puix dembregar
rebotegar
ſe diuertia.
Yo la ſeguia
deyali dama
per cobrar fama
de bon caſer
e ſolacer
/ſab Deu ſim cou
e quan me nou
tanta fluxea

e tal mollea.
¶ Tot ho guanya
quant ſemprenya
e pari fill
hun gra de mill
no deſſemblant
ans tot ſemblant
a mien la cara
/molt me fon chara
puix fon partera.
¶ Viula letera
digui pregant
d'aqueſt infant
quens ha Deu dat
per ta bondat
ſies tu dida
puix eſt fornida
de let tan bona.
Voltas redona
com lo peix teu
qui lo fill ſeu
en laygua lança
may ſi atança
ne pus ſen cura
/ſa criatura
no la torca
com fa lo ca
/nil mira burça
com fa laſturça
/nil a lenda
com leo fa
lo car fill meu
cert menys lo veu
que ſi fos orba
cuquella corba
que fills renega.
¶ No penſ ne bega
dix ab grans crits
let dels mens pits
/yo nouençana
no pellicana
placer vull pendre
nom plau deſpendr
los pits nafrar
per al fil dar
la ſanch del cos.
Mes am repos
no ſo ſerrana
ni ortalana
ni de treball
/huy ab bon rall
ſou exit abte
hajau recapte
de let eſtranya.

'Vna 'lemanya
o se tendrera
ran filanera
om les de Cilla
a parit filla
s dona pobra
o te que cobra
erque auance
re la lance
l espital
aquesta aytal
er vos logada
ben pagada
us criara
om mamara
os ho veureu
i vos volreu
ol a lletas
quem gastas
quest mon cos
senta plos
ota lanit
s cague al lit
ix als costats
si tal pensats
eu acordau
a mi nom plau.

Puix sou potent
siau content
que vous parixca
/mas queus seruixca
los fills allete
e quem esplete
nou fara Deu.
Nous ho cuydeu
car may sera
nuncas fara
clar vos ho dich
/si sou menich
auar dolent
deyau la gent
aran so certa
/seu sis desperta
puga mamar
/nol vull amar
tant que a mi noga
cuydau me moga
quel he 'ngendrat.
¶ Fom regirat
lentenimen
pel mouiment
extr' ordinari
en poch temps vari
torni groch roix

/mudas lo goig
tot en enuig
/lo ſeny me fuig
ſobreuem yra
/amor me tira
la yram cobra
/voler me ſobra
/diſputal ſeny
natural'ſtrany
raho m'afronta
/fluxi tal onta
puix conexia
be com exia
lo ſeu goſar
e tant rallar
e parleria
de groſſeria
deſentiment
/atreuiment
pel parteratge
de nou lenguatge
feya parlar.
Volgui callar
e no reſpondre
pero diſpondre
la criatura
hagues paſtura
al neceſſari
pagant ſalari
a qui la crie
/ella que trie
faça cercar
mercat o car
al carrech ſeu.
¶En temps fort bre
fon regirada
e capgirada
fentſe ſenyora
per la penyora
qu'en mi hauia
tant ſatriuia.
Puix fon parida
leuas la brida
la regnas cala
tornas cucala
e cadernera
/gallina era
que tots temps call.
mas en la palla
com ha poſt lou
tot hom la ou
ellal feſteja
tant lo meneja
trencat los beu.

[Cert tal fi feu
ıon fill per ella
ɔrimer ouella
n apres gata
ue ſos fills mata
ınt los remuda
ıns era muda
pres ſabida
ɔuint reuida
ɑudar de dides
quantes parides
ſe poch trobaren
ı remudaren.
/na dorm maſſa
ıltra let graſſa
ılaua ceroſa
laltra ayguoſa
ıltra cabruna.
¶ Alta lin vna
ju'era veada
ols d'anſalada
ılls y formatge
nolt tart potatge
carn algun dia
ſana viuia
criaua ſans
ſos fills dabans
/ab almorzas
e berenas
turmes raſoles
e leteroles
formatges freſchs
moſcats e grechs
e forts fins vins
que tots matins
feya taſtar
li feu guaſtar
la bona let.
Lo pobrelet
pres lo eſpaſme
barretes/aſine
alferecia
epilencia
e molt al forro
torce lo morro
hague bocatge
e foch ſaluatge
nunca dormi
/de pregami
li feu mamella.
¶ Ella y apella
moltes madrines
mil medicines
meneſcalies

e burleries
/vnten e faixen
souint desfaixen
refreden guasten
/suor li tasten
ara salada
ades gelada.
Troben que bull
fan li per vll
res no aprofita
/prenen sospita
si ho han fet bruxes
en pits y cuxes
blauos trobauen
nos recordauen
dauer mudades
e remudades
quaranta dides
lets infinides
tant diferents.
Pels mudaments
e consells varis
tant voluntaris
ellal mata
el aplata
dejus la terra.
¶Ellas afferra
ab tots los sancts
plega les mans
tornas a Deu
com ellas veu
del fill partida
e auorrida
de mi tant fort.
A son gran tort
ellas coneix
que beu mereix
per culpa sua
/ella tant sua
suor de mort
no pren conort
/diu mon fillet
si de ma llet
yo natural
e maternal
lagues nodrit
certes podrit
ell ja no fora
/fort sentrenyora
de si mateixa.
¶Del fill se dexa
ves mi se gira
callant sospira
res dir nom gosa.

¶Tot li fa nosa
tenla gran basca
ratas e rasca
on no li pru
)t li ven cru.
¶Apres ploraua
t endechaua
res les cremades
elles damnades
ionges cerreres
al conselleres
nt mal desuien
s qui si fien
ll fora viu
ala les viu
conegudes
) ni cregudes
ay les hagues
xi plagues
Iesu Christ.
¶Yo pare trist
esconsolat
tribulat
ynt son plant
contemplant
a passio
compassio
hagui gran della.
De quis querella
volgui sentir
/e sens mentir
mo conta tot
de mot a mot
larch rahonant
e blasonant
la sua'scola.
¶Com bestiola
dix enfrenada
han enganada
a mi na trista
qui he ben vista
experiencia
de lur prudencia
dret y enues
pera quant es
/puix man trayda
lur negra vida
quant hi sabre
diriuare
sens dir falsia.
¶Clar es de dia
quant se desperten
/lespill concerten
per oratori

/linuitatori
que ſaben dir
es maleyr
primerament
en lo couent
qui les mete
qui les rebe
e qui hoy fo
per la liço
del martilogi
qui contal vogi
que fa la luna
canta la vna
cant pus plaſent
/diu altament,
Puix ſom reſtades
encarcerades
per força meſes
noſtres empreſes
deuem ſeguir
/nons cal tenir
vots fets per força
/caſcuna torça
al ordel nas
/ſemblants cantas
totes los lohen
ab Amen cloen
lur bon acort
vanſen al hort
dexen lo cor.
Al refector
a tart ſi meten
en cambra'ſpleten
la lur ſabor
/del dormidor
eſcuſes prenen
fingint mal tenen
dormir hi fugen
/temprades pugen
al mirador.
Del parlador
tart ſen partixen
parlen ordixen
ſos caſaments
dons e preſents
tots ab uſura
e fan ſegura
mercaderia
/ſi d'alegria
donen torrons
ſperen capons
/ſi granyons/faua
demanen'ſclaua
/per vna flor

tenen march dor
e per entrada
olen mudada
pisseria
cascun dia
uden tudor
comprador
quants hi venen
ants se venen.
Si no es pagada
la mesada
els escabells
cofrens vells
uden senyal
o diornal
breuiari
nse'l armari
rque nos fumen.
Lo temps cõsumen
t en fer letres
ben e retres
qui les vol
erqu'entrel sol
hauer mestres
ponts finestres
apes entrades
r les taulades:

passos atalls
amagatalls
caus e retrets
/sostres secrets
e caues baxes
tancar en caxes
portar en males
fermar escales
/tirar esportes
/rexes e portes
fer leuadices
/e mouedices
e ximinehes.
¶ Vestir liurehes
anar armades
e desfreçades
com han exir
de nit texir
per la ciutat
a pas cuytat
fent caualcades
/e les vesprades
d'Agost anar
camı de mar
a la banyada
/en la tornada
minyonejant

venir jugant
joch de mantades
/al jorn tornades
canten a prima
ab ſa veu prima
no gens mudades.
¶ Si ſon prenyades
e ve a lum
es lur coſtum
a tres o quatre
fer los debatre
ab daus riſant
o ſors gitant
pare qual es.
Mas les de mes
may no parixen
ans ſen deſixen
polidament
/ſabidament
la let ſexuguen.
¶ Be lo joch juguen
de paſſa paſſa
/de carabaſſa
ne fan ciſtella
del cel paella
e del hom moça
/o dien, Goça
es quis meneja
com lom paſſeja
ſiu ſent algu.
¶ Del vert fan bru
ala Abadeſſa
/parlos reueſſa
e vella mala
ſinols es tala
qual la volrien
/ſempre li dien
vella merdoſa
ſin es celoſa
o gens les guarda
molt mes ſis tarda
darlos licencies
de fer abſencies
del dormidor
/ab gran furor
enrrabiades
agabellades
fort la encorren
totes la corren
ferm acanyicen
axi la ficen
com bou en placa.
Donen li caça
com cans a lebre

li ſan rebre
ı brou o vi
ıalque veri
la infamen
dellas clamen
lur major
ſitador
: negligencia
d'impotencia
ben regir.
anla morir
ſes follies
ıs de ſos dies
er ſobres d'ira
le ſa cadira
ır la derroquen.
Quant leſconuoquẽ
er elegir
moneſtir
oua paſtora
nols plau priora
ona ſabent
i Deu tement
ni que vots ſerue
i que conſerue
n pau/amor
onor/ſauor

lo moneſtir
/plau los tenir
be babarota
/qualque babota
nis ou nis veu
ala lur veu
concordantment
/e ſcientment
tal elegixen
e reuerixen
dauant la gent.
Dins lo couent
li fan les figues
/ſeruen ſes ligues
fan lo que ſolen
mes que no volen
tal Abadeſſa.
¶ Be viu en preſſa
nunca li fall
affany treball
pena dolós
lo puagrós
flach corredor
vell fet paſtor
de tals cabrons
bous e moltons
no gens ouelles

/car les mes velles
se ſan parats
bèn enſeuats
pèr fer varar
dins la lur mar
a ſes criades
/les auançades
no ja nouicies
ſon poch pus nicies
mes ſaltadores.
¶ Hay de ſenyores
en la lur cloca
que ſaben poca
oracio
/de ficcio
ypocreſia
parenceria
ne ſaben prou
/a qui les ou
paren ſibilles
e ſon ſentilles
de fer gran foch.
Tiren de broch
ben luciades
e ſimulades
ſanctes profetes
/paren trauetes
e ſan centbells
a jouencells
e homens ſants
cahen ni tants
mes que hom creu.
Fill es de Deu
mes es que Papa
lo quin eſcapa
/angelical
es l'hom carnal
de carn exint
en carn viuint
e no tombat
coinquinat
en tal ruyna.
¶ Vna merlina
hun jorn parlant
ab hun galant
joue pubil
/preſt ſeduil
lur amiſtat
no ſer pecat
hoc amor pura
que tots temps dura
no perilloſa
/ans eſſer coſa
molt meritoria

engues a gloria
el decebe
l hi vingue
uella nit
gran conuit
al rebe
ix/Dexare
maridet
gre velet
s de res fer
i meſt plaer
us enugeu
fet maureu
t ſera fet.
jouenet
tot alegre
rque vel negre
jorn portau
l dexau?
la reſpon
olt preſupon
que dieu
s no eureu
quell perque
r yol me ſe
mbe primer
x vull ſaber

vnes tals coſes
/dix ella',Spoſes
ſom les profeſſes
monges frareſſes
totes de Deu
/lo vel quens veu
al cap portar
nos ſa membrar
per cert indici
l'eſpoſalici
/perçol portam
e lo dexam
en tals aſſes.
¶ Quant lo proces
hach ell oyt,
Donchs per marit
dix Deu teniu
e yo catiu
a mon ſenyor
ſere traydor
ſent lo cornut?
/ſi Deu majut
que nou ſare
aus men yre.
De ſet parti
en lo mati
primer ſeguent

e burleries
/vnten e faixen
souint desfaixen
refreden guasten
/suor li tasten
ara salada
ades gelada.
Troben que bull
fan li per vll
res no aprofita
/prenen sospita
si ho han fet bruxes
en pits y cuxes
blauos trobauen
nos recordauen
dauer mudades
e remudades
quaranta dides
lets infinides
tant diferents.
Pels mudaments
e consells varis
tant voluntaris
ellal mata
el aplata
dejus la terra.
¶Ellas afferra
ab tots los sancts
plega les mans
tornas a Deu
com ellas veu
del fill partida
e auorrida
de mi tant fort.
A son gran tort
ellas coneix
que beu mereix
per culpa sua
/ella tant sua
suor de mort
no pren conort
/diu mon fillet
si de ma llet
yo natural
e maternal
lagues nodrit
certes podrit
ell ja no fora
/fort sentrenyora
de si mateixa.
¶Del fill se dexa
ves mi se gira
callant sospira
res dir nom gosa.

¶Tot li fa noſa
renla gran baſca
ratas e raſca
on no li pru
ot li ven cru.
¶Apres ploraua
t endechaua
ves les cremades
elles damnades
ionges cerreres
ial conſelleres
int mal deſuien
s qui ſi fien
ll fora viu
iala les viu
conegudes
o ni cregudes
iay les hagues
xi plagues
Ieſu Chriſt.
¶Yo pare triſt
leſconſolat
tribulat
ynt ſon plant
contemplant
a paſſio
ompaſſio

hagui gran della.
De quis querella
volgui ſentir
/e ſens mentir
mo conta tot
de mot a mot
larch rahonant
e blaſonant
la ſua'ſcola.
¶Com beſtiola
dix enfrenada
han enganada
a mi na triſta
qui he ben viſta
experiencia
de lur prudencia
dret y enues
pera quant es
/puix man trayda
lur negra vida
quant hi ſabre
diriuare
ſens dir falſia.
¶Clar es de dia
quant ſe deſperten
/leſpill concerten
per oratori

/linuitatori
que ſaben dir
es maleyt
primerament
en lo couent
qui les mete
qui les rebe
e qui hoy fo
per la liço
del martilogi
qui contal vogi
que fa la luna
canta la vna
cant pus plaſent
/diu altament,
Puix ſom reſtades
encarcerades
per força meſes
noſtres empreſes
deuem ſeguir
/nons cal tenir
vots fets per força
/caſcuna torça
al ordel nas
/ſemblants cantas
totes los lohen
ab Amen cloen
lur bon acort
vanſen al hort
dexen lo cor.
Al refector
a tart ſi meten
en cambra'ſpleten
la lur ſabor
/del dormidor
eſcuſes prenen
fingint mal tenen
dormir hi fugen
/temprades pugen
al mirador.
Del parlador
tart ſen partixen
parlen ordixen
ſos caſaments
dons e preſents
tots ab uſura
e fan ſegura
mercaderia
/ſi d'alegria
donen torrons
ſperen capons
/ſi granyons/faua
demanen'ſclaua
/per vna flor

nen march dor
)er entrada
en mudada
ifferia
afcun dia
den tudor
)mprador
uants hi venen
nts fe venen.
i no es pagada
a mefada
: efcabells
frens vells
den fenyal
liornal
euiari
fe'l armati
que nos fumen.
o temps cõfumen
en fer letres
en e retres
i les vol
qu'entrel fol
iauer meftres
)onts fineftres
pes entrades
les taulades

paffos atalls
amagatalls
caus e retrets
/foftres fecrets
e caues baxes
tancar en caxes
portar en males
fermar efcales
/tirar efportes
/rexes e portes
fer leuadices
/e mouedices
e ximinehes.
¶ Veftir liurehes
anar armades
e desfreçades
com han exir
de nit texir
per la ciutat
a pas cuytat
fent caualcades
/e les vefprades
d'Agoft anar
cami de mar
a la banyada
/en la toruada
minyonejant

venir jugant
joch de mantades
/al jorn tornades
canten a prima
ab ſa veu prima
no gens mudades.
¶ Si ſon prenyades
e ve a lum
es lur coſtum
a tres o quatre
fer los debatre
ab daus riſant
o ſors gitant
pare qual es.
Mas les de mes
may no parixen
ans ſen deſixen
polidament
/ſabidament
la let ſexuguen.
¶ Be lo joch juguen
de paſſa paſſa
/de carabaſſa
ne fan ciſtella
del cel paella
e del hom moça
/o dien, Goça
es quis meneja
com lom paſſeja
ſiu ſent algu.
¶ Del vert fan bru
ala Abadeſſa
/parlos reueſſa
e vella mala
ſinols es tala
qual la volrien
/ſempre li dien
vella merdoſa
ſin es celoſa
o gens les guarda
molt mes ſis tarda
darlos licencies
de fer abſencies
del dormidor
/ab gran furor
enrrabiades
agabellades
fort la encorren
totes la corren
ferm acanyicen
axi la ficen
com bou en placa.
Donen li caça
com cans a lebre

li ſan rebre
brou o vi
alque veri
la infamen
lellas clamen
ur major
ìtador
negligencia
l'impotencia
en regir.
nla morir
ſes follies
s de ſos dies
r ſobres d'ira
e ſa cadira
r la derroquen.
Quant leſconuoquē
r elegir
moneſtir
ua paſtora
ols plau priora
na ſabent
Deu tement
i que vots ſerue
que conſerue
pau/amor
nor/ſauor

lo moneſtir
/plau los tenir
be babarota
/qualque babota
nis ou nis veu
ala lur veu
concordantment
/e ſcientment
tal elegixen
e reuerixen
dauant la gent.
Dins lo couent
li ſan les figues
/ſeruen ſes ligues
fan lo que ſolen
mes que no volen
tal Abadeſſa.
¶ Be viu en preſſa
nunca li fall
affany treball
pena dolós
lo puagrós
flach corredor
vell fet paſtor
de tals cabrons
bous e moltons
no gens ouelles

/car les mes velles
se san parats
ben enseuats
per fer varar
dins la lur mar
a ses criades
/les auançades
no ja nouicies
son poch pus nicies
mes saltadores.
¶ Hay de senyores
en la lur cloca
que saben poca
oracio
/de ficcio
ypocresia
parenceria
ne saben prou
/a qui les ou
paren sibilles
e son sentilles
de fer gran foch.
Tiren de broch
ben luciades
e simulades
sanctes profetes
/paren trauetes
e fan centbells
a jouencells
e homens sants
cahen ni tants
mes que hom creu
Fill es de Deu
mes es que Papa
lo quin escapa
/angelical
es l'hom carnal
de carn exint
en carn viuint
e no tombat
coinquinat
en tal ruyna.
¶ Vna merlina
hun jorn parlant
ab hun galant
joue pubil
/prest seduil
lur amistat
no ser pecat
hoc amor pura
que tots temps dur
no perillosa
/ans esser cosa
molt meritoria

engues a gloria
iel decebe
ll hi vingue
uella nit
b gran conuit
al rebe
ix/Dexare
maridet
gre velet
s de res fer
i meſt plaer
us enugeu
fet maureu
ſt ſera fet.
jouenet
 tot alegre
rque vel negre
jorn portau
l dexau?
la reſpon
olt preſupon
que dieu
s no cureu
quell perque
r yol me ſe
mbe primer
x vull ſaber

vnes tals coſes
/dix ella', Spoſes
ſom les profeſſes
monges frareſſes
totes de Deu
/lo vel quens veu
al cap portar
nos fa membrar
per cert indici
l'eſpoſalici
/perçol portam
e lo dexam
en tals aſſes.
¶ Quant lo proces
hach ell oyt,
Donchs per marit
dix Deu teniu
e yo catiu
a mon ſenyor
ſere traydor
ſent lo cornut?
/ſi Deu majut
que nou fare
aus men yre.
De fet parti
en lo mati
primer ſeguent

de continent
al moneſtir
vench per oyr
lo ſanct ofici
/hun Crucifici
de fuſt obrat
aſſitiat
en la paret
quant fon endret
viſiblement
lo cap mouant
lo ſaluda
/e quant torna
miſſa acabada
altra vegada
Deu ho permes
que la gent ves
la corteſia
que li retia
moſtrant lin grat
/lo bon prelat
daquella 'ſgleya
li dix que feya
o com viuia
/que viſt hauia
li referi
lo bon fadri
dix no ſabia
don li podia
allo venir
/molt poch ſeruir
ha fet a Deu
ſinol que feu
aquella nit
ſegons es dit.
¶ Altra velada
enamorada
del confeſſor
/moſtrant terror
de malaltia
/dix que volia
dell confeſſar
feta buydar
la gent de fora
fingint que plora
dix li tancas
e que miras
dauall lo lit
no fos oyt
lo que diran
nil que faran.
Dix ell Digau
e començau
cruant ſenyant

b plos pregant
)eu quens ajut
lo prom ſegut
› cap ſe cobre
ellas deſcobre
ient molt ſua
moſtrant ſe nua
liu ques deſcobra
: faran obra
a perquey ſon
no vull del mon
ino ſols vos
›uix ſom abdos
ıajam plaer
ıb bon voler
: fin amor.
-o confeſſor
ıo mal parler
lix mon poder
ıo baſta abſolre
ıius puch yo tolre
tan gran calor
tanta dolor
dels pecats voſtres
/mil pater noſtres
ni vint ſaltiris
trenta criſtiris
nos baſtaran
Deu vos coman
e tira via.
En aquell dia
endiablada
fonch conjurada
per bona via
/e reſponia
dins leſperit
ja per ton dit
non exire
/ſols men yre
per la clamor
dun confeſſor
al foch plegat
e no cremat
ha tocat pega
neta y entrega
ha tocat peix
neta ſens greix
reſtant la mia
/en lendema
Vicent ferrer
lo ſanct darrer
canonizat
fonch lo temptat
/ell hi vingue

e lon trague
no ſabent res
del que dit es.
¶ Altra tambe
eſçomete
hun metge prom
de bon renom
joue polit
/dix en lo lit
yo gran mal tinch
dreta a vos vinch
ſe quem guarreu
preſt ſius voleu
/hon dix lo metge
Es en lo fetge?
/nous ho vull dir
ja preſumir
ho deuen vos
/dix coleros
Sil mal no ſe
com lo guarre?
/adeuinau
tant hi penſau
be ſou mal pratich
mes que fleumatich
/als dir nous puch
may haureu ſuch
ſino feneu
e no premeu
fort la taronja
tal es la monja
/queus dich, dormiu
ja nous oyu?
/ell gens nos mou
/vos Ioſeph ſou
lo egiptia
valencia
foſſeu cuydaua.
¶ Altras clamaua
ab ell ſouent
/dix tinch gran vent
en lo ventrell
ab lo donzell
no mi trob be
moſtrar vos he
hun jorn la orina
ja la madrina
ma dat ventoſes
ſon enujoſes
pus no mi fiu
de vos confiu
/venguey vn dia
/ellal metia
en grans rahons

e mugurons
de mamelles
ues faran elles
ue no ſemprenyen
om fort ſeſtrenyen
er no ſer groſſes
r altres broſſes
e mes parença
la començа
ll conexia
e que volia,
ix eſpatxem
ue a fer hauem:
ay orinal?
o tinch lo mal
x hon cuydau
erque cuytau
ll per fugir
lgue ſortir
a monjal cuyta
etentlo 'n luyta
om labraças
mbaraças
ſeu 'ſepro
o lo ſachſo
e la gonella
ert la parella
mal ſe tingueren
abdos caygueren
laſcala vall.
Feuſe bon tall
ellan la galta
vera malalta
romas e morta
/entre la porta
e los grahons
axi redons
fets com capdell
reſtal parell
cridant ajuda
la lur cayguda
donant raho
de mal graho
ell las cobri.
¶Donchs lur veri
mes que conjur
baſalis pur
qui gens lo'ſcolta
ajuda molta
meſter ha Deu
perque la veu
preſt la rebuig
/de mil hun fuig
mas infinits

ſon qui ſos dits
volenter oen
/tals preſt ſe cloen
en lur exauega
/qui en lur tauega
mal punct es pres
may per james
ne pot exir
/nis pot partir
lur mal amor
ſil creador
nou fa per gracia.
¶ Altra fallacia
tenen prou preſta
a lur requeſta
ſos amados
e ſeruidos
mes que catius
van ab motius
de falſedat
ſens veritat
/per ques deporten
millor conforten
lur apetit
e l'eſperit
/butles propicies
mas ſurrepticies
de cort obtenen
/ab ells ſentenen
los delegats
e celerats
jutges profans
los eſcriuans
e aduacats
/mals amagats
molts articulen
/metges tribulen
fals teſtifiquen
e quels apliquen
tenir grans coliques
e malencoliques
congeſtions
/ab ficcions
e fals proces
dada a traues
plahent ſentencia
ſens conciencia
ixen de fora:
Van en mal hora
de port en port
e dort en ort
de cambra en cambra
fins al alfambra
tan profanada

ques en Granada
/ades guarint
ades parint
apoſtatant
ſcandalizant
tots los oens
e tal vehens
deshoneſtat
/lur ſanctedat
en aço 'ſta.
¶ Maſſam coſta
lur conſellar
e fals brellar
per ma ſimplea
e beſtiea
creureles tant
/car infeſtant
me la priora
quem fes ſenyora
dix me manaua
/em conſellaua
ſi fill paris
me'nſenyoris
may nom proſtras
mas quem moſtras
hun tant altiua
/nom fes catiua
de marit vell
/contentes ell
del toch e viſta
puix que conquiſta
muller tan bella
e ſou be ſella
peral cauall.
Del cap auall
anau polida
e ben guarnida
/a tots manau
/vos no ſiruau
ſiau ſeruida.
¶ Altra reuida
la ſacriſtana
ſi res vos mana
lo vell exorch
gronya com porch
non façau res
/e mes que mes
ſi vol crieu
lo que parreu
per res nou fesſeu
nous hi perdesſeu
/car lo criar
fins alletar
preſt fa'n vellir

y en llegir
/lo cos afluxa
/los pits engruxa
/la faç desfreſſa.
¶Mas labadeſſa
me doctrina
conſell dona
quem fes malalta
e qual que falta
en ma perſona
/alguna'ſtona
o pus ſouent
ſegons lo vent
fingis tenir
no prou oyr
/al cap dolor
e baticor
/eſmortiments
/afollaments
/mal de neulella
en la mamella
no vlcerat
mas començat
cancer tenir
/molt pots fingir
ab gentil art
ſecret a part
met en la orina
cendra/farina
oli/cals/let
/algun cuquet
xich del forment
/fes cautament
metge ſabut
pratich aſtut
vell no la veja
/ſi la meneja
conexeria
diuulgaria
ton artifici
metge nouici
lagotejat
e ben pagat
te planyera
e complaura
/per ſon jouent
no prou ſabent
ſenganara
publicara
que tens gran mals.
Mil cordials
confits aloſes
e quantes coſes
deſijaras

atenyeras.
Si tot te fall
ſaxat vn all
o porrelletes
ſan bambolletes
/tambe moſtalla
lo cuyro talla
color altera
/pebre vlcera
poluorizat
ſobrepoſat
haon ſeuulla
ab vna gulla
te pots punxar
lo paladar
ſecretament
poras ſouent
ab ſech toſſir
ſanch eſcopir
/de tiſiguea
o etiguea
por moſtraras
ſempre ſeras
ben coſcehida
tantoſt guarida
com ho volras
eſſer poras.

Febres tenir
nos pot çobrir
coneixerſia
be tal falſia
/den malaltir
o del guarir
quant ſon meſter
la quiu ſab fer
molt ſen ajuda
lo ques vol muda
/hun nou oy
lo mal agui
/ja ſo guarida
/ja ſo ferida
la'ſcuſará
del que volrá
/tos fets faras
ſi bem creuras.
¶ Vna pus vella
quant fuy donzella
me feu apendre
ſaber dull pendre
/de fitillar
e de ligar
/fer auortir
/ſaber fingir
virginitats

no ſer pecats
me feya creure
/ni donar beure
per dormir fort.
¶ La qui te lort
qui dintre'ſta
apoſtata
en lo paſſat
/ha prou caſſat
lo mon cercant
e traſpaſſant
per Ceca y Meca
la Vila ſeca
e vall d'Andorra,
volta den Torra
e ſancta Creu
per tot arreu
fins Pont trencat.
Al loch ſagrat
puix receptada
ben caſtigada
me feu membrant,
ſos recordant
del manament
del creximent
multiplicar
e augmentar
lo mon vmplir
degues cumplir.
Mes fent cami
com malahi
deu la figuera
per no fruytera
ni tenir figa
/la ley antiga
qui no paria
no conſentia
entrar al temple
/be ſabs l'exemple
dix de ſanct'Ana
com canya vana
popul/xop/alber
/olm/vern/e ſalzer
qui fruyt no fan
e al foch van
com la cugula
e com la mula
que fills no ſembra
la'xorca fembra
es reputada.
Si be'ſtimada
fer vols que vixques
/fes que parixques
a quinque for

ab gran error
per ſos dines
aqueſt has pres
narit ja vell
fes aparell
i veus te fall
l'un altre gall
aillor granat
es a ton grat
mudani tants
ns tants infants
e vejes vius.
it fallen nius
a cambra mia
ull tua ſia
on fer poras
o que volras
ntrant per lort
er ton deport
o ti conuide
not oblide
quel metge mana
per viure ſana
a joue plena
le lur colmena
l temps la breſca
ns maſſa creixca
coue li tallen
/ſino noy fallen
de mares mals
/paroxiſmals
precipitant
e profocant
mil paſſions
de cor/torçons
eſmortiments
retorciments
eſpauentables
de geſt mirables
/lur maſſa mel
ſe torna fel
maluat veri.
Ajudati
mena les cols
ſi viure vols
yras carrera.
¶Y la cellera
major ma dit
a ton marit
ſi tu nol vençç
en lo començ
eſſent nouici
toſt pendra vici.
Dart'a faena

viuras ab pena
donchs nol maluees
moſtra quel prehes
mas de parença.
En ta crehença
ſens ell la 'ſpleta
/nos entrameta
ſaber que fas
don vens on vas
qui va qui ve
com ni perque
/e ſi comença
guarda not vença
perque not fart.
/Ginyal ab art
al començar
o enfornar
ſens bon acort
lo pas fa tort
clotos morrut
e geperut.
¶ Dix la ronçera
de la tornera
volenter pica
/en caſa rica
ay que partir
al moneſtir
daunos ſouent
arros/forment
ſalſes/perfums
fruyta/legums
oli/mel/vi
lenç/ſeda/li
/de bona caſa
pren bona braſa
/lo quens dareu
axous naureu.
Sil vell ſe mor
yo he gran por
tant es dolent
en teſtament
ni codicil
tant es de vil
que pus najau
/les mans amprau
mentres poreu
e ſi volreu
guardat vos ſia
la cambra mia
ja la ſabeu
alliu tindreu.
Si or portau
tancat ab clau
ben eſtojat

ben guardat
bar ho heu
ruiruos neu
m ſia mort
vell roig tort.
Altra me'ſcriu,
arit ſeruiu
m a ſenyor
m dun traydor
l vos guardau
r ab fals dau
narit juga
uel quant puga
ſis ſeu quatre
daus rebatre
ſapiau
i parau
minau fort
ou d'acort
pagareu
lorareu.
Plore mezquina
lur doctrina
rans errades
e man moſtrades.
i ploroſa
ſpitoſa

hauent oyt
tot quant ma dit
e ben notat
/aualotat
lexilan banda
a la comanda
de lucifer.
¶ May pogui fer
ſe corregis
/ni ques regis
ab ſauihea
/car dinſanthea
deſque ſonch nada
ſon doctrinada
dins lo couent
/qual ſon jouent
tal auançada
/tots temps cançada
molt ocioſa
mes pereoſa.
¶ Altra vegada
que ſon prenyada
/la voluptat
o lo prenyat
qual lay mogue
may ſe ſabe
/del vi nouell

del moneſtrell
beure pres tema.
Ple de verema
era lo trull
/al major bull
e fortalea
ſenſe perea
ellay muntá
/ben apartá
fondo la briſa
ſens pagar ſiſa
pens ne begue
e romangue
lo cap ficat
don apartat
la briſa hauia.
Lo cos tenia
ſobre la vora
/mori en malhora
de mort honrada
maſſa ſoptada
no ſperal part
/yo reſti fart
enfaſtijat
ben enujat
ja'mortallada
en la veſprada
fiu la portaſſen
e ſoterraſſen
al moneſtir
/de dol veſtir
no men volgui
poch men dolgui.

Tercer libr

Primera part dela li
de Salamo

PEr repoſar
volguim poſar
al lit en jorn
ans de retorn
yo fuy deſpert
quan he ſofert
lo penſament
eſteſament
mo preſenta.
Primer conta
tots mos anys mals
recogitals
ab amargor
dolor agror
d'anima mia

reſents tenia
fliccions
paſſions
ıig oblidades
ja paſſades
ꝑer tant plorant
xanglotant
ꝑın rebolcaua
fort baſcaua
ꝑou turmentat
eſcontentat
e ma ventura
ꝑm per natura
per mal fat
per pecat
groſſeria
nt ſoferia
ts temps penant
ıay oblidant
ıe nos fa res
ıo's permes
er Deu manant.
E rominant
a qualitat
fuy temptat
m no tenia
m romania

algun hereu
lo temps tan breu
de poca vida
a mi conuida
prengues muller
ſols per hauer
o fill o filla
e fos clauilla
del fuſt mateix.
De hun gran feix
de mes parentes
e ben volentes
vnan trias
qual me ſemblas
voler menys gala
/e penſant quala
jam alegraua
car yom cuydaua
lo parentat
noſtra'miſtat
redoblaria
/forçarla nia
deute y natura
/lur oradura
apres penſaua
deliberaua
tot lo contrari

/trobantme vari
d'opinions
feyam rahons
del diuinal.
A la final
yom delibere
que pus no'ſpere
prenga parenta
ſols hi conſenta
lo ſanct decret
ſi fent pertret
en cort Romana
de molta lana
ferſe poria
axis faria.
Aconortat
e confortat
fantaſiant
o dormitant
yo'ſtant axi
ſobrel coxi
hagui terror
per la orror
gran que ſenti.
Yom deſperti
endormiſcat
mas arriſcat
los vlls girant
e remirant
yo res no viu
oy quem diu.
¶O hom cançat
vell amançat
empageſit
vell enuellit
en tos mals dies
yo crech ja ſies
deſpoderat
apoderat
per filles d'Eua
deſpertat lleua
no hajes por
obrel teu cor
e les orelles.
Grans caramelles
ſon eſtes tues
coue que ſues
puix varieges
e tant vaneges
/ara ploraues
com te membraues
dels improperis
e vituperis
hontes deſpits

uals has ſentits
n lo paſſat
vell acaçat
u to volguiſt
ar no creguiſt
ſanct ans voſtre
ra gran noſtre
poſtol Pau
n molta pau
res vixcut
l ſeu tengut
onſell hagueſſes
enes y preſſes
hauries tolt
uix fuiſt abſolt
ela primera
la com ſera
erquen cerquiſt
tran prenguiſt
olt voluntari
ſens ben guardari
t'ingeries
conexies
uet enganaues
erque tornaues
ntrar al laç
om perdigaç

ſoltat plomat
mes reclamat
tornal reclam
/de cohan lam
may hi doniſt
e coneguiſt
que la lur eſca
not era breſca
ni canyamel
ans era fel
amarch donzell
en lam y brell
tut y meties
tals les volies
dõchs perque plores?
e dins dos hores
lo teu ceruell
giral penell
ab tampoch vent?
vell ignocent
ta mala vida
tampreſt t'oblida?
/de tantes plagues
jat afalagues?
de tant forts greuges
tampreſt t'alleuges?
/fet tan mil faltes

e ja ten altes?
/ara ten dols
ara les vols?
tu minyoneges
/ja les bandeges
tantost les guies?
/e donchs ja tries?
axiu vols fer?
¶ Lo carnicer
ques negligent
qui va souent
al bestiar
per bous triar
triant triant
e confiant
de son saber
veuse lauger
pertne la por
ala fin mor
/toro o rancall
los met dauall
aragones
ne diu bon ves,
Mostins e perros
qui per los cerros
los lobos caçan
lobos los matan.
A la final
hom feminal
triant morras
not guardaras
ni sabs fugir
donchs vols morir?
/sabs que lo gat
poch escaldat
tem laygua tebea
/queda e rebea
tem gat mullat
/en lo filat
laços e brell
en lo costell
lexades plomes
pardals colomes
noy tornen mes
/pardal may pres
son ni trobat
ja descohat
dauall la losa?
/linfant no gosa
tocar lo foch
si qualque poch
la ja'scalfat
/tu socarrat
pelat e sech

agles e bech
nt escatit
aytat ardit
tornaras
dius pendras
uller parenta?
us tost empenta
e mort n'auras
rest la veuras
e tu senyora
es manadora
ser volra
aenys te tembra
rquet encegues?
ar massa begues
at perts lo sest
o has tu lest,
om de parens
ot hauer bens,
na muller
os pot hauer
ao de Deu?
o es tot seu
auall lo sol
seph tot sol
otench tal do,
om del mon no

jamay obtes
/al mon no es
dona cumplida
e prouehida
de sauiea
virtuts bonea
e de seny clar
nol cal cercar
car no ni ha.
Bes trobara
en qualque part
mas luny e tart
muller tal qual
e cominal
tolleradora
ordenadora
queucom curosa
en abundosa
cosa fornida
/pero regida
per lo marit.
¶ Tan mal profit
tal pertinacia
tan gran audacia
pels e repels
tants de reçels
les donen tenen

que may obtenen
ni obtendran
quantes seran
nom apurat
net e tarat
de si sino
mas o pero
/de muller bona
la que menys trona
que menys lampega
que menys mou brega
que menys fa tala
qual es menys mala
com lagre vi
es dit bon vi
es dita bona.
Tal es qual dona
Deu hon li plau
noy fa res grau
d'afinitat
ni parentat
/cort consultar
ni dispensar
en grau vedat
a la bondat
noy afig res
/tart o james
casats parents
son opulents
fills, pau, ni pa
a tart ni ha
/hoch prou remor
poca temor
e feres manyes
has vist destranyes
mullers mal manses
e no ten canses
nit descontentes?
mullers parentes
encara cerques?
de menys enterques
fas inuentari?
molt voluntari
vens a lurs bregues
no par conegues
la lur ferea
ni ta fluxea.
¶Lom diligent
ardit sabent
qui bes meneja
sabs senyoreja
ab sa prudencia
la influencia
celestial

mperial
e monarchia
ſenyoria
n molts regnats
iillars armats
apitaneja
patroneja
aſtells e naus
rchs tartres 'ſclaus
obeyr
er ſon ſeruir
oma y amança
arrega cança
castells grans
s oriſanys
nſos, leons
ruos, mufrons
manſuets
oros maſets
o mul e mula
ets del adula
o mos e traua
s aſſuaua
fa acoſtar
caualcar
e fa parlera
cardenera

/brufos laurar
/ab lo lourar
los aguilons
tots los falcons
mudats e ſos
ſparues aços
al puny dom cuytem
/onſos fa luyten
grues ballar
/lo ca callar
moſtrant ab braç
cobrar matraç
e dir al cau
/ligat fal brau
mes ab collar
/ agenollar
fa lo camell
/lo cauall bell
enfrena y ferra.
No's en la terra
brutal tan fer
hom ſiu ſab fer
nol domeſtique
e pacifique.
Mas la maluada
muller elada
fer corregible

es inpoſſible.
Nos pot domar
menys auear
/al lur poch ſeny
noy val congreny
derrocador
traua/tortor
art ni deſtrea
molt menys vella.
Açovell triſt
tu be ho has viſt
/mil nas tocades
e practicades
tots temps tellones
com a leones
a tu ſenyores
ja les enyores?
/e creus e penſes
que tu les vences
tals feres fembres?
Be crech te membres
dels ſet marits
jouens ardits
laciuioſos
libidinoſos
galants orats
enamorats
d'una donzella
filla molt bella
de Ragüel
dels d'Iſrael
/com del primer
fins al darrer
foren trobats
morts ofegats
al coſtat della
/eſta querella
tots la ſaberen
no ſabſtingueren
fer caſament
/tots follament
perço periren
e tots moriren
/quantes vegades
nas eſpoſades
morir deuies
car ſols ſeguies
la voluntat
deſatentat
/ſit tens per dit
ton foll delit
ab joue freſca
muller te treſca
e lonch temps dure

ot aſſegure
:ſtrangulada
l'vlcerada
olt preſt ſens triga
:rta vexiga
: gran ardor
olor cuyçor
ı lorinar
tremolar
p peus e braços
cuytats paſſos
e plopexia
litargia
:n toſt morir.
Si per parir
ıix fills no tens
us que la prens
uit aſſegura
ıe criatura
:lla veuras?
ſin hauras
les o fills
:ſens pubills
: naxeriēn
may haurien
dat complida
urant ta vida

/los lurs tudors
e curadors
tos pubills tendres
pendran per gendres
ferſan hereus
de tos arreus
/e ta muller
marit certer
ton enemich
ſit ſab antich
aquell pendra
es pagara
de dot e creix
/traura bon feix
ab lo furtat
e apartat
del millor munt
/caſát deſunt
may fou trobat
amonedat.
La viuda amaga
vltraxoſpaga
del creix e dot
com millor pot
/lo creix aument
jniuſtament
moltes lo prenen

qui ſaben vennen
ja encetades
e violades
al encartar
/dot exouar
lo pert per dret
la qui comet
fer adulteri
a vituperi
del marit ſeu
e morir deu
ſentenciada
/apedregada
per la ley vella
/dins en Caſtella
mor degollada
/alt enforcada
en Arago
/per lo fur no
mor en Valencia
/ſols penitencia
pecuniaria
rep fornicaria
puta bagaſſa
ab ſimple paſſa
punicio
/ſabent que no
ha ben pagat
dot encartat
ſens conciencia
obte ſentencia
de pagament
la cort venent
ſens encantar
fan eſtimar
tot val no res
hil quiu diu es
ben ſubornat
es li liurat
tot a menys for
no li fa por
vendas retracte
per lo fals acte
abdol que fan
ni per engan
de miges dit.
¶ Quant lo marit
es ja finat
nols par pecat
ni eſſer vici
furt ladronici
robar del mort
nils par fer tort
al hereu gens

bant ſos bens.
uant vel notari
inuentari
s cofrens ſcriuen
yts e diriuen
ch la pintura
ançadura
yes ni roba
ſen hi troba
r mortallar
n a comprar
ell de cap
niſa drap
la botiga.
Hay enemiga
non major?
ahim pijor
s aduerſari?
obas coſſari
s celerat?
ay collerat
ajor traydor
robador
Balaguer
e la muller?
otes goſades
tes vſades

ſon de furtar
ſi baratar
altre no poden
ſos fills enlloden
e deshereten
los bens ſe meten
dels fills leuar
per augmentar
dot a les filles
joyes hoſtilles
cambra 'xouar
los fan pagar
triant a vll
lo corumull
dels millors bens.
Tu bells vlls tens
e noy vols veure
tornes a beure
lo vomitat?
enormitat
fer vols com goz
vell roſegoz
etich e ſech
per Deu te prech
que renuncies
ſes companyies
no temptes Deu

pren consell meu.
Si mil mudaues
e les triaues
be duna'n vna
per lur fortuna
e qualitat
per lur pecat
serien tals
/car tots sos mals
son per natura
de rara cura
o incurables.
Ab los diables
qui fa laurada
gran agullada
ha menester
/e ton mester
no basta tant
/ni hi fuy bastant
yo quant viuia
/lur vana via
nos pot trobar
ans en la mar
hon es passada
nau auiada
se trobaria
/es mostraria
alt senderola
per lla hon vola
locell en layre
/entreguart/scayre
liuell/compas
lur fons ni pas
barranchs ni valls
deu escandalls
noy plegarien
ni trobarien
lur forts atalls.
¶ Trenta batalls
han en lur seny
per bell desdeny
sonen ensemps
aço es al temps
doblen repiquen
so que pratiquen
nos pot entendre
ni menys compend
sa intencio
l'afeccio
nunca lan ferma
/que les desferma
nos hom al mon
ni may hi fon
haja vist quart

i quinta part
el que yon ſe.
¶Yo ſo moſſe
alamo rey
'antiga ley
ran ſabidor
ey e ſenyor
olt rich potent
n mon jouent
ullers prengui
n replegui
s en ſetcentes
ben trecentes
udes amigues
nil enemigues
n quem meteren
e ſer me feren
ou cal dir ara
ant me fon cara
r meſſio
racio
e muſeria
rniceria
rt infinida
ſenſe mida
telleria
niceria

inenarrable
coſa mirable
tantes hoſtilles
xorques/manilles
collas/veſtits
tants lits fornits
or/ſebreries
tapiceries
nos pot aſmar
menys eſtimar
los artificis
nils edificis
dels meus palaus
ab quantes claus
eren tancades
e ben guardades
per caponats
/altres armats
deforal clos
entorn del fos
de jorn guardauen
altres vetlauen
e tot valia
lo que podia.
Altres ſeruien
or deſpenien
innumerable

inestimable
son la despesa
per mi mal mesa
mal esmerçada
del tot lançada
/sols ma valgut
qu'he ben sabut
lur calitat.
Son vanitat
de vanitats
/diniquitats
iniquitat
/e prauitat
de prauitats
/per lurs pecats
lo general
diluui qual
prehica Noe
de cert vingue
car se liurauen
dones es dauen
als seus diables
cossos palpables
falsos prenien
e subcumbien
furtant prenent
d'altri sement
/ab diabolica
art no catholica
ells engendrauen
e semprenyauen
de fills maluats.
¶ Quantes ciutats
son dirruydes
e subuertides
per ses vsanes
pomposes vanes
/terç d'Esayes
legint veuries
Deu que promet
hon se permet
elles collegen
e senyoregen
ses xaperies
quinquilleries
qui les consent
sa part ne sent
/gran Niniue
perço caygue
Colach, Sidonia
Tir, Babylonia
Troya, Sodoma
Cartayna, Roma
la gran Sagont

uyn reſtal mont
ntich molt vert
quell de cert
uis feu tal mal
er Anibal
uy dit Moruedre
o'ſperes medre
us en crexença
aliz Ciguença
uals en Caſtella
erderen bella
gran potencia
ella Valencia
n derrocada
er inculpada
incontinencia
ltra Valencia
ta Vellarda
an e gallarda
nt pus antiga
an gran amiga
ls vells Romans
rs capitans
r. Aquilino
.Valentino
uinto ſertori
ans del pretori

quant hi vingueren
franca la feren
may cens pagaua
quant dominaua
lo lur ſenat
/girat lur ſtat
regnant los Gots
may muda vots
ni ſenyoria
/may com dormia
ſegur de nit
Taülfus dit
lur rey mata
nis rebetla
com Barcelona
dins en Girona
Bamba regnant
rey coronant
altre dit Pol
/no fon hu ſol
car altreu feu
ciutada ſeu
en Berenguer
cognom Oller
rey per el pres
feune quartes
lo Pol fon Grech

/tots temps ſe ſtech
eſta Valencia
ab gran prudencia
molt fideliſſima
per gent nequiſſima
moriſca'ſtranya
puix tota'Spanya
fon calcigada
e diſſipada
feugo Lacaua
la qual criaua
lo rey Rodrich
lauos te dich
mal temps paſſa
/puix lacquiſta
Rodrigo cit
Diegues dit
campeador
ſegur ſenyor
mentres vixque
/moltmes creixque
per Iaume'l bo
rey d'Arago
quant lach guanyada
e lach poblada
de clereſia
caualleria
artizat poble
conſtant immoble
gent valentiſſima
terra ameniſſima
tota de rech
/en va ſeſtech
com la aſſetiá
e campejá
tants temps ſobr'ella
rey de Caſtella
ab ſon poder
fon li meſter
perques ſaluas
que ſen pujas
per repicar
al campanar
de ſanct Vincent
/la gent valent
ſi ſo penſas
quell repicas
pogueral pendre.
¶ Sabes defendre
del rey maluat
eſta ciutat
molt valentment
e lealment
ab ſent ſon rey

ıer tal ſeruey
valentia
ːr corteſia
ː tot peatge
ːabeçatge
orabati
enfranqui
rey ſeu Pere
ıal alt proſpere
ı lo cel Deu
om tantay veu
lelıtat
ı la ciutat
ıble real
m pus leal
corona
i dona
ım molt lamas
la portas
ı ſa bandera
ːno ſenyera
tres ſenyals
mes reals
les pintades
ɔ gens meſclades
ɔ lo paſſat
ɔ camp daurat

vermells baſtons
ſobrells cantons
dor coronat
hon tu eſt nat
e te leſtatge
lo teu linatge
d'antich ſolar.
¶Huetauiar
lo ſeu riu blanch
com ſi fos fanch
o munt de fems
en antich temps
lan diſſipa
e derriba
puix alt obrada
fon fort murada
contra lo riu
Apres Deu viu
pels habitans
eſſer Chriſtians
la ben guardada
amplificada
feta major
/mas del millor
dela ciutat
del nou poblat
e vell ricos

per les erros
primerament
d'aquell couent
quin temps passat
son començat
quant era orta
fora la porta
del mur antich
per fer castich
dun orrent cas
en lo camp ras
deyas Rouella
/aras apella
e se nomena
la Magdalena
hach mal inici
del crim y vici
abominable
fet per diable
dona vilment
hach fonament.
¶ La pecadora
qui gran senyora
fon e comtessa
per ser reuessa
a son marit
seguint partit
per sa fortuna
se feu comuna
en lo publich.
Fon son amich
vn caualler
hun mariner
puix lay tolgue
e las tengue
peix li venia
/molt la seguia
lo gran senyor
ple de furor
e la cercaua
tot sol anaua
e desfreçat
desesperat
cercant lo mon.
Quant aci son
lo marit seu
de fet la veu
vil enuellida
e mal vestida
venent lo peix
/alli mateix
la volch matar
e degollar.
Carniceria

ꝑeixcateria
l'aualota
tot hom cuyta
e lay leuaren
presa portaren
a la cadena
per fer esmena
de semblant vida
repenedida
dins la caseta
de parets feta
i son tancada
emparedada
la reclusa
a huy nos vsa
emparedar
i sola'star
o marit compte
ona per conte
on exouar
feu obrar
monestir
er sostenir
lli tancades
ones errades
l'incontinencia
ent penitencia.

Per temps auant
molt ajudant
son ampliat
e son fundat
de obseruança
a la vsança
de preycados
los tancados
e los gasets
huy son desfets
los ferrollats
romputs trencats
res no si tanca
la'scala franca
hixen de fusta
dintre si justa
e corren punctes
de galans junctes
si para rench.
¶ Apres al trench
hon Deu nol voleu
dones ni hi colen
manades festes
algunes prestes
fer en ses tendes
publiques vendes
may a Deu lohen

ni misses hoen
de fals pes vsen.
¶ Altres hi cusen
robes girades
portes tancades
diumenge tallen
dissapte ballen
cuynen diuendres
ab faues tendres
cebes e alls
carn a tassalls
galls e hanins
als florentins
venecians
los nauegans
en les galeres
son grans parlers
ab lo cardo
e larch sermo
tant saben dir
quels fan vestir
lo vell per nou
e de hun sou
ne fan ducat.
Lo mal cuynat
qui ve apres
tal mateix es.

¶ Les peixadores
grans robadores
son dentrados
e calados
e brugines
al vendre mes
peix de ser esch
venen per fresch
lo d'Albufera
riu de Cullera
per peix de mar
lencamarar
saben de fer
del garrofer
altea lbir
cert vos se dir
per calp lo venen
e totes tenen
sa paltonera
seruix primera
la bossa apres
sols los darres
mostren no pus
ab tal abus
als parçones
e tragines
als dela quinta

ſobre pinta
os ſan les barbes
alſes alarbes
et preus demanen
gens nos manen
er llurs jurats.
Nos ſon girats
als ſan bef,baf
o muſtaçaf
os balancés
i van de mes
ns daforar
olen moſtrar
tiat millor
b aquell for
e val ſotil.
¶ Ab tal eſtil
nlo mercat
n va fitat
er tot ſi roba
och no ſi troba
er pollaceres
vidrieres
aules e gabies
endes e rabies
les eſtrangeres
e foraſteres

deſcaminades
ſon menaſſades
ſan los deſpits
cercant partits
lo mercat roden
trobar noy poden
loch ni repos
venen en gros
ſou per tres malles
ſes vitualles.
Les concertades
agabellades
tenen terceres
ab ſes maneres
tant exquiſites
rompen les fites
compren arreu
ans lleuen Deu.
Cada mati
del ſou flori
ſan reuenent
robant la gent.
Altres ronceres
e regateres
reuenedores
enganadores
de venedors

e compradors
en pes y preu
may lo lur peu
entran lasgleya
/no menys hi feya
festes trencar
lo fer obrar
debanadores
lates destores
pesses graneres
que les fusteres
als catius fien
tamben venien
tot en les festes
/per totes estes
fer tals pecats
d'aquells vehinats
la pelleria
trench/fusteria
fins mig mercat
nas vist cremat
any sis quaranta
pus de setanta
cases alberchs.
¶ Sino per prechs
dels Vicentsdos
intercessos
per lur ciutat
martirizat
y confessor
lo preycador
qui Deu pregaren
eu impetraren
totas cremaua.
Tambe pregaua
la lega gent
deuotament
ab crits e plors
dauant lo cors
sanct consagrat
al foch portat
per sanctes mans
dels capellans.
Deu suplicat
per tans pregat
com li plague
de Niniue
ab en Ionas
perço romas
tot nos crema
/molt hi ayda
car Deu irat
ton molt placat
per la justicia

d'aquella nicia
enrrabiada
qui degollada
ſon lo jorn ans
altres aydans
eſquarterats
e rocegats
hu ſols penjat
per crueldat
quella tracta
axis placa
com quant Ceſar
eu lo matar
dels d'Iſrael
per lo bon zel
de Finehes
e com ſoſpes
la mort molts dies
Ezechies
per penitencia
per tal ſentencia
e preſt proces
Deu ho remes
per bons reſpectes
mudant efectes
no mudant ſell
nil lur conſell
car es immoble
com quant lo poble
lo vedell feu
parlant a Deu
Moyſes ſanct
e ſuplicant
pel poble tal
no feu lo mal
que fer volia.
Beu merexia
eſta ciutat
per vanitat
ells conſentir
dones regir
maſſa manar
/fent reuocar
eſtabliments
dabillaments
delles profans
impoſats vans
fent perdonar
dexant doblar
en lur veſtir
lo deſtruyr
que totes fan:
/car totes van
ab grans entulls

pompes ergulls
vanes despeses
faldes be 'steses
ab forradures
e trepadures
draps de gran preu
ab gran menys preu
tot ho roceguen
de fanch empeguen
fan ne granera
per la carrera
qui lo fem torca.
¶ Tambe Mallorca
la lur riera
tota ribera
los derrocá
molts ne matá
per altres tals.
Dir tots sos mals
molt larch seria
noy bastaria
tota la nit
eu repetit
alguns per moure
/que son vull cloure
superbes vanes
vils inhumanes
/en homens mil
noy ha vn vil
e si niha
algun vila
en lo miller
fau la muller.
E qualseuulla
dona lo sulla
mare tambe
bell nom nobte
honrrat en cort
cornut e bort
bastart maluat
afeminat
gayol fembrer
e bagasser
concubinari
e fornicari
macip catxat
nos hom tatxat
per algun vici
reputat nici
vila dolént
sinol volént
en res amant
participant
gens ab alguna.

¶ Tota lur çuna
ley art e manya
practica 'ſtranya
ypocreſia
e ronceria
te vull moſtrar
e declarar
curt per ſemblances
per ſes vſances
axi diuerſes
e tant peruerſes
obres e manyes.
Son alimanyes
ſerp tortuoſa
ſon e raboſa
mona/gineta
talp/oroneta
muçol/putput
gall/cutibut
aranya ab tela
taua/muſtela
veſpa/alacrá
rabios ca
la ſangonera
e vermenera
moſca e grill
lebre conill
drach calcatrís
tir/baſalís
vibra parida
e cantarida
la onſſa parda
e leoparda
loba/leona
la eſmicona
ſon lop de mar
lo peix mular
drach e balena
polp e ſerena
de milá coha
/a qui la loa
de lur belea
mes de noblea
ſon bell mari
de lur veri
oyr nols plau
ſin eſcoltau·
qualſeuol delles
dir marauelles
e grans lahos
del lur bell cos
/nos farta may
com papagay
de lengua juga

diuſe tartuga
jamay ofen
res no deſpen
ni beu ni taſta
com tortra caſta
en vert nos poſa
com mariposa
del ayre viu
/vetlant ſe diu
grua/gall/oca
curoſa lloca
cadella amiga
ſirgant formiga
ſimpla coloma
liſa de ploma
e ſenſe fel
/nos para pel
com de ſi ralla
e ſis baralla
fas alleuar
e mal meſclar
nunca ſen cança
/mes ſon balança
de carnicer
e de barquer
rerorçut rem
ſon munts de fem
/ſi gens ſe muden
olen e puden
çabata 'ſtreta
qui par ben ſeta
al mirador
e fa dolor
e vll de poll
al peu del foll.
Corrents atzebres
ludries nebres
hon bo ni bell
ſino la pell
als no ſi troba
de pell es roba
a grans xichs coſſos
als flachs e groſſos
a tots ſerueixen
mas preſt ſeſqueixen
ſon roci ſart
car ſols a part
giren laſquerre
pus preſt quel ferre
ſi hom nol malla
o nol treballa
prenen rouell.
Son oripell
e brut eſtany

tes de bany
e riu ñores
cantiplores
nyets/poliges
rtes ciges
tat carner
s centener
la madexa
ch deflexa
cego fet
aſcun tret
l terrer
cap carrer
zucach
s fons lach
olladós
oladós
es ampolles
ſſes bambolles
al çabo
n de carbo
guila ploma
cada poma
n de tauernes
ydes ciſternes
o retenen
ra al cor tenen

com les eſponges
torbats relonges
per rodes cordes
ſonen diſcordes
ſon contrapes
falſant lo pes
dela romana.
Donchs quils comana
qualſeuol fet
tenir ſecret
per com Samſo
ſa queſtio
trenta mantells
als jouencells
ſos companyons
ans de ſet jorns
hach a pagar
s'aygua 'ſtojar
vol en ciſtella.
En boſſa vella
ſens tancados
ab boques dos
met ſon cabal
en lo foch ſal
foch en bombarda
mig jorn nos tarda
parra nan feta

artus trompeta.
e companyons
per los cantons
crida real
e general
publica veu
del ſecret ſeu.
¶Lo redemptor
al quen Tabor
volch fer ſecret
no feu pertret
dones vingueſſen
ne res ne veſſen.
Mas lo mati
quant ell ſorti
reſuſcitat
del vas tancat
e moniment
com preſtament
a ell plagues
toſt ho ſabes
tota la gent
primerament
a dones clar
ſe volch moſtrar
en ans del dia
/car be ſabia
toſt correrien
eu prehycarien
res no tement
publicament.
Com la ſerrana
Samaritana
cuyta preycar
dins en Cicar
de ſa venguda
eſdeuenguda
de ple lauia
am dit tenia
marits morts cinch
l'home que tinch
ara yo viu
veritat diu
no es mon marit
per lo ſeu crit
tots preſt ixqueren
e lo reberen.
¶Bes de notar
lo ſimular
e ficcio
del fill minyo
romá diſcret
mudant ſecret
a ſa ſenyora

s d'una hora	beu en flaſco.
ciutadanes	Lo fort Samſo
nes Romanes	ne fonch ligat
llau ſaberen.	orb encegat
fet vingueren	ab lo cap ras
ancianes	/rey Ypocras
ouençanes	philoſoph vell
apitoli	poëta aquell
malenpoli	en alt pujat
ualot	reſtant penjat
ir lur vot	duch Siſara
brams e crits	quant ſi fia
s marits	aygua volgue
s ne prenien	mas let begue
s pendrien	/ſeuſe cobrir
cuna tres	metſe a dormir
ara mes.	contra la pau
qui ſi fia	hun ben larch clau
bay falſia	ab gros martell
n loricorn	per lo ceruell
n pert lo corn	li ſon ficat
is met foch	e traueſſat
ſerp nol toch	de pols a pols
tlas al coll	ſobre la pols
ma del foll	quen terra'ſta
t ſon coltell	ell mort reſta
u e caſtell	cert infinits

ne ſe'ſcarnits.
¶Qui les doctrina
/pert diciplina
/en va te ſcola
/laua rajola
/repaſta teſts
ab l'hom de fets
qui dorm rahona
al ſort ſermona
e miſſa canta
la ſerp encanta
caſtiga ſaura
e leſtany daura
vol fondre ferre
que nos aferre
plega la edra
en alt la pedra
per ſi pujar
vol auear
/dels fills tol pans
per dar als cans
/en laygua ſcriu
/lor lança'l riu
/met vi nouell
en odre vell
/ab rot ambut
lum jus lalmut
ell vol poſar
per les ſembrar
als porchs dauant.
Socrates quant
volch eſmenar
e ordenar
muller o filla
de fort jahilla
abdos dun feix
aygua hon peix
lauat hauien
perquant bonien
garronejauen
e brauejauen
com ſapartas
per bon ſolas
ſus li lançaren
tot lo ſullaren.
De ſemblants ſons
crits lamps e trons
yo ja ſabia
pluja nauria
dix tolerant.
¶Ioan parlant
de negres bodes
quals ab Herodes
feu ſa cunyada

rt deſdenyada
r ſa doctrina
ı qu'Herodina
fes matar
cap tallar
ſeus donzells.
Quin pren conſells
mor de fam
m feu Adam.
vol cercar
reu trobar
lerm eſpigues
ı lo cep figues
yms e peres
les figueres
ı larbre ſech
loch ſens rech
yta roſada
e mar ſalada
l aygua dolça
an poca molça
ch e ſabor
veta amor
s penſaments
parlaments
nſells reports
ts venen torts

ab ficcio
e paſſio
propria lur
leſtil be ſcur
e males arts.
Tots ſon brocarts
e ab retochs
dits equiuochs
e amphibólichs
may ſon cathólichs
la lur rhetorica
es methaphorica
e varions
cacefatons
gentils e vils
deſtils ſubtils
ſaben ben dir.
Fals bon oyr
com elles ploren
marits com moren
alt endechant
fan elegant
parlar plaent
no altrament.
¶Bella parlera
fo y conſellera
Rebeca ſola

com ſeu caçola
a Iacob fill
de hun conill
o cabridet
feune broet
ab qu'engana
pare y germa.
¶ Per leſcoltar
lur conſellar
Sahul gran rey
cercant remey
troba la mort.
¶ Per mala ſort
en tot mal guany
yon fiu Deu ſtrany
per lur conſell
fiu deu nouell
el adori
apoſtati
contra mon vs
non vull dir pus.
¶ Qui hauer vol
delles coſtol
quant es malalt
fara bon ſalt
del lit al vas
moſtrant ſolas
e gran amor
e ſots color
de molta cura
ſenſe meſura
de brous prempſats
e deſtilats
en ampolletes
ſolſits dolletes
celiandrats
e molts picats
/enbotiran
e faſſiran
com al porcell.
May lo conſell
del metge tenen
elles ſentenen.
La malaltia
nol mataria
ferla morir
ſols lembotir
e faſſiment
/honeſtament
cert infinits
han morts marits
e may a mort
criminal cort
per tal falſia

:s ſentencia
i executa
i les reputa
om per pijos
ns per millos
no matar
ſi ſaluar
) marit volen
ımbel ſe colen
egligentment
o pus dolent
ıoble que tenen
l lit leſtenen
uant marit jau
ien leuau
s que haueu
ous jahilleu
ar lo lit tira
b gran eſquira
molt ſe plany
ıs en mal guany
ius ſou cançat
leſnaturat
ıo ſe ab qui
ur no ab mi
eus ne guardau
leuau tornau

al altre niu
de hon veniu
/legua prenyada
pach la ciuada
puix reſta prenys
/ab crits deſdenys
del lit larrullen
garrons li bullen
dels de cabro
/cor de molto
la fan ſolſir
lo vi jaquir
hun ou en truyta
o qualque fruyta
dien menjau
no febrejau
/no ſera res
de fredor es
ſobrepoſada
cuytan cendrada
madexa crua
lo vent deſnua
rajola teula
calda meteula
ſobre lo mal.
Cert hun cantal
ben eſcalfat

de vi ruxat
e fina cosa
/saquet ventosa
/e tabalet
/albaranet
al coll ligat
/vime tallat
noyha res tal
metge noy cal
maten de fam
e dien, Dam.
Noy cal despendre
si volen pendre
sols dayguasal
peu cristorual
ab hun diner
yol pore fer
hun bon cristiri.
Vostre martiri
no durara
prest passara.
Puix nol seruexen
axil se dexen
a la ventura
Deu e natura
sinols guarien
los mes morrien.
Algunes certes
per ser cubertes
e dar crehença
sols de parença
e ombra lum
delles persum
com seran etichs
los dies cretichs
vint e hun jorn
metent sentorn
seran passats
molts auisats
metges demanen
mas del que manen
may ne fan res.
Lo quels plau es
collacions
per ficcions
e que tots vegen
que si menegen
diligentment
al pagament
lo lur marit
enmalaltit
florins vells tria
ellals canuia
baratará

comprará
nbres trencats
ſtiſorats
ccis e mals
lſos reals
udament
neralment
n falſa paga
lonals paga
och profit.
Si jau al lit
rit malalt
ant a ſon alt
len plaer
la muller
ja teſtat
ix de heretat
veu ſegura
s no ſen cura.
e fet fingix
e ſeſmortix
r tant vetlar
as deſpullar
a que ſes fuſa
tal eſcuſa
lit ſe gita
s nol viſita

altral ſerueix
e coſceheix
millor per ella
fent la 'ſcudella
ella durment
menjant beuent
donant repos
al ſeubell cos
al lit ſeſta
molt pijor fa
ſil teſtament
es deſplaent.
Si diu pel fur
rebal dot pur
tantſolament
entregament
torne leſcreix
lla don parteix
mas ſobretot
ſi hi es lo mot
de caſta ſcrit
e ſens marit
/com rabioſa
pernicioſa
crech ſi podia
ſe menjaria
lo marit viu

fins per lur vs
hauent parit
e fills nodrit
los mou natura.
A dones dura
tot lany bon tempre
mesclanthi sempre
lur voluntari
/lo lur armari
porten cubert
souint vbert
los sials plau
sis pert la clau
o sis aprima
o si sesquima
en altre pany
pera tot lany
son desdenyades
/per ser prenyades
dien/treballen
sofiren callen
axi sescusen
mas no refusen
ni sen enugen
/nunca rebugen
colps de guerrer
per fills hauer
tot frau farien
enganarien
lo pare lur.
Ab vi fort pur
donat ab art
Lot ja vellart
lo deceberen
dell conceberen
ses filles drudes.
Lo prom de Iudes
ja vell e sogre
sa nora ab logre
lo penyora
dell semprenya
de dos en vna.
Tots temps la luna
bonals hi par
a treballar
e menar mans
ven ab engans
esser prenyada
vna banyada
en comu bany
tornant ab guany
dix semprenya
quant se banya
cert sens marit

ens delit
ella ſentis.
ierrois
iu deſcriui
un mati
ſomnia.
3e ſe ni ha
cloſes nades
o paſſades
gens de dit
deſperit
rgens de fet
s contra dret
tes donzelles
coceguelles
o ſe com
s no ſens hom
ens placer
ls ſaben fer
natural
ianual
t inſtrument
çadament
han obrir
s del parir
mes ne moren
m ſe desfloren

les nades cloſes
/no cal fer gloſes
noues lectures
per criatures
totes hi penen
e fort entenen.
¶ Gran arteria
hach na Maria
de Monpeller
reyna muller
del rey en Pere
anant darrere
lo decebes
e concebes
qualque fill dell.
En hun caſtell
hach ſon optat
hun ſon priuat
loy feu anar
cuydant trobar
qui mes amaua
ella callaua
ell era loſch
lo retret foſch
no dicernia
ab qui dormia
altras cuydaua

nos talayaua
ſa muller fos
preſtalil cos.
Ben contentada
reſta prenyada
de fill ſenyor
conquiſtador
de tres ciutats
ab ſos regnats.
Na Sarra hi
no requeri
fer emprenyar
ſa moça Agar?
dejus ſa falda
tant era calda
puix no paria
e no tenia
fill della nat
/fill adoptat
almenys hauer
per infants fer
velles modorres
exorques porres
moltes y roden
/quant als no poden
han fill furtat
o manlleuat
ſuppoſant parts
fills ab tals arts
tu jan has viſt
mentres tenguiſt
la viuda xorca.
Tamben la forca
deſta ciutat
per tal tractat
dues meſquines
has viſt madrines
ſentenciades
enſemps penjades
ab hun tercer.
Ab gran ſaber
na Nohemi
moſtral cami
temps e bon hora
a Ruth ſa nora
com concebria
cert ſis cobria
jus lo mantell
de Boç ja vell
e prop parent
al cap jahent
ab tal pertret
haguen Obet.
Generalment

ens beſment
tes hi dançen
nay ſen cançen
r fills hauer
er plaer
uran rebut
oncebut
nes ne reben
econceben
s/ſet/huyt/tres
molres mes
ns quantitats
ltiplicats.
e tres mulles
dun ſenes
at vint y huyt
aer parit
molts parells
aquell ocells
s e infants
ts tants germans
Godofré
ſcun caxqué
ſon collar
lo tallar
torna ſigne
ol inſigne

dit de Bollo
ſi ſon o no
Apocrif par
langles en clar
te ques canonica
aquella chronica
es pohesia
ficta falſia
com cent nouelles
als oints belles.
¶ Lo fet d'aquells
dits nou porcells
coſa es comuna
ſetanta vna
fills animats
tots figurats
cos ab melich
en hun bolich
los auorta
/e los cota
jutge comu
de hu en hu.
¶ Duna ſabs be
ab tu tingue
afinitat
per hun orat
que laſglayá

com ſafolla
de ſet juſtats
vius batejats
may pus nague.
Recorregue
a la metgeſſa
com a deheſſa
cert la tenien
les quey venien
venguey ab dues
parentes ſues
a totes tres
en bany les mes
mediciná
o metziná
may no pariren.
Les dos moriren
en lendema
ella reſta
ſet anys ligada
morint orada
ſenſe teſtar
/continuar
los plau la rubrica
totes han lubrica
l'afeccio
per paſſio
e gran calor
fan mes error
al engendrar
ſenſe lauar
ſeran freçoſes
e fan lebroſes
ſes criatures
/leges pintures
e variades
dauant poſades
quant concebran
com de Laban:
a les ouelles
o penſant elles
d'altri figura
torben natura
virtuts majors
manen menors
los animals
a naturals
/e per lur cuyta
no ſera cuyta
prou la lur ſanch
/de pare blanch
hauran fill negre.
De ſa y alegre
de ſeny catholich

malencolich
naniach
om fort fill flach
sfigurat
g mort feat
er falliment
lur fement
t indigeft
xen de feft
ne fens braç
n gran cabaç
lls cap dins pits
rmafrodits
res fens fes
res fes res
as peus e mans
los germans
dos pegats
lls encegats
ts forts e muts
lls paren bruts.
es inprudens
negligens
en indifcretes
nyen fe ftretes
allen a falts
an los lits alts

e grans tapins
/e per bocins
fils miraran
fafollaran
fi preft non mengen
/e fi nos vengen
de quis difcorden
e fino morden
al frare al coll
anant en foll
eftropeçant
e molt vfant
amprar la clau
lo que bels plau
fouint fauorten.
Si lo que porten
les vergonyofes
e rabiofes
nols plau moftrar
/per auortar
cubertament
mas ferament
metges demanen
e los enganen
moftren orina
d'altra vehina
tots mals atorguen

perque les porguen
ſagnies facen
queu arrabacen.
Fanſi empaſtres
e mil deſaſtres
balleſta encollen
perques afollen.
¶ Vna ſagrada
monja prenyada
ſuperbioſa
molt deſijoſa
ques afollas
feu curt lo pas
prengue beuenda
de vna tenda
no prou fornida
erra la mida
enmetzinada
mori ſoptoſa
ſens dir Ieſus
non digam pus.
Com Deu nou vol
ſis prenys d'un ſol
o daltres mes
al ſeten mes
e huyt o nou
e ſi nos mou
de deu fins onze
ſiu creus quatorze
e mes encara
per çuna y xara
dona moriſca
ſet anys ſarriſca
reſtar prenyada
deſcompanyada
del marit ſeu
/vengut ſil veu
ques ſua jura
la criatura
dins ha dormit
fins la ſentit
bon creureu ſa.
¶ Si molts ni ha
los de poch meſos
no ſon ateſos
e tots perixen
ſols ne parixen
los ja complits
criden prou crits
al parturir.
Qui ver vol dir
nos dolen tant
com es lur plant
e continença

la naxença
a noy moren.
./o/E/ploren
el pecat d'Eua
er la ques leua
elich tallat
en mal ligat
uats bolcats
enconats
guns ab mel
s mes ab fel
eles quils amen
lur let mamen
omes ab plors
aix per les flors
eques nodrien
ns es pexien
er los melichs
obres e richs
an per egual
ots ſemblant mal
igotes roſa.
Mas ſils fa noſa
o fill ques nat
n han mal grat
nols plau que vixca
lells ſan perixca
bollit cremat
nu ſoterrat
altres ofeguen
en mar los neguen
en pous e rius
ne lancen vius
ſens batejar.
Dells fan menjar
tallats a troſſos
a porchs e goſſos
malignament
/negligentment
altres deuoren
e los acoren
per malandreſſa
/lur ſanch ſe veſſa
pel meliquet
reſtar fluxet
troben lo mort.
Altres molt fort
eſtret bolcant
/altre'nconant
ab medicines
pus ver metzines
/altres deſuien
los quals enuien
ſecretament

e nuament
als eſpitals
o als portals
dela ſeu poſen
/molt poch repoſen
deſparterades
dun mes leuades
ja van al bany
e faran pany
per hauer liſſa
hixen a miſſa
ab fill o filla
com la conilla
ab ventre gros
let non han ros.
Meten dos fills
a grans perills
abdos de mort
/mes per deport
e gallardia
per fidalguia
la mes part delles
per lurs mamelles
ſeruar gentils
tenen per vils
mares qui crien.
Sa carn hauien
dides hi loguen
ſos fills alloguen
com la cuquella
ſos ous pon ella
en nius eſtranys
/dels fills afanys
nols plau ſentir
/e fan mentir
la lur lauor
per ſa error
e oradures
/ſes criatures
mig auorrides
donen a dides.
E les meſquines
no guarden quines
quines o quales
bones o males
ſi malaltices
entulladices
ſi maſſa traguen
ſis embriaguen
ſi fels e caſtes
ſi de let baſtes
folles verdoſes
braues yroſes
ſi amigables

agables
umanals
uts morals
les coſtumes
e en ſumes
lt ſe deriuen
leque viuen
de les mares
s que dels pares
ſols moral
s natural
et altera
le ſomera
ma la let
ich potret
y pora ſer
all lauger
on ginet.
moltonet
ll do'uella
norta ella
cabra mama
n cabro brama
re/ſurt/ſalta
ter lis ſalta
aix la banya
oſſera 'ſtranya

no prima blana
lis fa la lana
/pijor fan dides
mal comedides
dida embriaga
lo xich ne plaga
e la bagaſſa
ſemblant atraſſa
/dida juhia
pauruch lo cria
la poch ſabent
fal ignocent
qui no te let
flach e magret
de fam lo mata
/femta de rata
xinxes menjant
criſtall portant
o caramida
ſi daltra dida
qui lay furta
menjant dun pa
la let no cobren
perque ſen cobren
los bolques ſuſſen
daygua los mullen
fingint prou yxen

/e que be pixen.
Si tot los fall
quants ab caſcall
per fer dormir
los fan dormir
ols fan dements
no tendran dents
jals fan menjar
/dells fan mamar
let d'animals
e reſten tals
per temps auant
xica mamant
vna donzella
let de cadella
que vomitaua
menjar tornaua.
Hu let de truja
en fanchs ab pluja
en lo femer
ſon ſon plaher
jaure ſullat
e rebolcat.
Altr'hermita
cerual cria
vn altre egua
dins vna legua
ſi fanchs trobaua
en cent pixaua.
Puix let no tenen
perquen emprenen
fer ſemblant tala?
Si han let mala
com no ſen dexen
puix las conexen
les inhumanes
no chriſtianes
en la color
ſabor olor
Deu les ne paga
e dona plaga
per tal no cura
obrant natura
ſi let vermella
de lur mamella
hix e no blanca
molt preſt nols man
del tot ſer folles
/mes per ſer molles
de flach recort
algun fan tort
viſch e guerxer
leig eſquerrer
e geperut

ntret ventrut
r mal ſocos
encat potros
cames tortes
ormint com mortes
guns plorant
tres mamant
aſſa los maten
ltres ne ſclaten
s ells lançades
adormiſcades
egligentment.
En mon jouent
rey regnant
u cas ſemblant
ntre fembraçes
dos bagaſſes
na ab tal ſort
n fill hach mort
reſt deſpullal
canuial
altre viu
altra ſentiu
veureu punyades
foren lunyades
on tal conteſa
dauant mi meſa.

La matadora
gran ralladora
fort deſenia
puix conſentia
e requeſtaua
e fort inſtaua
yol mig partis
/que no moris
laltram pregaua
e fort ploraua
tot loy donas
ſols viu reſtas.
Fíu dret jubi
puix conegui
qual mare fora
la dormidora
fiu caſtigar.
¶Sens comparar
ſon cas pijor
de gran error
mares traydores
diſſipadores
e celerades
deliberades
tan ſcientment
com follament
propris fills manquen

vlls los arranquen
e allisien
perque mils sien
acaptadors
e viuidors
sobrel pays
/de bon auis
art doctrinal
dot e cabal
sos fills hereten
de cert cometen
molta maldat
/lo fill sa nat
volent mancar
/mes vull contar
lur crueltat
e prauitat
per incident
lo soch torcent.
¶En temps antich
no feu public
acte maluat
e celerat
Semiramís
que feu moris
e de sa ma
hun fill mata?
per no cumplir
ni obeyr
son manament?
gran foch ardent
que si sentia
son fill volia
loy apagas
e lan fartas
ell loy nega
perçol mata!
la furiosa
libidinosa
/molts n'elegi
e sen serui
fins rebuauen
com sen cançauen
/pus no podien
no li playen
feyals matar
a cans donar
/ans los forçaua
puix los mataua.
Be son semblant
exotbitant
e cruel acte
dos feren pacte
sos fills matassen

ls ſe menjaſſen
a hu menjaren
uix pledejaren
el qui viuia
aorir deuia
ambe menjat.
¶E aſſetiat
Hieruſalem
n hun eſtrem
le la ciutat
o ſon trobat
er los vehins
lor ſentins
e carn molt fina
'una vehina
iuda juya
nig fill coya
n aſt partit
om acabrit
erquel menjas
e que'ſtojas
altra mitat
del fill cuynat
egues lo brou?
¶Ara de nou
en la Bretanya
mare tacanya
dun fill molt bell
per lo budell
laſt li mete
pel cap hixque
/al foch lo mes
com ſon fill ves
mort e roſtit
pare y marit
bon Chriſtia
a Deu crida
viu loy tornas
/e reclamas
al Vicent ſanct
Ferrer pregant
reſuſcital
nos animal
ſon fill matas
perquel menjas?
¶Vna maluada
reyna fada
deyas Athalia
farta d'algalia
com a çabía
de malaltía
Deu li feri
fill quin mori
preſt feu cercar

presos portar
los fills reals
tots ab destrals
esquarterar
feu e matar
gran quantitat?
¶Iohas furtat
xich qui mamaua
per quil amaua
fonch amagat
e ben criat
al temple dins
per los rabins
ab tal remey
fonch apres rey.
¶E na Tamar
no feu matar
lo gran rey Cir
e feu partir
lo cap del cos
sense repos?
¶Rey de Sanchs Got
en lo ple bot
dix vull fartar
e confitar
perques venjas?
¶Vn altre cas
vull dir terrible
no menys orrible
d'ira molt leja
de gran enueja
iniquitat
e crueltat
de feres dones
/les amazones
quant començaren
dels que restaren
vius lurs marits
sans o ferits
d'una batalla
de colp destralla
les enuiudades
aualotades
tots los nafraren.
Tambe mataren
pares germans
fills xics e grans
tots hi moriren
apres sumiren
casi infinides
ensenyorides
han molt vixcut
e prou creixcut
matant los fills

com a conills
no les femelles
mas les mamelles
dretes leuades
ab archs armades
fent cruel guerra.
Gran part de terra
cert conquiſtaren
edificaren
temple belliſſim
mas nefandiſſim
obra molt vana
de na Diana
fent deu eſtrany
dor o deſtany
ſus contrafet.
¶No fon mal fet
com na Iuſtina
mare meſquina
demperador
del creador
renegadora
emperadora
dels Arrians
dels Chriſtians
pus de vint milia
a ſa familia
martirizar
feu e matar?
Ans chriſtiana
puix arriana
apoſtatá
puix eſclatá?
¶Vna vil fembra
del nom nom menbra
la qual tenia
fill qui ſeguia
al ſanct Andreu
/com ellal veu
joue polit
del parel lit
linſta ſullas
e violas
fer nou volgue
recorregue
ellal pretor
poſant clamor
de violencia
ſens audiencia
del innocent
no mal merent
/fonch condemnat
ſer offegat
lançat al riu

Deu lo ſeu viu
Andreu pregant
del cel rajant
lamp la feri
e deſcobri
ſa maluaſtat.
¶ No menys pecat
e deſamor
feu na Leunor
reyna Ciprana
qui fon germana
del vell quis dia
duch de Gandia
a ſon cunyat
tot deſcuydat
lo feu matar
e feu entrar
dins Famagoſta
mes que lagoſta
gent Genoueſa
de roba feſa
e violada
en la entrada
prou ni hague.
¶ Cert be tingue
iniqua furia
e gran luxuria
vna en Caſtella
reyna vella
mare del rey
cercant remey
a ſa calor
per foll'amor
dun tagari
donant veri
al rey fill ſeu.
¶ Altre mal greu
de no menys dan
qual als xichs fan
vull recitar
lo mal criar
dels fills fadrins
quels fan royns
ben empaſtats
e viciats
cubrint ſcuſant
deſenculpant
ſes oradures
e traueſſures
friandaries
e lepolies
ladrupejar
tacanyejar
axils deſuien.

ares bels crien
rahols baten
ares quels maten
eureu cridar
flastomar
are cruel
lo seu vel
s vlls los torquen
ils enforquen
ogals los filen
s mes auilen
hu sols nan
s foll lo fan
ignocent
osser dolent
iudes pus nicis
pijos vicis
s mes penjats
n sos criats
s alcauots
galiots
mbres errades
coronades
n lo poblich
iudes te dich
s han criades
folles yrades

si carta giren
pus fort los firen
e sens raho
ab bon basto
veureu sonar
cap braç trencar
cruxir los ossos
la carn a mossos
danques tallar
stopa ligar
grossos moxells
ab bons cordells
al ventre y cames
encendrey flames
leixant cremar
nas dits leuar.
E a les filles
ab les clauilles
ferir de puncta
la pell pus juncta
e vergonyosa
ab fus filosa
arrancar lull.
Lexarmen vull
lur crueldat
iniquitat
insipiencia

e negligencia
pus recitar.
Per apartar
leſtil de larch
deſcolle larch
e pus nols tire
/la ladre gire
torn'al cami
don maparti
al natural
lur general
perque penſaren
e començaren
la indicible
pudent orrible
fort lebroſia
la ſodomia
/pecat no poch
digne de foch
del mundanal
e infernal
al alma y cos
dins lo lur cos
no ben tancat
per tal pecat
o com Deu vol
formarſe ſol
del ques poſſible
lo menys nohible
millor viuent
ocultament
obrant natura
de podridura
d'humos corruptes
ſouint noy dubtes
ſergantanetes
ſerps granotetes
rates penades
feres alades
e baboynes
per draps cortines
volen e van
cranchs polps ſi fan
dits companyons
ſemblants royons
moles diformes
de leges formes
e monſtruoſes
/mes ſon ventoſes
dodre mig buyt
daygues conduyt
tabal tambor
par la remor
de lur coſtat

entoſitat may bon paper
groſſa vapor dell ſen pot ſer
de lur fredor /ſin fas peno
ins engendrada mes al maymo
n la yllada de les galeres
molts ſons fa ſer bon vent no ſperes
com fa troter ans les perdras
e Lenguadoch /ſil cremarás
o dura poch /may clar flameja
r menſtruoſes /tots temps blaueja
molt enujoſes /non val res leſca
quart del mes /la nafra freſca
ertant james ſi lin fan bena
s dones Gregues ſe ſtiomena
monges e legues /o ſi fan cuchs
les juhies qui ta la buchs
uyt o nou dies ſi dell fum porta
mentres ſanch tenen dabelles morta
o van ni venen cau la mitat
Deu pregar embolicat
temple entrar ab tal baſor
ols es permes de la lauor
lleſtiu mes dels cuchs de ſeda
ertant com puden. mes ſen refreda
el drap ques muden /no ſen auiua
tilles fan o ſeſcaliua
del quen roman /pur viune poca

ſil drap la toca.
Si ſon preſents
tocants vehents
quant han lur magna
lome ques ſagna
pus ſanch non hix
o ſeſmortix
ſi tals ſaturen.
Quant metges curen
home nafrat
es tart curat
o ben preſt mort
/ſi van per lort
los arbres ſequen
maten entequen
herbes ſin cullen
/e leſpill ſullen
e com lops miren
mes ſi may firen
ab ſa ſaliua
no ſperes viua
leſcorpio
infeccio
e verins obra
/lo vi quels ſobra
en la lur copa
o ſi fan ſopa
e l'hom ſi beu
rentar la deu.
¶De furioſes
e rabioſes
gocets orinen
e ſen verinen
per tracio
complexio
mudant ab art
de certa part
lo mir ſit toca
la mort te floca
com Alexandre
quin celiandre
pera lonch vs
/ab cert greix fus
com diu la gent
ſe fan vnguent
e bruxes tornen
en la nit bornen
moltes s'apleguen
de Deu reneguen.
Hun boch adoren
totes honoren
la lur cauerna
quis diu biterna
/mengen e beuen

ires se leuen
er layre volen
atren hon volen
ns obrir portes.
soltes van mortes
n foch cremades
ntenciades
o bons processos
er tals excessos
n Cathalunya
l fet sis lunya
e veritat
s declarat
n lo decret
lat remet
t es mirable
gran diable
ui les ginya
te la ma.
lles engana
es profana
ns que son preses
n carcer meses
mal son grat
a libertat
om lan perduda
us nols ajuda

nils val pus lart
delles ja fart.
Quant son al foch
ell sen trau joch
e sen fa trufa
al foch los busa
/mes les damnades
son inclinades
naturalment
mes follament
son fetilleres
e sortilleres
coniuradores
inuocadores
e adeuines.
Moltes mesquines
ab grumencia
nigromancia
son fitonesses
les diablesses
totes malignes
cert son indignes
per los esguarts
de males arts
e fals compas.
Et alias
hom si acoste

/mas deu ſer hoſte
/de ſols mig dia
/e tirant via
/p och aturant
/e menyns curant
del lur acoſt
qui paſſa toſt
e tant l'hom cança
lur amiſtança
afeccio
dileccio
treua y amor
ſens oy rancor
gronyir renyar
no pot durar
al mes vn hora
ſino ab nora
o ab fillaſtre
ſogre padraſtre
ſogra cunyada
acompanyada
ab quis que ſia
la reueſſia
es lur camiſa.
Sens pagar ſiſa
ab quants pratiquen
ab tots repiquen
/neguen ſi deuen
/crim fals alleuen
/ſecrets deſcobren
/ab ales cobren
/ab lo bech piquen
/e preuariquen
/mentint difamen.
¶ Puix res no amen
eſſer amades
vana y de bades
es tal vſança
ſols ſa criança
ques tendrelleta
mentres que alleta
la pot amar
lo deſmamar
parteix l'amor
en la'margor
d'aceuer groch
/qual en lo broch
de lur mamelles
ſe poſen elles
quant los deſmamen
ja par deſamen
ſa criatura
/moſtrant figura
començament

: cafcament
le la margofa
ida penofa
jue paffar deuen
jui lur let beuen
: mal cuynat.
¶Per mal veynat
: fobres dan
jue totes fan
tot vehi
i prouehi
Calixte Papa
eftint la capa
l'apoftolat
ent afolat
: jas perdia
le dia en dia
'ecclefiaftich
: ftat monaftich
ot facerdoci
ofat en oci
e diuertia
s conuertia
n dar plaes
fes mulles
e foftenir
e mantenir

elles guarnides
cafes fornides
Deu inuocar
e conuocar
tot lo Apoftolich
fenat catholich
ab gran conflicte.
Ell teu edicte
e decret larch
leuant lembarch
tot rafament
del cafament
als capellans
/fols apellans
foren los Grechs
qui com folls lechs
fan matrimonis
lurs patrimonis
per los fills venen
tots alienen
e deftruyxen
Deu no feruixen
delliurament
liberament
viuen latins
qui tots matins
miffant combreguen

tots a Deu preguen
dien ſes hores
mulles ni nores
gendres nebodes
caſaments bodes
res nols embargua
/be fon amarga
hun temps laſgleya
com ellas veya
ſer enganada.
¶ Vna maluada
hom ſe fingia
per ſa mongia
e ficcio
eleccio
fon feta dell
Papa nouell
evidentment
e dignament
Deu la mata
/ella'ſclata
moſtras ſer dona
pertant en trona
publicament
ab tocament
ſi es hom ſe proua
com ſe renoua
lo Pare ſanct
/tots temps penſant
quel redemptor
dells fundador
e fonament
claus regiment
a hom doná
e ordená
ſols maſcle hom
/guarden e com
may nols engane
dona nils mane
ni ordens prenga
ni may emprenga
de fer ſermons
de ſe tres mons
regiraria
lur parleria.
Ni han permes
ogen james
confeſſions
/delles perdons
nunca ſe haurien
/reuelarien
pecats ſecrets
foren diſcrers
promens e ſauis

los pares auis
qui desuiaren
e apartaren
de clerecia
tal trauessia
e gran destorp.

Segona part.
del terçer.

E Tu vell corp
com alquimista
hauent ja vista
lur art frustada
altra vegada
experimenta?
/no sen absenta
ni sen aparta
ni may se farta
bufar al foch
/e com en joch
lo perdedor
gran jugador
ab mala sort
para pus fort
e mil jochs muda
fins que perduda
ha sa moneda
may sen refreda
ven tot quant te
/quant noy ha que
per jugar furta
/a mort sa hurta
per tornar tost
fins que desbost
guanye quisuulla
allis despulla
en lo tauler.
¶ Tu pages vell
laciuios
porfidios
axiu faras?
Not fartaras
bufar al foch?
/escach pel roch
tens per la dona?
sus/mat te dona
puix soriguer
te saben fer
e nol conexes
yot prech ten dexes
may pus no jugues
ab tals fexugues.

¶Si may te tempta
la ſua emprempta
tan afaytada
e repintada
per ta defenſa
dins que ſon penſa
/veules luens
no tenen dens
/alcofollades
/dulls afollades
/per lemblanquir
perden l'oyr
/el odorar
per lençofrar
/al cap grans banyes
dins han migranyes
/veu les brodades
e diuiſades
coha tallada
crenxa çalada
fins a les celles
ſit paren belles
ab tals vſanes
no ten enganes.
Leuals les robes
mira quey trobes
/lauals la cara
ab aygua clara
/forals tapins
mira que tins
hun vell monet
o cerronet
tot cap e cames.
Donchs not inflam
per ſes pintures
ab brodadures
nin faces deus
com los juheus
noſtres antichs
dels arreus richs
delles tan bells
collas/anells
dor los foneren
hun deu ſen feren
ydolatraren
/bou adoraren
tu no adores
ſes alcandores
ni ces ligaces
per ſes caraces
ni luent pell
/menys pel ceruell
/no ten tribules
nit acomules

dolatries
er frasqueries
e quantes son
ni pel pregon
i pel defora.
¶Mas tota hora
a carn refrena
i guerrat mena
ibidinosa
furiosa
com fan lo brut
si dius virtut
le contenir
no puch tenir
que ti esforces
car no sa forces
a part carnal
eruicial
la raho
de bon baro
pren bon consell
a cas nouell
nou emergent
e contingent
no necessari
ni voluntari
ni impossible
mas deligible
triant millor
a ta calor
segons la ley
donat remey
may ha fallit.
¶De sarments lit
e dagnus cast
fornix ton trast
e dun cantal
te fes capçal
lançols dortigues
ab quet abrigues
muller de neu
com Francesch feu.
Vetla treballa
puja deualla
fins que tenuig
com Ieseph fuig
/vsa lo bany
reb cascun any
sagnies dues
/fes souint sues
en ans del past
per viure cast
les diciplines
e com te dines

pa y aygua vſa
ſin vi refuſa
e beu vinagre
/lo menjar magre
ſols per la vida
ab certa mida
ans poch que maſſa
/carn de res graſſa
let e los ous
potatges brous
lo menjar blanch
fan molta ſanch
/donchs molt ſement
/e mouiment
/legums fumoſos
ſon e ventoſos
cuyts o torrats
ventoſitats
dintre recluſes
les cornamuſes
fan fort inflar
dreçar ſonar
/donchs carn legums
ni los perfums
perque conciten
apetitis citen
non vſes gayre
/mas ab deſayre
ta carn caſtiga
com enemiga
/porta'n lo lom
planxa de plom
cercol be ſtret
de ferro fret
en los renyons.
Mullals botons
en aygua freda
axis refreda
tal mouiment
/lo ſentiment
raho ſenyora
la carn traydora
del mon diſcret
ab ſi retret
deu rominar
e dominar
e ben regir
/e deu fugir
no ſols penſar
mas ſomniar
auinentea
luquet e tea
es de xich foch
e poch a poch

ncen molt gran.
Qui lo gran dan
ot extimar
ual per Tamar
feu Amon
ert Abſalon
erçol mata
el que penſa
exquen grans flames
tant tinflames
ſeny noy baſta
nt te contraſta
carn yt mou
n fort te rou
tant te crema
rna ton tema
uix tant te plau
om dix ſanct Pau
es val caſar
ue no cremar.
¶ Quin caſament
o ſemblantment
om mul cauall
ls quals ſeny fall
nas ſols caſar
er venerar
o ſagrament

Deu molt tement
per ſeus hauer
dela muller
fills ſucceſſos
o per calos
refrigerar
/o per ſquiuar
aquell pecat
pus difamat.
O ſino vols
habitar ſols
per ſer ſeruit
e coſcehit
per tals eſguarts
ab bones arts
caſar te pots
no per grans dots
per ſer raxos
o per amos
enſajati
/qualſeuol fi
que ti moura
crech quet coura.
A hun plaer
hauras certer
tantes dolors
/quantes ſuors

treballs de mort
per hun deport
hal'home darmes
/perquet desarmes
de tal fatiga?
coue yot diga
perque son tals
descominals
e don los ve
tants mals póch be
hou be no dormes.
¶Perquet informes
pus prontament
primerament
vull explicar
com lur pecar
e mal los dura
per sa natura
e voler delles
/les marauelles
virtuts honos
premis lahos
de sola vna
mare comuna
e primicera
major clauera
capitanessa
e alcaydessa
de parays
per ton auis
y vull mesclar
/e recontar
algunes coses
ab que deposes
tos mouiments
bruts sentiments
folls apetits
e vils delits
/lexant en terra
en lalta serra
de meditar
volent muntar
lenteniment
/pus clarament
si vols apendre
poras entendre
lo que no veus
/solament creus
ab simpla fe
pel que dire
e meditar
e contemplar
millor poras
quant oyras

s liçons velles
ages orelles,
Deu prepotent
mon present
eat pençant
l començant
firmament
el ornament
diuisible
e tot visible
n creador
til senyor
u d'animals
e minerals
eballador
ultiuador
e ferm e moble
hom bell bo noble
er ell creat
nlo vert prat
amp de Damas
on noy romas
nas apartat
n transportat
n parays
com sadormis
Deu per sa ma
dona forma
d'una costella
jus la mamella
sens despertar
ni destorbar
lo lur sopor
/sense dolor
no res trencant
ni foradant
del hom trague
/e li plague
costella fos
/no dret fort os
mas flach curuat
redo voltat
per sa natura
car tal figura
per ser redona
moltpoch sadona
ab cos dret pla
/tal virtur ha
e qualitat
ab l'hom pla nat
/ella ab sa puncta
may se conjuncta
/qual vol tal es
ni menys ni mes

pus nos torçria
nis dreçaria
ans ſe trencára
ſi la forjára
d'algun fort focil
may fora docil
nunca flectible
pus fort flexible
/com larch turques
fet al reues
/d'una cabreta
pres la coheta
lengua lin feu
/cert be preueu
Deu que ſeria
ab maeſtria
impoſa nom
Adam al hom
Eua á la dona
/Adam camp ſona
vermell o roig
/Eua mal goig
maldicio
perdicio
e remor doſſos
/boca e moſſos
plor ſe interpetra

ſegons la letra
/per Deu donada
li fon manada
vna primera
ley prou laugera
que la ſeruas
/ella ſoldas
ab hun damnat
apoſtatat
a Deu rebel
lançat del cel
ſuperbios
molt enuejos
mal eſperit
ſols per ſon dit
la ley trenca
/ella peca
de crim molt fort
digne de mort
majeſtat leſa
per Deu repreſa
fon e citada
tota'ſglayada
comocio
compunccio
e reſiſtencia
e rubeſcencia

ach sentida
uergonyida
atural
h maternal
r fer infans
fulles grans
les figueres
des leteres
cubertura
lur fisura
cay la let
ay de fet
rdinaria
editaria
ig y ardor.
m sa error
confessas
s la'scusas
la serpent
rnalment
condemnada
ort damnada
aleyda
a sa vida
subjugada
andejada
parahis

/tots temps paris
no sens tristor
ab gran dolor.
¶Del obeyr
e reuerir
e ser subjecta
tota sa secta
may na fet res
/lur credit es
puix son primera
ella parlera
primer menja
e meneja
la lengua y morros
restaren forros
a ser lenguda
/puix no son muda
de tal plomada
vent sagreujada
cert sapella.
¶Del part calla
/qui calla atorga
la marga porga
del parturir
dolor morir
perço li resta.
¶De ser infesta

contrariant
e rebellant
al hom ſent brega
d'axon allega
perſcripcio
poſſeſſio
de ſe antiga
/primer amiga
ſonch del diable
per coneſtable
ellal prengue
/de mala ſe
poſſehidores
detenidores
de s'amiſtat
/ab malueſtat
e contra dret
pus ver de ſet
han preſcribit
contral marit
rebellio
contencio
totes abriga.
¶Donchs per la figa
o altra fruyta
qual ſens gran luyta
fort cobejá
taſtá menjá
delliberada
no pas forçada
la ley trencant
/no gens dubtant
lo manament
Deu no tement
guanyals mals Eua
dexan hereua
ſa genitura
molt poch ſen cura
de tal herencia
la deſcendencia
cert maſculina
/la femenina
es quis atura
la diablura
quellals lega
/ella liga
a ſes hereues
ab fermes treues
ab linfernal
lur ſpecial
drach Lucifer
dell ſenſaler
emphiteotes
les ſeu a totes

s ſa fadiga
ies obliga
ſer errades
e capbreuades
tes arreu
n ſon capbreu
cens no cert
al li ſa vert
al atzurat
tra morat
s ves vermell
egre burell
och o tenat
alquenat
n acenſides
be ſtablides
drets loyſmes
b ſos ſophiſmes
nits e fites
s te deſcrites
n manual
queſt cenſal
eyta recens
nil quatrecens
vint ſet complits
nys ſon finits
ens trenta tres

anys los primes
deſque naixque
mentres vixque
lo pagador
que per vigor
d'hun inſtrument
gracia hauent
ſon ja quitat
e cancellat
en lo notal
l'original
antich contracte
desfet lo pacte
e difinit
preu infinit
/de carn e ſanch
per ferlo franch
ne ſon pagat
e reuocat
lo plegador
com robador
apreſonat
e caſtigat
/elles encara
n'obſtant lampara
afranquiment
e quitament

per fer plaer
a bel peyter
dell no reneguen
ne li deneguen
la ſenyoria
ans volen ſia
perpetual
/chriſma ni ſal
de padrins ſe
no les rete
ni ſen amaguen
/totes li paguen
morabati
en lo mati
de ſanct Ioan
o dat o han
jorn de Ninou
la boca clou
a carneſtoltes
/deſtes reboltes
ſenet e colta.
Deu ſols nabſolta
de totes vna
luent com Luna
cintillant ſtella
mes que çel cella
ab lo Sol ſola
com voltor vola
/ab ella bella
/ouella vella
/e ſignat ſigne
/fenix inſigne
/colent coloma
/ben olent goma
/ſegur ſegonya
del cens e ronya
e victigal
tan general
ſola nes franca
/mes que neu blanc
/roſa geſmir
/e flor de lir
/mes que mirall
e pur criſtall
inmaculada
/no may tacada
del heretatge
/hach auentatge
ſublimitat
gran dignitat
e priuilegi
ſobrel colegi
deles catiues
/porrogatiues

e molt altes
tes malaltes
les molt flaques
n les ſet vaques
yptianes
es malſanes
ſet humos
ſet thumos
olt engraſſades
oſſes inflades
ſet dolos
e ſet colos
es tacades
ſet picades
os de ſerpent
l excellent
à obrada
ficada
ſet colones
e redones
re tancat
gellat
ſet ſagells
e ſet ramells
re de vida
na guarnida
ſet virtuts

/ab ſet eſcuts
e mil deſeſa
/en ſet enteſa
arts liberals
zodiachals
/les ſet planetes
ab ſet cometes
la yllumenen.
Set lums li tenen
ſet canelobres
/ſet cares obres
proximals pies
en los ſet dies
diſſapte mes
car jorn ſeu es
ſingularment
car certament
en ſemblant dia
la fes per dia.
Sola tengue
ferma la fe
/per tots fon rota
/laſgleya tota
ſola fon ella
perços apella
ſeu lo diſſapte
/dant bon recapte

potent obrera
/pels ſeus guerrera
defenedora
e protectora
/als caminants
e batallants
gonfalonera
/portant bandera
de pur argent
blanch e luent
/humilitat
/virginitat
es ſa empreſa
/per ſa nobleſa
/maternitat
/fecunditat
es ſa liurea.
¶Per tanta'ltea
mereix aqueſta
de dita queſta
eſſer exempta
d'aquella'mprempta
original
cort diuinal
ha preſeruat
e reſeruat
aqueſta ſola
ques lum y ſcola
d'alta doctrina
flor ſens eſpina
juſtament dita
crim ni ſoſpita
nunca tingue.
Eua caygue
eſta lalça.
Eua peca
eſtans abſol
del etern ſol
es orient
don purament
naixque mortal
/eſta lo mal
nos muda'n be
/noyha perque
no ſia exempta
puix fon la'mprem
del rich ſagell
en lalt conſell
pur fabricat
y apres forjat
dins lo ſanct ventre
deſta ques centre
del eſſer pur.
Es lo fort mur

la defensa
ntra l'ofensa
l enemich
ix lo castich
llal rebe
tal vence
puritat
ntral pecat
pugnadora
om pecadora
ser podia?
Deu quiu sabia
l la volgue
olent pogue
rla tan netá
ta perfeta
al preuista
s dela rista
l nostre crim
prim del prim
e pura y bella
troba'n ella
ns algun vici
t lexercici
'humilitat
ta bondat
ta clemencia
tota prudencia
en ellas troba
/dellas la roba
que Deu vesti
/destas colli
nostre remey
/mare del rey
del mon y cel
sens ombra y vel
d'alguna culpa
/y la desculpa
ella lans dona
/qui la blasona
guanya grans merits
/pren los demerits
qui fa'l contrari,
Dolç leuatori
es y confort
ab qui la mort
ha restat morta
/pont/cami/y porta
del etern segle
compas y regle
del perfet viure
y tan delliure
quens delliurá
/com donchs errá?

qui del tarquim
de culpa y crim
nos deixa purs
/cessen murmurs
vots y arguments
contradients
tal veritat
tal charitat
tan general
enlo mental
ja preseruada
no fon tacada
per ley de gracia
dela desgracia
que tots portam
/e si parlam
tingam lesforç
que nunca torç
del non concepta
ferma y accepta
sancta y deuota
es la gran flota
qui li diu pura.
¶No la fa scura
gens aquell crit
que fon oyt
en Pathmos be,
L'aguila ve
a tots naxents
terra tinents
dir tres vegades
Aue debades
langel no dix
aquell seguix
fel relador
embaxador
de Deu primer
Aue certer
capgirant Eua
tots tres, VE, leua
e lan apura.
¶La sens, VE, pura
plena perfeta
/la tota neta
sense querella
/la tota bella
ver or sens liga
/mare y amiga
del creador
potent senyor
de, VE, brutura
res de sutzura
en cos sperit
hauer sentit

ols hun instant /cert qui es potent
os versemblant fer gran misteri
qui de nores lo vituperi
eu tot quant es xich/anxios
e verge lim /contagios
erros tarquim /hereditari
eu lom manant /inuoluntari
lient parlant /accidental
e del costat no essential
ens fer forat /ni positiu
rague costella /sols priuatiu
n seu femella de natural
dix, Crexeu original
sols pel dit seu vera justicia
sa virtut no gens malicia
ian concebut bel pot sospendre
engendrat /quant volch rependre
nsemps mesclat fort Eua Deu
le dos sement per loque seu
no altrament no condemna
e qui baxat sentencia
e humanat en lo parir
sens home pare totes sentir
de sola mare pena/dolor
la carn prengue por e tristor
no sospengue /esta pari
tal mesclament mas no senti

odlor alguna
/qui la comuna
ley general
e corporal
ſoſpes en ella
la ley aquella
accidental
d'original.
be poch ſoſpendre
/com quant encendre
feu gran fornal
aquel rey tal
de Babilonia
per querimonia
dels tres juheus
qui lurs vans deus
no adoraren
hon nos cremaren
ni molt ni poch
/cremar al foch
es natural
Deu eternal
lo ſoſpongue
/donchs be pogue
tal, VE, ſoſpendre
ſens molt contendre.
¶ Com feu la ley
aquell bon rey
dit Aſſuer
la reyna Heſter
no lan tolgue
quant li vingue
ben abillada
acompanyada
de ſes donzelles
not marauelles
ſi qui pot mes
la ley ſoſpes.
¶ No pot fer deus
mes que los ſeus
ſubdelegats
metges prelats
lo confeſſor
lo pecador
de tots pecats
greus confeſſats
puix bels engrune
nol ret immune
e deſinferna
de mort eterna
/no es dit al doble
metge pus noble
lo preſeruant
que lo curant

mal que veu.
Lalt metge Deu
ientifich
er magnifich
egrotable
impecable
ignificada
eyficada
ns quel mon fos
ell glorios
n leternal
amente/tal
om papa fa
a reſerua
prelegi
puix conſegi
anctificada
erga plantada
er dar ſalut
l mon perdut
n mig del temps
ntrels eſtrems
del mon en mig
enlo config
dela promeſa
terra ſotsmeſa
als de Iuda.

¶Deu ſaluda
en lo mig jorn
lo mon entorn
tot d'orient
fins al ponent
ab la ſabor
ſuau olor
de tal canyella
ſarment nouella
de balſem planta.
¶Filla tan ſancta
/de ſancts parents
/jutges ſabents
/patriarchals
/e prophetals
/e ſacerdots
/ſans e deuots
/e dels reals
/a Deu leals.
¶De fet fon nada
fon nomenada
nom honoros
bell gracios
per Deu manat
e comanat
pel miſſatger
angel certer

al pare prom
li posas nom
molt alt Maria
vol dir mig dia
alba diana
e tremuntana
de mar la stela
e nau ab vela
amarinada
illuminada
/illuminant
lo caminant
e madaria
mes a Maria
e maridada
la mar salada
o mar amarga
e mare larga
/essent xiqueta
d'edat poqueta
e delicada
fon dedicada
seruir al temple
hon fon exemple
de sanctedat
en tal edat
mostra miracle
al tabernacle
quinze grahons
alts escalons
ellas puja
may senuja
dela clausura
ab molt gran cura
Deu inspirant
e reuelant
fon prest mestressa
e doctòressa
dels majors mestres
ellals feu destres
en fer seruicis
e sacrificis
ben acceptables
de Deu placables.
¶ Dins hi viuien
qui Deu seruien
moltes fadrines
donals doctrines
d'oracio
deuocio
spiritual
perpetual
virginitat
integritat

es feu votar
volch les dotar
le caſtedat
: doneſtat
:omplits anys dotze
ıns dels quatorze
ı'obſtant lo vot
ens algun dot
lot ne florins
os ſancts rabins
a maridaren
tots acordaren
os ſon marit
el ram florit
oſeph juheu
ell del trib ſeu
om caſt honeſt
ıſt ſanct modeſt
ley ſabent
Deu tement
oduys parens
oren conſens
ır volentat
el parentat
l caſament
on preſtament
:onſolidada

/la maridada
del marit vell
prenguel anell
en ſenyal darra
millor que Sarra
la riallosa.
¶ No fon lebroſa
vna ſemana
com la germana
de Moyſes
Deu fos permes
ſet jorns meſella.
¶ Ni fon aquella
altra Maria
qui no ſabia
ques demanaua
fort infeſtaua
qui no calia.
¶ Ni eſcarnia
ſon bon marit
com a Dauit
na Micol feu
perço volch Deu
perque ſen ris
may no paris
/eſta curoſa
fon y amoroſa

dolça agradable
no irritable
com la de Iob
tenint a prop
de ſon meſter
lo prom fuſter
en fuſteria
o fenrreria
/ell ſa fanyaua
ella guanyaua
en texidures
tallar coſtures
molt temps filaua.
Cert no furtaua
cabrit/corder
com la muller
del cech Tobies
/les nits e dies
a may lexar
ſet veus orar
ab prou afany
del lur poch guany
/ells ſe veſtien
e deſpenien
ſols neceſſari
lur ordenari
abaſtament.
Ioſeph content
may enganat
en lo cuynat
ſon com Iſach
may embriach
ſon com Nohe
ni comete
de vi torbat
e crapulat
com Lot inceſt.
Ioſeph aqueſt
ab ſa muller
en pau plaer
molt ſauenien
tots temps viuien
ſobriament
/honeſtament
ells ſe tractaren
may ſe tocaren
nis conegueren
lur may romperen
virginitat
en equitat
drets com palmera.
¶ Cert lalma vera
yo la preuiu
per ella fiu

)eu inſpirant
o prophetant
)s bells dictats
antichs cantats.
¶Fonc figurada
propheta da
n prophecies
er Eſayes
tots prophetes
er ella fetes
e Noe larcha
el patriarcha
ſcala'lcel
el temple vel
archa o thora
ell cubertora
or la tarraça
na o taça
erga d'Aron
e Gedeon
onca del ros
xut vellos
ra banyada
porta tancada
carro d'Helies
peix de Thobies
lel rey la filla
lo xich afilla
leuat del riu
e de Dauiu
torre corona
viula/clau/ſona
del ſalt verdeſca
de Samſo breſca
diram argila
de rabins vila
Ietſemani
munt Sinay
Tabor Orep
got de Ioſep
ſanch e graner
/lo gauarrer
tot enflamat
e no cremat
font/ort/tot clos
Talem deſpos
pou de Sichem
Hieruſalem
nau mercadera.
¶De ſa manera
yon eſcriui
e deſcriui
quina ſeria
en darreria

dun meu report
muller prou ſort
ben luny trobada
gran preu preada
ſabent faynera
e filanera
conſeruadora
e prouiſora
dels ſeruidors
ab ſonadors
fal marit ſiure
en ſon ben viure
/es gran e xica
pobra e rica
dona ſpectable
e redubtable
/entre cent mil
la pus humil
per Deu triada
al ſeu criada
/molt al miſteri
hach miniſteri
angelical
dominical
nunciador
pus alt major
quel miſſatger
dela muller
de Manue
com fill hague
Samſo forçor.
¶ Lembaxador
ſon Gabriel
trames del cel
ves Galilea
fora Iudea
en la frontera
Nazaret era
ciutat e flor
ab gran claror
l'angel venint
Ioſeph dormint
a mija nit
prop lo ſeu lit
entrant tot gint
vetlant legint
la troba ſeyta
dixli/beneyta
Aue Maria
ſenyora mia
molt gracioſa
mes fructuoſa
que tota mare
/perques repare

oſtra ruyna
el cel reyna
ntoſt ſeras
ill concebras
:parador
ſaluador
)eu es ab tu.
emblantli cru
qu'explica
reſt replica
in tant torbada
er lambaxada
olt humilment
gentilment
x ſer contenta
e Deu ſeruenta
mijançant
'Sperit ſant
ich concebut
la virtut
: Deu altiſſim
e fill ſanctiſſim
ſta prenyada
ompanyada
: ſon eſpos
ventre clos
mpre reſtant

/aquell inſtant
que dix 'Fet ſia
l'humil Maria
verge ſecreta
fon prenys perfeta
verge ſancera
e mare vera
/verge caſada
prenys no cançada
groſſa laugera
prenys caminera
/hun jorn mati
ella parti
ab lo bon prom
temprat/e com
de Nazaret
Helizabet
volch viſitar
e recitar
del ſanct prenyat
al ſeu cunyat
e Zacharies
per alguns dies
los conſola
ey atura
/puix ſen tornaren
/apres anaren

no per delicte
mas per edicte
que feu Cesar
conuench anar
a Betlem dret
ab prou gran fret
son peregrina
/dona vehina
dela ciutat
non hague grat
ni la volch rebre
en hun pesebre
de comu era
hach ser partera
ni hague madrina
sor ni cosina
tristor ni por
dolor ni plor
filla e mare
pari son pare
pare e fill
sens tot perill
fill e senyor
sens entrenyor
senyor capdal
aguila tal
vehent volant
al cel pujant.
¶Pari ver hom
complit xich prom
/pari fill bou
sacerdot nou
/pari leo
rey e baro
/pari fill Deu
qui lo mon feu
/pari Messies
matant Golies
/pari fill verp
d'aram la serp
/pari gigant
Satan ligant
/pari fill Christ
saluant l'hom trist
/pari ver cos
de carn e d'os
/pari fill fort
destruyn mort
/pari anyell
tol pecat vell
/pari fill sanct
l'hom abraçant
/pari salut
guarint l'hom mut

pari fill lum
iel mon tren fum
pari lo ſol
utge ſens dol
ol de juſticia
ab gran pericia
o embolca
ladora
atriament
ſon certament
a verdadera
ie Deu primera
doradora
quella hora
ual ell naixque
encat caygue
ot deu eſtrany.
ebe mal guany
ſodomia
dolatria
o ſos leuites
os ſodomites
nort infernal
corporal
b gran eſcarn
mes nat dins carn
el bou e ruch

com rey e duch
ſon conegut
ſeruit temut
com Deu ſenyor
/l'emperador
Octauia
ell l'adora
com a ver Deu
en roma'l veu
viſiblement
anar pel vent
/ampla ſon doli
del capitoli
molt prop ixque
/lo Nil creixque
regant jouades
luny ſet jornades
mes que may feu
ni may ſe veu.
E paſtors certs
eſſent deſperts
vetlant ouelles
cançons nouelles
angels cantans
manifeſtans
Deu nat oyren
/de fet partiren

/el visitaren
/eu recitaren
be stesament.
En lo ponent
tres sols si veren
tots tres hus feren
/e son trobada
pedra tallada
en mena noua
dins era toua
ab esculpides
letres polides
hon se legia
la prophecia
que concebra
verge y parra
fill certament
/en orient
tres reys gentils
pels nous estils
quen lo cel veren
lo conegueren
puix lo cercaren
el adoraren
/ab dor presens
mirra y encens
com a senyor
hom mirador
e a Deu tany
e cascun any
si hi tens be sment
certerament
lo poliol
secat al sol
veuras florit
a mija nit
/e cau hun troç
del temple gros
dels antichs vans
deus dels Romans
quen Roma resta
nit de la festa
anyal major
/puix saluador
vniuersal
e general
al mon vingue
/a tot volgue
manifestat
fos ell ser nat
perquel mon pas
nos escusas
per ignorancia
ab abundancia

le testimonis
ngels/demonis
cel/elemens.
homens viuens
estificaren
l mon mostraren
enyals notables
nolt admirables
lant conexença
le tal naxença.
Huyt jorns apres
ll son remes
l gran rabi
olch donar si
l circumcir
ols per cumplir
i son menat
o tall manat
o duras pus
ach nom Iesus
manuel
per Gabriel
om son retret
xi son fet.
¶La humanal
paternal
mare parida

verge son dida
verge tendrera
verge letera
verge nodri
lo xich fadri
petit fillet
e ab la let
celestial
e virginal
propria della
ab sa mamella
del cel vmplida
fins que cumplida
hach sa infantea
ab gran abtea
e carament
abundantmont
lo alleta
/de cor lo ama
ab gran temor
com Deu senyor
e fill carnal
seu natural
/mes mare son
que quantes son
ni seran mares
noy acompares

lo redemptor
/may fon deutor
e pagaria
tal fill morria
rey coronat
en creu clauat
en mig de dos
per ſos trayos
allancejat
aſſedejat
dins en Salem
ans en Betlem
ciutat no xica
hon pas practica
duch naxeria
qui regiria
tot Iſrael
Emanuel
ſanct fort ſuau
princep de pau
ell ſe diria
/perço pendria
en mig o centre
dun ſancer ventre
tot virginal
carn humanal
ſens d'hom parria
lo qual ſeria
en ſa ſement
dell deſcendent
/no dix ſemens
dels deſcendens
que deuallam
del Abraham
trenta nouena
vint y cinquena
de mi fon neta
per linea dreta
/e ley contat
lo parentat
ſo molt content
eſſer parent
de tal ſenyora
qui tant honora
lo ſeu linatge
del alt ſeu ſtatge
inenarrable
no recitable
marauellos
e glorios
pres ſon morir
ſols referir
ſen pot hun poch
/es lo ſeu loch

alt als cels ſobre
lo ſol la cobre
tota la abriga
/luna calciga
obte repos
lalma ab lo cos
glorificat
de goig dotat
perpetual
Deu eternal
fill ſeu la mira
prop ſa cadiria.
¶Yo Salamo
en lo dret tro
mils no ſegui
ni reueri
tan alt ni be
na Berſabe
la mare mia
com fer deuia
/car li negui
que requeri.
¶Eſta priora
mare ſenyora
ſtant ala dreta
reyna feta
celeſtial
ceptre real
te e corona
al cap redona
de dotze ſteles
/viſt primes teles
roba daurada
de vays forrada
la cortapiſa
ella diuiſa
millor coneix
vſa, frueix
clarament veu
la faç de Deu
/ella conquiſta
pus alta viſta
que tots elets
/entrels perfets
es pus perfeta
mes que profeta
patriarqueſſa
apoſtoleſſa
martir ſecreta
verge pus neta
mes confeſſora
de preycadora
alt en tribuna
trona comuna

mentres vixque
Deu no volgue
ella preycas
/car no fonch cas
conuenient
impertinent
fora ſtat viſt
que Ieſu Chriſt
teſtificat
fos e preycat
per mare ſua
/car no deſnua
dubietat
lo parentat
teſtificant.
¶ Be fon preycant
inſtruydora
referidora
als chroniquiſtes
euangeliſtes
e dels dexebles
en la fe febles
confirmadora
conſoladora
de tots molt be
be mereixque
per ſemblant ſcola
donchs loureola
dels preycadors
/entrels doctors
meſtres ſabens
alt entenens
e metaphiſichs
metges o phiſichs
fon pus ſabent
/molt mes vehent
quels comprenſos
ni quels curſos.
¶ Adam format
ans fes pecat
mes no ſabe
veu conegue
Iohan Babtiſta
may hach tal viſta
/may en Tabor
ab tal claror
ni tant hi veren
cinch quey vinguer[en]
/may Pau veu tant
/Iacob luytant
ni Moyſes
/ni quin veu tres
lo hu adorant
/Iohan orant

ls pits durment
ubtil ſcriuent
il pedregat
nay han plegat
l ſeu entendre
veure compendre
dels vells algu:
E menys negu
dels ſancts moderns
los quatre perns
atins doctors
grechs inuentors
meſtres de Athenes
gran Origenes
ni Dionis
ans de Paris
heolechs grans
tres borts germans
il de Domas
Bernat Thomas
ánct preycador
de Boca dor
rey Honorat
Franceſch plagat
lo gran Antofol
quant ſon Chriſtofol
ni quant parti
lo drap Marti
may han ſabut
viſt conegut
ne tant entes
/ni han apres
tan alts decrets
tant dels ſecrets
may a hom nat
ſon reuelat
/may tant ſabi
qui obtengui
la ſauieſa
a mi promeſa
per do de Deu
may hom tant veu
en mort ne vida.
¶Es reuerida
per tots los angels
virtuts Archangels
e poteſtats
los principats
e dominans
Deu adorans
e cherubins
trons ſeraphins
tots obeheixen
e la ſerueixen

/per Deu alçada
alt exalçada
ſus ells ſenyora
ordenadora
e cancellera
/com diſpenſera
partix los dons
/que do perdons
a ſon fill mana
mare humana
ſos pits moſtrant
del impetrant
pels pecadors
/ſos oradors
fills adoptats
ha ſos optats
de quant demana
/gracies mana
tota nes plena
abundant vena
diſtilant font
es ſegur pont
molt preſt ſe cala
dreça laſcala
per qui li plau
/ella ab ſa clau
obre la porta
e a Deu porta
qui la inuoca
/ella aduoca
millor que Heſter
com de Aſſuer
obtench los ſeus
catius juheus
de corporal
e temporal
mort eſſer quitis.
¶La Tacuytis
na Bigayl
ab bell eſtil
ni eloquencia
beniuolencia
mils no captaren
ni impetraren
del Rey Dauit
als lur marit
e fill perdo.
¶Remiſsio
mes general
al humanal
linatge fel
del rey del cel.
Deu creador
ſenyor major

e impetrada
ra aduocada
egantiſsima
pientiſsima
els miſerables.
os fills culpables
ſus fill ſeu
tant en creu
comana
ordena
ue mare fos
s venidos
noua ſgleya
o li deya
han moſtrant
er fill donant.
La mare ſancta
ls fills treſplanta
el militant
triumphant
com fa la lloca
s fills colloca
ejus ſes ales
t en les ſales
celeſtials.
¶Vlls corporals
or ne orella

quels aparella
Deu als ſeruens
ſeus diligens
may han oyt
viſt ni ſentit
tal diuinal
goig eterna
de parays
queu referis
no es deſible
ni intelligible
apres ta mort
veuras tal cort
inenarrable.
¶La molt amable
alt en lo cel
ab gran recel
los vius conſerua
de mal preſerua
e per ells prega
al quis encega
los vlls li obre
/al fill ques pobre
preſt lenrriqueix
quin malalteix
ellal guarix.
¶De Deu partix

ab vigil cura
ab la mesura
ben asachsada
e recalcada
ben afluent
ala corrent
corumullada
no arrasada
sens frau fallacies
totes ses gracies
e merces moltes

Tercera part
del tercer,

DOnchs si be scoltes
leuals vlls alt
fes hun gran salt
surt ab bell tranch
hix d'aqueix fanch
hon jaus mullat
de sanchs sullat
tinyes e ronya
tu sens vergonya
en lo fangaç
ple d'albaraç
me par hi jagues
/ab altres plagues
prou verinoses
e doloroses
e no les sens
/son te plasens
perque les ames?
e no ten clames
ni ten acuses
ans les escuses?
/febra tens vera
alma y cos quera
cotidiana
gloria vana
/tens icterícia
per auaricia
groch tot lo cos
/tens hereós
bestial furia
de gran luxuria
frenetiquea
yra brauea
folla furor
/dale pudor
tens de golaça
tans mals atraça
/tens de enueja

:era leja
orrosiua
vidat priua
aralitiquea
as de perea
ls distrasies
hachexies
igos agudes
ti ajudes
ras curar
vols cercar
uotament
humilment
medicina
ta diuina.
eu verdader
tin hal poder
ul supliques
i repliques
i te oyra
guarira
a Cananea
o de Iudea
as de Sidonia
o quer imonia
orfidiant
alt cridant

senyor merce
dell obtengue
que son curada
endiablada
sa filla era
/ab te sancera
sorts, muts, lebrosos,
cechs, tremolosos,
orbs axi nats
tropichs inflats
tisichs febrosos
los puagrosos
coxos artetichs
folls e frenetichs
subets litargichs
etichs mirarchis
mentres vixque
e li plague
quants hi venien
tots obtenien
lurs sanitats.
Primer pecats
los remetia
puix los guaria
la corporal
e temporal
infirmitat

/tal ſanitat
hi trobaras
ſi tu vindras
ab fe'ſperança
e confiança
com na Sophia
ſanch flux tenia
antigament
lo veſtiment
ſols li toca
de fet cura
/e com plorant
los peus lauant
ab huntament
de fin vnguent
vench Magdalena
ſolemne ſtrena.
Dimas tambe
per prompta fe
hach parays
/pren per auis
Centurio
el reyato
que obtingueren
quant hi vingueren
ab tanta fe
/ves hi tambe
no dubtes pus
perque Ieſus
preſt te repare
piados pare
Chriſt redemptor
e ſaluador
al cel muntat
aparellat
es pera oyr
qui vol guarir
a perdonar
juſtificar
lo pecador
/cridant ſenyor
ſi hi vols venir
pot te guarir
ſi molt lo pregues
e nol renegues
dell deſpitant
e blaſphemant
com foll heretge.
Ell es rich metge
aromatari
e vnguentari
cirurgia
/de quant ell fa
may ne pren res

u or may pres
ol grans pagues
vol tes plagues
anifeſtes
s deshoneſtes
raues obres
li deſcobres
s confeſſes
ll tendreſſes
ll ſols confies
enuncies
e Sathan
quant ſan
rmadores
cortadores
piromantiques
igromantiques
Zabuch filles
ſes fetilles.
encegat
deſperat
quant dit es
lo reues
l no bandejes
s lo feſtejes
es no fas
as Sathanas

/vicis amats
continnats
tes paſſions
e illuſions
axi reueſſes?
quant pots desfreſſes
e les amagues
bet embriagues
fort de vinagre
ple de puagre
tens lo ceruell
/pren lo conſell
de ſanct Silueſtre
Papa e meſtre
qui diuerti
a Conſtanti
que nos lauas
pus ver ſullas
en tantes ſanchs
molts infants franchs
matar volia
/per altra via
ſens ſanchs tocar
tans xichs matar
ell lo feu ſa
e Chriſtia
/conſell pus breu

pren d'Heliſeu
ves ſet vegades
per ſet errades
ſet dolenties
ſet aſtroſies
que ſon en tu
lauat tot nu
al flum Iorda
/com acorda
duch Nahaman
al riu te man
lebros, meſell
te faces bell
ſenti ſet banys
/dorm per ſet anys
no en moll lit
nu no veſtit
no pas cubert
en lo deſert
a la ſerena
ſobre ta'ſquena
e tot lo cos
cayga lo ros
com bou remuga
com feu Nabuga-
donoſor rey
de tant homey
e crueldat
en ſon regnat
fets al prohiſme
a Deu altiſme
tanta ofenſa
hach conexenſa
repenedit
deuot contrit
tornas a Deu
humilment feu
tal penitencia
/gran paciencia
com Iob hague
a Deu plague
cobral perdut
/axi ſalut
preſt cobraras
e reniuras
reſuſcitat
com lo tocat
per Eliſeu
com aquell feu
vlls obriras
badallaras
/tu ſet badalls
perdras ſet calls
e ſet brians

ıals en les mans	del teu pecat
ns e al peus	Deu oblidat
euat don ſeus	vas al diable
ala cadira	/fuig del eſtable
rt fuig e tira	tan prophanat
ıs no ti ſtigues.	deſcaminat
erquet obligues	luxurios
neus e pluges	prodich golos
guardar truges	ab gran inſtancia
er les montanyes?	de la ſubſtancia
ar que ti banyes	de ton rich pare
ı aygua ros	e bona mare
ſes e flos	/ta part has preſa
auells geſmir	has la deſpeſa
creus collir	prodiguejant
ıant enſollat	meretricant
ɔrch engraſſat	a ton delit
us en lo fanch	/has pres partit
'eu ta fet franch	molt honoros
ɛt e libert	ab lo fangos
ı loch deſert	porch t'acompanyes?
fas catiu?	de ſes caſtanyes
igs de Deu viu	e ſegonades
exes ſenyor	faues ſobrades
ın creador	not pots fartar
mnipotent?	quey vols reſtar?
s te ſeruent	/les dones totes

per les paſtures
de Galahat
/com fills de Gat
e de Ruben
/mas fort enten
fer nou altar
e triumphar
en terra amable
deſiderable
hon los viuens
terra tinens
porcions han.
Tambe Iohan
veſtit de pell
d'algun camell
los molls veſtits
graſſos conuits
fugint lexant
la goſts menjant
en lo deſert
lo ſucre vert
o mel ſilueſtre
prenlo per meſtre.
Fuig com Matheu
del toloneu
de canuiar
/deixa peixcar
com Pere feu
/e com Andreu
ſobre parats
nau e filats
a quils repare
/leixant ſon pare
en Zebedeu
en ſon bateu
o nau tot ſol
ab tot ſon bol
e la'ſpoſada
en ſa poſada
e lo mantell
de terçanell
o de cendat
deſabrigat
o nu corrent
/adolecent
Iohan fugint
a Deu venint
treballa ſies
/les tues vies
deſigs e fins
tots tos camins
tot lo teu cor
voler amor
tes accions

ntencions
Deu ordena
irant la'ſquena
l ja paſſat.
¶ Si del foſſat
et tan fondable
er lo diable
non/carn/antichs
tes enemichs
ot pots retraure
ti fa caure
agilitat
leuat girat
la paret
n tu retret
om Ezechies
mort Vries
om Dauit feu
e com a Deu
ega greument
margament
lora com Pere
nos deſeſpere
om Cahim/Iudes
er les caygudes
anima tua
per culpa ſua

quant en tu ſia
en frau falſia
perque no çages
guardat no vages
com jouencell
en lo conſell
o foll ajuſt
maluat injuſt
d'impiadoſes
malicioſes
dones royns
/en los camins
de pecadores
infels traydores
pus noy eſtigues
/e may te ſigues
en la cadira
de dol frau yra
e peſtilencia.
¶ Ab gran prudencia
e charitat
hoſtalitat
ſin has meſter
a tu primer
puix als ſeruens
apres parens
los afins teus

pobres ſils veus
/apres vehins
/puix pelegrins
los peus lauant
paſt/vi/lit dant
morts ſoterrar
catius quitar
malals guarir
los vius veſtir
orphens caſar
triſt conſolar
/eſpirituals
e corporals
tals obres pies
fent com Thobies
e Auguſti
Lorenç Marti
e Nicholau
Thomas Palau
en lo cel obra
dallo quet ſobra
preſa ta part
e reſtant fart
del ques de mes
almoynes fes.
¶ Si com Sophia
dant quant hauia
al edifici
/e ſil ofici
fas o fahena
de Magdalena
donant vnguent
o lauament
tan precios
al glorios
omnipotent
ſi carament
Martha ſolicita
ab obra licita
a Deu miniſtres
als ſeus miniſtres
qui ſon los pobres
fent pies obres
ſens vanagloria
hauent memoria
quel pare teu
/tot quant fas veu
Deu de concordia
miſericordia
dell obtendras
impetraras
los teus pecats
raſos damnats
ſeran delits

ots extinguits
¶ Si cinch talens
dos que tens
comanats
en esmerçats
negociant
ben obrant
edoblaras
los retras
multiplicats
no soterrats
ens guany algu
om feu del hu
negligent
vil seruent
mas fel factor
ton senyor
aho daras
uant tornaras
e ton viatge
arta per gatge
com mercader
no quart diner
ant solament
mas mil per cent
ala final
guany e cabal

tot to dara
e teu sera
eternalment
e si felment
ta vida actiua
e volitiua
electio
ala liçons
diuina gires
jorn e nit mires
la curial
ley e moral
qual Deu trames
per Moyses
en dues taules
sols deu paraules
tres subiranes
les set humanes
jou tot cortes
prou lauger pes
de tollerar
si'l vols portar
en quant faras
prosperaras
abundantment.
¶ El instrument
lo qual descriu

lo rey Dauiu
en ſon pſaltiri
ha nom ſaltiri
ſet de deu cordes
fes quet cecordes
ab armonia
e melodia
tots temps ſonar
/e per ſeruar
cordes ſe tena
e la nouena
de rompiment
per lo ponent
tan perilloſes
de frauduloſes
dones tabſenta
eſtranya parenta
totes les leixa
/delles reſqueixa
deſcus e talla
preſt ten deſmalla
ben auorrides
deſtituydes
abhominades
luny bandejades
pus no ten cures
fes ten procures
obliuio
oracio
ti fara ajuda
/puix coneguda
has lur manera
muda carrera
lexal cami
lur ſerpenti
tan eſpinos
e verinos
coſtes barranchs
vllals e fanchs
xara baladres
laços e ladres
/lo de maſquerra
molt hom ſi erra
tiral infern
giral gouern
ferma e baxa
timons de caxa
mira ſouent
bruxola, vent
compas, e carta
deſculls taparta
de naufragar
e d'encallar
mira la ſtela

uda la vela
guardal mudar
en capellar
ala primer
om fa naucher
en atentat
humilitat
erua mandreta
es via dreta
qui diu auida
le be complida
es ab la creu
tas pus breu
o menys ferrat
may fon errat
lexal real
tiral hostal
laquellantrega
verge sens brega
humil cortesa
sabent entesa
ab gran mesura
dels hostes cura
may sen agreuja
aqui talleuja
aqui tatura
casa segura
plasent e rica
lo bordoy fica
fes hi mallada
pren hi posada
be ti valleja
fort ti ormeja
e ten frenella.
¶ Cartes cancella
de tancartada
leixa sposada
/nouia abhomina
aci reclina
/muller deposa
aci reposa
/drudes encorre
aci recorre
/viudes ayra
aquestat gira
/monges esquiua
ab estat priua
/beguines leixa
ab estat feixa
/beates fuig
aci confuig
/vergens rebuja
ves esta puja
/jouens euita

velles vomita
/belles non vejes
no mires lejes
/totes bandeja
totes morreja
/delles te clama
esta reclama
esta serueix
/esta segueix
/esta sols ama
/ton cor enflama
ab molta amor
ab gran temor
sancta y humil
/no pas seruil
la honraras
esperaras
qu'ellat empare
com vera mare
/cuyta lo pas
tornal seu mas
segurament
deuotament
quant la veuras
la adoreras
ab set prostrades
agenollades
ab genoll nu
an Esau
com Iacob seu
de set quel veu
/e ploraras
imploraras
lo seu auxili
perquel exili
teu reuocat
sia y cassat
/suplicaras
e obtendras
que perdonat
pacificat
rebut seras
/per bon solas
e festejar
ferta menjar
dun gras vedell.
dor bell anell
e que calçar
te faras dar
e prima stola
sons de viola
orgue tambor
arpa tamor
fara sonar.

Apres dinar
posaras
ntemplaras
plasent cara
mare cara
de madastra
germanastra
de cunyada
desdenyada
uller diable
desamable
ls pobrellets
bils xiquets
are enuiudada
res casada
fills cruel
s quals sens fel
ndos e guerra
lom en terra
ire no solen
l mare colen
s bons fills fels
i alt als cels
jar cobejen
s qui sedejen
ser tots seus
puix ja veus
prou clarament
com la serpent
o Lucifer
son conseller
no pas forçant
E ua acordant
de tot son grat
fent lo pecat
lo pom morde
lo quen perde
estau cobra
Sathan sobra
damnat infel
de Israel
verga exint
fort percutint
duchs de Moab
talla lo cap
del duch inich
mils que Iudich
millor que Dita
la rebesita
mola lança
lo clau fica
mils que Iabel
del duch Obel
lur cap feri

e conteri
molt virilment
e dignament
cobra lastola
qual per sa gola
Eua hach perduda
/donchs nom li muda
fent li bel ves
Eual reues
en AVE gira
Gabriel mira
com saluda
li comença
AVE Maria
diu loy tot dia
e de Deu mare
perquet repare
com a padrina.
¶ Salue regina
dolçor de vida
souint la crida
e not oblide
perquet conuide
aci dinar
sobrel altar
pels peixcados
e successos
fet en la barca
no pels de larca
raus de la tora
/mas per la nora
del fill esposa
qui dir si gosa
sgleya nouella
hon saparella
altar e ara
/taula si para
hon menjaras
mentres viuras
nol fruyt vedat
ab que'nganat
fon l'homprimer
per sa muller
no dir poras
quet enganas
ta companyona
d'Eua sa dona
com Adam dix
/allis partix
molt alt pulment
si prestament
tu despertat
de peus leuat
jus lo ginebre

eſt volras rebre	/dins e Betlem
reſcaldat	Hieruſalem
bcinerat	fort lo punxa
gua beuent	e lo enforna
lignament	/ſon pel coſtat
ſumiras	vbert buydat
ar poras	com aquell pa
er tes jornades	quen Leydas fa
nits contades	/allis cogue
as de quaranta	e non prengue
ns ala ſancta	com lague cuyt
e Deu muntanya	puja ne fruyt.
nenjar ta fanya	/Salem peca
ti conuida	mas ben plora
l pa de vida	be ſon pecat
a de virtut	ſon caſtigat.
a de ſalut	Veſpeſia
a angelical	lan diſſipa
a diuinal	Titus tambe
rment candel	ſa part hague
as alt del cel	de la victoria
s deuallat	lexe l'hiſtoria
umilitat	e lur imperi
del cel la tret	vull lalt miſteri
n Nazaret	del enfornar
nolt e cernut	arromançar
aſtat fengut	perquet declare

del que mon pare
lo rey Dauit
en psalms ha scrit
molt largament
queucom breument
del dit dessus.
¶Partint Iesus
de la gran cena
hon Magdalena
vntat l'hauia
/tirant sa via
ab sos criats
dells dos legats
Pere Feliu
Pere quis diu
ver confessant
Feliu preycant
ab diuisoria
executoria
del que volgue
ell tramete
executaren
e desligaren
quels fon manat
cami ferrat
tira de fet
ab prou gran fret
ves la ciutat
com prophetat
fon largament
/l'omnipotent
Messies ver
son alt poder
e senyoria
mostrar volia
ans de sa mort
esser rey fort
princep de pau
leo fort brau
e vencedor
duch regidor.
de Israel
Emanuel
e vntat Christ
volgue fos vist
en la gran festa
hon troba presta
recepcio
rebetlio
/no li tarda
humil entra
no ab rigor
mas ab amor
simplicitat

nignitat
faustuos
as poderos
nyor regnant
y no portant
uant bandera
gent guerrera
torn armada
spasa alçada
li brocat
tro daurat
triumphal
ptre real
rona en ell
i lo mantell
derical
ase fiscal
ocurador
sentador
i alguazir
ns sons clangir
ñafils trompes
ls reals pompes
s reys tirans
entil profans
el mon lexant
no caualcant
caualll cosser
mas en somer
no en roci
mas en polli
no gens domat
ni aueat
a dur cabestre
/anauan destre
may porta carrega
feltre ni marrega
sobre los rebles
los seus dexebles
en loch de bast
sense contrast
se concordaren
dotze y posaren
los seus mantells
segut sobrells
rey mansuet
sobrel asnet
fill de femella.
¶ Lasna aquella
que fon trobada
al peu ligada
ab hun pinell
prop lo castell
ple de almugaues

e de gens braues
moltes eſquadres
cullerats ladres
ſaltejados
e robados
inichs contraris
als comiſſaris
e tots ells maſſa
com a bagaſſa
ſodomitaua
e fornicaua
ab ſos tacanys
/molts deus eſtranys
pſeudo diuins
aſens rocins
quants hi anauen
la caualcauen
com a publica
vench la inica
coxa e manca
per dolor d'anca
e fals quarter
ſens traginer
ni altra guarda
ſens baſt albarda
collar tiſells
ſens caſcauells
petral ranſal
boç e dogal
lançada carrega
la ſobrecarrega
bagues ciuelles
garrots armelles
romputs lançats.
¶E oblidats
deu manaments
e los tants cents
bans o calonies
e cerimonies
vench quaſi nua
per culpa ſua
e tant abus
/duya ſens pus
ſobre la pell
hun mandil vell
antich ſpletat
hun poch pintat
ja nos moſtrauen
ni ſen membrauen
d'algunes marches
de patriarches
del temps paſſat
/del tot ceſſat
era luntar

ida regnar
eptre perdut
iſbat venut
icerdots lechs
uiados cechs
i cech orb guia
tren la via
ahen abdos
lins en lo fos
lechs ſon mal deſtres
er eſſer meſtres
echs mals doctos
le ley colos
perço barons
i promens bons
om de Deu ſant
i prophetant
i may hauia
er ço viuia
eſengonyada
eſabillada
deſguarnida
leſtituyda
com a infel
ja ſanct Miquel
io la guardaua
ans la lexaua
abandonada
acomanada
a lops e cans
buytres milans
corps e voltos
per guardados
no ſen ſerui
tal la jaqui
/dela cançada
e cancellada
ley deſcriptura
era figura
axi tercera
com la figuera
que malahi
prop lo cami
fruyt no tenia
/e maceria
edificada
e rellogada
morts los primes
a nous faynes
/e com Vaſti
qui no obehi
ni volch res fer
per Aſſuer
rey no tement

ſon manament
en ſuperbida
/perde la vida
e la perſona
anell corona
ceptre real
/cercá ſon mal
preſt lo troba.
Heſter guanya
la ſenyoria
Vaſti tenia
/per Ihe ſabel
reyna rebell
/dalt eſpenyada
e calcigada
per Hieu rey
lantigua ley
fon figurada
/en la entrada
del vencedor
ſenyor major
ſer derribada
per cans menjada
fills de Leui
princep rabi
mal doctrinats
no caſtigats
/les graſſes reſes
qu'eren trameſes
ells les menjauen
flaques poſauen
als ſacrificis
e daltres vicis
encriminats
morts e damnats
cert indicaren
/pronoſticaren
mal creticar
a mort finar
perdicio
damnacio
deſta parlera
vella ſomera
d'aquell Balam
/lo prom Abram
molt rich e vell
mul a camell
ab daurat fre
no palafre
ni dromedari
ell caualcarhi
no ſen cura
/ſols caualca
aſe ſomer

ant certer	com a bell prat
munt Tabor.	tot enramat
Lo rey ſenyor	per Arteſans
ch caualca	/pochs ciutadans
uil adora	molts eſtranges
reueri	e foraſtes
ſe polli	ſe deſbrigauen
uil conegue	e deſpullauen
uant ell naixque	lo que veſtien
t prophetat	eu eſtenien
figurat	per hon paſſaua
n o figura	/la gent portaua
rams verdura	ab gran plaer
eles murteres	al cap lorer
ots d'oliueres	ſignant victoria
altres arbres	deſignant gloria
nolts d'aq̃lls barbres	en les mans palmes
i ſi trobaren	e tocant palmes
e enramaren	alguns cantant
tſemani	altres ballant
au ni rabi	qui procehien
e Betſaget	e qui ſeguien
m ni ramet	dela primera
rt no tallaren	ley e tercera
s s'amagaren	no Phariſeus
e gran mati	ni Seduſſeus
on lo cami	ſcriuans rabins

no vells mesquins
ni jouens grans
/mas xichs infas
e molts gentils
ab nous estils
molt reuerien
e benehien
ab psalmodia
/lo qui venia
rey redemptor
e saluador
en nom de Deu
ab clara veu
e tots hun crit
fill de Dauit
alt osanná
com rey entrá
ab gran honor
com ver senyor
Deu o messia
/sols aquell dia
pels lechs admes
lo jorn despes
tot en preycar
peral sopar
com no trobas
quil conuidas
ell sen ana
/apres torna
rey ab rigor
fort ab vigor
los billones
falsos banques
sacerdots vells
ab certs cordells
comença a batre
els feu abatre
tancar fallir
mancar fugir
lurs banchs trenca
/e derroca
la vella tenda
de compra e venda
e logreria
de simonia
leig ensutzida
e peruertida
feta no poca
de ladres cloca
e vellegaça
feta viniaça
tant per malea
com per perea
dels podados

nreados
rga talada
baçejada
ns morgonar
ſcanyotar
s ceps molt vells
mpols vermells
ſarment groga
ſinagoga
ller tot buyt
nya ſens fruyt
orca herma.
Terra pus ferma
ua mes plana
ana ſolana
t hom terreny
ny del areny
n regadiu
font o riu
ogue laurá.
Planta triá
ranya pus ſana
e muntalbana
ual negrella
o ferrandella
i moneſtrell
allol nouell

volent plantar
e conrear
pus fructuos
e virtuos
/com feu Nohe
triar volgue
del boſch ſarmens
de gentils gens
poble tot laych
poch del Iudaych
vell entecat
de cep corcat
ſarment plantada
ni de brocada
ni de ſporgim
tart fa rahim
ni cabrerots
/dels ſacerdots
algu non pres
rabins no res
lechs los prengue
/lo camp donchs be
ſet palms contats
drets ſenyalats
fondo clota
ſarments planta
/no de rebuſca

dela labruſca
com Nohe pres
plantant hi mes
per endolcir
aſſaborir
amargor tanta
de borda planta
lim/fem/e fanch
de terra y ſanch
fets danimals
quatre brutals
leo/brauea
molto/ſimplea
luxuriar
porch/e tragar
bugia enueja
/al qui glopeja
lo vi ſouent
fort/e pruent
grans quantitats
les qualitats
dels animals
li reſten tals
/cauſau Nohe
primer begue
torbas del vi.
Cam leſcarni

/ſarmens elets
hi mes deu nets
portans dolçor
ala liquor
dels ſeus rayms
fems ni tarquims
noy hac meſter
/per ſon plaer
daygua y ſanch propi
hi mes gran copia
raels meteren
totes vixqueren
ſinol damnat
Iudes penjat
/puix acotades
mes embrochades
e encanya
/e concerta
del ſeu coſtat
mes arreglat
e millor rech
/may ſera ſech
ni aygua moll
ſiſca/fenoll
euols/braceres
carts/romagueres
canyota/gram

urca/y faran
i hi naxerán
io crexerán.
¶Ben vallejat
mbardiçat
om son mester
bray celler
orre y aljup
rempsa/trull/cup
nous vexells.
¶Faynes nouells
ltres logá
l que plantá
nallol nouell
lel celler vell
ue derroca
ragita
os vells quey eren
er lo que feren
matant arreu
ins al hereu
er lur malicia
er auaricia
os fraus e logres
e perque sogres
b nores sues
otes ser crues

descominals
braus animals
de mal e leig
e fer meneig
experiencia
ne fa sciencia
e bastant proua.
¶La vinya noua
pus ver esgleya
que de nou feya
per muller presa
de tal contesa
volent lunyar
e separar
nora donzella
dela ley vella
/com della fos
fill sols per cos
no conegut
ni gens volgut
dels de Iudá
deliberá
mare jaquir
e adherir
a sa muller
com al primer
Adam fon dit.

¶ Com ver marit
hora per hora
larcha o tora
de fust obrada
noble portada
per caminans
per colls e plans
taules e verga
manna soberga
los cinch volums
drets e torts fums
leys e judicis
los sacrificis
alisos pans
basto en mans
al immolar
guaspes tallar
les cerimonies
e querimonies
ja mal astrugues
quaix/ballarugues
xiulells juguetes
baceroletes
fluxes liçons
de xichs minyons
li desecha
e rebuja
com a fumosa
casa plujosa
e descuberta
restant vberta
vella y antiga.
¶ Lasgleya amiga
ell de sa ma
cert las obra
ciutat murada
en monts fundada
temple immoble
/e al nou poble
homens barons
daltres liçons
no sols politiques
mas metaphisiques
sobre natura
vltra mesura
tot transcendent
enteniment
/seu auditori
scoles pretori
ferm coliseu
botigan seu
molt sumptuosa
e cabalosa
rica fornida

de infinida
gran drogueria
de pedreria
pus precioſa
mes virtuoſa
en medicina
en pedra fina
philoſophal
qual may fon tal
feta ni viſta
per alquimiſta
de general
/tiriacal
bezaart fii
/de tot veri
guaridor fel
/manna del cel
marauelloſa
molt ſaboroſa
e delectable
inextimable
de gran valor
/per ſola amor
no pas venent
ni preu prenent
repartidora
e donadora
franch als confrares.
¶ En ſenyal darres
e teſtimoni
del matrimoni
tan excellent
li feu preſent
no arres dor
dordi vn cor
e mig contades
quinzargentades
ni dor anell
corder anyell
no carn ni greix
/mas ſi mateix
dant per eſtrenes
mes en rehenes
ſa mageſtat
diuinitat
anima y cos
/may tal ſocos
ni tan alt do
en lo mon fo.
May fon legat
tal prelegat
ni tal herencia
magnificencia
may tal ſe feu

/tot lo salt meu
e quant Dauit
hach prouehit
per fer la obra
siti manobra
argent e or
tot lo tresor
per mi despes
en los obres
les mans pagant
no valgue tant.
¶ Octauia
cert quant lega
tot son imperi
al gran Tiberi.
¶ Quant Constanti
restituhi
donacio
oblacio
quesuulla fos
quant del seu cos
son metge destre.
Papa Silueste
cert no legaren
ni res donaren
que valgues tant
/pus triumphant
e major cosa
dona a sa sposa
e lan dota.
¶ Mes lincarta
fent testament
ferm disponent
de fet tant sopte
apres son obte
resuscitat
als cels muntat
taula compondre
regne dispondre
/no monarchia
ni senyoria
gens mundanal
ni temporal
tost transitoria
e dilusoria
ni part de terra
ab cruel guerra
de gent traydora
conquistadora
a infinits
d'Egipte exits
juheus promesa
e sols obtesa
per dos d'aquells

/e per nouells
pel caminats
ab grans debats
perills temos
treballs ſuos
cultiuadora
poſſehidora
no ſens afanys
al mes cent anys
/mas ſupernal
celeſtial
eterna gloria
/als qui memoria
dell mort hauran.
Tots quants voldran
eſſer fills ſeus
/fills donchs herous
per ſon plan do
per merits no
del regne ſeu
/ab gran conreu
del ſeu camp pla
qual ell planta
dels ſeus criats
dotze triats
ſeu capitans
/e pres ne tans
en ſacerdots
dels pus deuots
com feu Esdras
dels vells pus clas
/dotze tambe
com Ioſue
promens tria
com lo Iorda
volgue paſſar
/e yo regnar
com comenci
conſtituhi
dotze prefets
/en tots los fets
ma cort regiſſen
e juſt partiſſen
les racions
/mes tants barons
los figuri
yo quant obri
los leonets
dotxe xiquets
dor fi molt bells
per capitells
al meu real
alt ſitial
/e mes mana

en ques referma
tot lo ſenat
apoſtolat
pels arteſans
edificans
ans reprouada
puix paredada
feta angular
/pedra calar
ſens mans tallada
e declarada
per Daniel
del rey cruel
regnes rompent
dor e dargent
de aram tercer
lo quart d'acer
quint terra cuyta
crexent ab cuyta
feta tamanya
com gran muntanya
/Oricorn fort
domat e mort
cantant donzella
humil e bella
/brufol portant
jou, dret laurant
/anyel roſtit
tot engolit
os no trencat
/ell gra ſembrat
mort verament
molt fruyt retent
/ell balſem fi
del enguadi
/raym penjat
en pal portat
al coll per dos
guarde jados
lo Chriſtia
de caray va
Iuheu deſquena
/primer lo mena
poble rebel
/ell com Abel
mort e batut
/Ioſeph venut
a gent dolenta
per dines trenta
per ſos germans
/de peus e mans
Samſo ligat.
Ionas lançat
tres jorns begut

pel peix retut
quis diu balena
fora'n l'arena
tornat en ſeſt.
Iſach fill preſt
la mort volent
obedient
al pare ſeu
/ell fill de Deu
ver redemptor
larch comprador
pagador franch
del cos la ſanch
/ell pelica
ſos pits nafra
pels fills ſaluar
e reſtaurar
fluintla tota
com vna gota
ſolay baſtas
no gens eſcas
ſent abundoſa
e copioſa
intenſament
no ſteſament
redempcio
/tal paſſio

açots, colona
de junchs corona
martell tan greu
lança, claus, creu
ſet molt eſtranya
ſponja e canya
vinagre e fel
mort tan cruel
vituperoſa
tant doloroſa
ell las volgue
/e la prengue
per amor noſtra
e per fer moſtra
d'immenſitat
de charitat
/ell jutge juſt
Adam pel guſt
condemna a mort
/morint a tort
ell e greument
molt juſtament
volch anullar
e reuocar
dita ſentencia
dada en abſencia
als naxedos

fills ſucceſſos
generalment
/molt carament
de tos pecats
fets e innats
/ell feu ajuſt
e alt en fuſt
don fon leuat
lo pom vedat
pels innocens
cinch mil dos cens
any ſeixante
los remete
/hora matexa
fon la madexa
drachma dehena
hora nouena
lauos trobada
/al coll portada
ab alegria
qual ja peria
lerrant ouella
les errós della
portant al dos
fill prodigos
fon acollit
/l'enfellonit
fora romas
/mori lo gras
e roig vedell
de cos e pell
immaculat
ſacrificat
per lo comú
alt e tot nu.
¶ Ver hom e Deu
ſobre la creu
fermant la'ſquena
noſtra cadena
d'acer tan fort
d'infernal mort
morint desfeu
/ſa mort refeu
lo noſtre ſtat
mortificat
donantli vida
/cert ſa ferida
humanitat
diuinitat
may ſe partiren
nos deſuniren
ni dellexaren.
Beu confeſſaren
e conegueren

en lo que veren
dels mirados
execudos
alguns ſabuts
en les virtuts
e grans ſenyals
tots diuinals
e molts ſecrets
quey foren fets
juſt lo preyca
preu quant torna
Iudas traydor
/cridal ſenyor
Dimas ladro
/Centurio
hu cap de cent
dix verament
fill de Deu es
/Pilat Frances
rey l'eſcriui
/gentil Longi
Deu l'adora
com ſe veu ſa
ans era cech.
Lo ſol ſeſtech
de dar claror
per ſon ſenyor

ſer turmentat
/anuuolat
lo cel trona
fort lampega
mouent grans vens
/tremolamens
feren les terres
/dels monts e ſerres
roques caygueren
en ſis romperen
cent cinch ciutats
ab tots ſos nats
en orient
de fonament
foren perides
/foren ſolſides
moltes muntanyes
/nacions ſtranyes
del cap del mon
fins hon ſe pon
lo ſol tots jorns
vent tals contorns
temorejaren
Deu inuocaren.
Com hun gentil
meſtre ſubtil
dit Dionis

lo mon ſentis
fort tremolar
ſ ves eclipſar
lo ſol e luna
contra comuna
aſtrologia
en jorn de dia
ves tal foſcura
Deu de natura
dix ſoferia
ſ o periria
la mundanal
vniuerſal
machina ſempre
ſ aqueſt deſtempre
ben prop lo veu
lo mal Iuheu
major prelat
del gran biſbat
ſols per lo guany
en aquell any
arrendador
princep traydor
ab ſos ſequaços
ypocritaços
mas noy cregueren
ſ ans dels quey eren
alli venguts
eſcomoguts
mes per temor
que per dolor
ni pietat
a pas cuytat
eſbalayts
batentſels pits
barbes pelant
los caps calant
triſts ſen tornaren
may atorgaren
hauer fet mal.
¶Lo triumphal
titol ſubſcrit
per tots legit
grechs e latins
als raus rabins
nols paregue
que digues be
rey dels Iuheus
ab agres veus
ne deſpitaren
e infeſtaren
ne fos leuat
ſ mas a Pilat
no li plague

ans romangue
a llur deſpit
com ſon eſcrit
/dels monimens
molts dels durmens
o morts ſanƈts coſſos
ab pell carn oſſos
reſuſcitaren
/e recitaren
que viſt hauien
lla don venien
/l'altar celat
pel vel tallat
ſe deſcobri
l'infern obri
im e preſo
:om feu Samſo
b clau de compte
'alcayt en prompte
preſona
fort liga
ſa caualcada
l lim tancada
ual ell tenia
b tirania
nimes ſanƈtes
qui pot dir quantes

/ami per gracia
ab pertinacia
cert no mori
yom penedi
ans de morir
gens referir
no gos lo crim
/tots los del lim
o ſi de Abram
Eua y Adam
ſos deſſendens
Deu conexens
de fet cobra
e ſen porta
tots Deu loant
/Caym dexant
e tots los mals
perpetuals
habitados
en lo cahos
tots temps penant
/en lentretant
Ioſeph baro
decurio
e noble nat
en la ciutat
Arimathia

prop vas tenia
o foſſa noua
ſemblant a coua
tallat en roca
a pich de broca
fet pera ſi
/ell prouehi
ab diligencia
hauer licencia
de Ponç Pilat
ſer ſoterrat
qual obtengue.
Comprat hague
net drap de li
nart/benjuhi
altres perfums
ſegons çoſtums
es dels Iuheus
tot a grans preus
liures be cent
/deuotament
lo cos ligat
embalſamat
lo ſoterra
/e cimenta
la porta cloſa
ab molt gran loſa
/pels ſeus lo cos
furtat no fos
los raus duptaren
per tant inſtaren
ſa ſepultura
ab molta cura
per hun baro
Centurio
fos ben guardada
ſa gent armada
tots ben pagats
/puix eſglayats
terç jorn mati
quent fort ſorti
del moniment
eſmayament
e por hagueren
/tots lo cregueren
eſſer ver Deu
/tots vna veu
de fet cuytaren
heu recitaren
dins la ciutat
reſuſcitat
es verament
/mas promptamen
dells ſobornats

dells menaçats
molts variaren
e depoſaren
mentint vilment
ſans certament
que lo dit cos
deſpenjat fos
dela creu alt
encara calt
del dret coſtat
hon fon nafrat
gran ſanch nixque
ſaygua tambe
ſlo poble ho veu
ſtot aços feu
pera figures
pſalms e ſcriptures
dar compliment
ſl'omnipotent
quant feu fer l'archa
al patriarcha
antich Noe
aygua volgue
punis lo vici
e fos inici
a la virtut
ſlo retengut
poble prou bo
per Pharao
com a catiu
reſta tot viu
e feu lo franch
aquella ſanch
del ſanct anyell
/e fon coltell
de gran matança
en la criança
d'Egipte tanta
/puix la gent ſancta
Deu feu paſſar
la roja mar
com per treſpol
del rey leſtol
l'aygual nega
/mes Deu mana
quel poble ves
com Moyſes
ferint la roca
aygua no poca
manal nixque
/de qual begue
tot Iſrael.
Ezechiel
ell prophetant

Deu inſpirant
gran aygua viua
neta abſteciua
promet donar
per denejar
los delinquens
/als penidens
ſedegans crida
beure conuida
Deu aygua franca
com lana blanca
promet tornar
e canejar
les aſtroſies
per Elayes
/dexen Deu vena
abundant plena
daygues viuens
als deſcrehens
diu Hieremies
ſcriu Zacharies
ab prophecia
en aquell dia
e temps de pau
en lo palau
del rey Deuiu
font gran com riu
ſi moſtrara
/e lauara
la meſtruoſa
aygua abundoſa
del dret coſtat
per hun forat
del temple exint
fon viſt guarint
les malalties
/e ell Meſſies
volch començar
ſanctificar
aquell flum gran
com ſanct Iohan
lo bateja
/e com torna
del aygua vi
architicli
beure mana
alli moſtra
començ de gloria
/la natatoria
de Siloe
lo moſtra be.
Prop de Sicar
promes donar
al aldeana

Samaritana
aygua de vida
font infinida
perpetual
font daygua tal
ja figurada
e prophetada
perDeu promeſa
may fon obteſa
pels de natura
ni de ſcriptura
pobles paſſats
a Deu ingrats
ni quant ſua
ſanch com plora
orant en lort
ſols apres mort
fon dada cert
quant fon vbert
lo coſtat ſeu.
¶Alt en la creu
mig començades
e ſols forjades
les claus del cel
a Pere fel
promeſes dar
volch acabar
ſubtil manya
ell les tempra
com bon armer
tempra laçer
ab aygua y ſanch.
¶Be lo barranch
flum e torrent
paſſa beuent
calzer e got
rey ſacerdot
Melchiſedech.
¶Vbert lo rech
del coſtat dret
fon lo pertret
e aparell
pel ſenat vell
tot reuocat
e reprouat
dels vſuraris
e pothecaris
lur receptari.
¶Vbert larmari
de deytat
per pietat
al nou ſacrari
antidotari
nouell dona

/hon ordena
ſet medicines
ab ſet diuines
ſpirituals
no naturals
proprietats
ab qualitats
ben diuiſades
e graduades
a quatre graus
/tres per tres claus
quart per la lança
ab ſa balança
juſt dret peſades
ben diſpenſades
/les quantitats
ab quels prelats
ſos vnguentaris
e pigmentaris
feſſen vnguents
e fins pigments
preſeruatius
e curatius
ratificans
e conſeruans
la ſanitat
ſuauitat
beneyta noble
ſalut al poble
nouell ramat
elet triat
anyells moltons
barbuts cabrons
abandonant
/ell alt cridant
anyell benigne
com fa lo ſigne
ab veu molt fort
prop de ſa mort
ab lo cap dret
hauer gran ſet
de tots crida
per tots paga
ell baſtament
/lobedient
anyell corder
qui volenter
hi es vengut
es franch remut
complidament.
¶ Lo fre mordent
de dur ceruell
ja odre vell
embotonat

desempegat
juheu altiu
resta catiu
per culpa lur
/puys en lo fur
o prophecies
dell ver Messies
no han fermat
en son ramat
no son contats
desuehinats
nols es permes
possehir res
en realench.
¶ Lo rey que vench
del cel al mon
Messies son
nol han cregut
/hanne perdut
lur boualar
en lampriuar
prioritat
la saluetat
en prats pastura
per oradura.
¶ Los qui logats
humiliats
obrar volran
e suaran
en les cauades
no sent lobades
del diuinal
diner real
seran pagats
/los enganats
moros e atres
turchs ydolatres
feroces braus
resten esclaus
desçaminats.
¶ Son figurats
lenterch ebraych
lo gentil laych
pobles abdos
pels seruidos
dos jouençells
lase ab ells
ensemps restats
baix, no muntats
fer en la penya
altar ni lenya
pel sacrifici
d'Abram inici
començador

de fe y amor.
¶ Y ſach terçer
lo poble ver
e chreſtia
qui creu, e fa
lo que Deu vol
aqueſt tot ſol
lo hu de tres
ſols elet es
los dos damnats
/molts ſon cridats
pochs los elets
/Deu quants ha fets
vol ſer ſaluats
e molts maluats
eſſer nou volen
puix ells ſe tolen
lo be promes
afectant mes
la vida graſſa
reſtar en plaſſa
ploga o no ploga
troben quils loga
nols plau loguer
nil logader
conduydor
conuidador
/nols plau oyr
molt menys ſeguir
/ni les figures
ſanctes ſcriptures
legir entendre
lo ver ſeny pendre
a ells ſimputa.
¶ Deu no refuta
qui ſi atança
lo fora lança
ni deſempara
lom quis prepara,
rebre ſa gracia
tot quant li placia
fent obeynt
Sathan jaquint
dret a ell ve
/promet la fe
fent homenatge
de vaſſallatge
perpetual
rebent la ſal
de ſapiencia
en mans preſencia
del ſeu curat
propri prelat
e ſacerdot

ſolemne vot
a Deu na fet
aqueſt de fet
es ben rebut
franch e remut
lo ſeu reſcat
per Deu pagat
degudament.
Per incident
me vull lunyar
fora auiar
aun poch del rench
ſaltar entench
oral cauat
ant he mal grat
de les meſquines
iſtes beguines
preſt puix me moch
ur ſaber poch
e molt cuydar
ull inſertar.
¶Veig la beguina
alta martina
de ſellan ſella
de vellan vella
gira mantells
pica martells
diſputadora
demanadora
de queſtions
e fent rahons
als confeſſos
e preycados
/de Deu demana
puix del emana
tant virtual
vniuerſal
e fructuoſa
tant gracioſa
font daygua viua
/com nos diriua
a tots los vius
per eguals rius
car molts non prenen
e los que tenen
no per egual
/demanant tal
es atreuida
com la guarida
del fluix antich
com en publich
oys preycar
al popular
lo ver Meſſies

/forts malalties
li ves curar
volch ſarriſcar
la veu alçant
e fort cridant
a quil porta
el alleta
alt benehi
/Deu larguhi
ſols per parlar
dix leſcoltar
e creure apres
valen molt mes.
¶ Martha tambe
la reprengue
com replica
quant ell mana,
Leuau la loſa
ella duptoſa
dix,Pudira
quatridia
es ja podrit
no te yo dit
dix,Si creuras
fets ſingulas
te fare veure
donch mes val creure
que diſputar
ni altercar
/dona altercant
e inqueſtant
cauſa mouent
lomnipotent
altre ſenyor
que Deu major
vol inquirir
tal departir
es gran error.
¶ Lo creador
en fer crear
no pot errar
/vol, pot, e ſap
tiny lo ſeu drap
vermell/vert/blau
groch com li plau.
¶ A ſon plaer
fa com loller
qui duna maſſa
ne fa terraſſa
olla/ſcudella
plat, cantarella
morter, librell
gentil vexell
leig com ſe vol

Deu al mallol
quel sa plantat
hi ha logat
quals ha volguts
/dells son venguts
ab sa legona
a prima/nona
vespres/completa
fahena feta
cridals faynes
los matines
cançats suats
e los logats
a la vesprada
donals soldada
egual diner
/axiu vol fer
/qual injuría
si per hun dia
tots vol pagar?
¶Quis deu clamar
si tal la feta
o contrafeta
/si Rachel, Lia
Martha, Maria
si Hester, Vasti
Rut, Nohemi
al seu partir
qui hi pot res dir
per sola amor
fa bo y millor
al plaer seu
qui ell vol beu
saygua o gracia
ab eficacia
tant com ne cap
en lo seu cap.
¶La qui nol vol
altre deu col
moltes peus tenen
ni hi van ni hi venen
les mans per pendre
cap pera apendre
orelles vlls
/per sos en tulls
nols plau oyr
ni obeyr
los crits e loure
nos volen moure
sos rolls obrir
son elegir
ab libertat
sa voluntat
no lan forçada.

¶La mal dreçada
roman en ſech
quis clou ſon rech
ſon portell tanca
l'aygua li manca
ab gran raho.
¶Qui ab oró
ſe aparella
/e va ab ciſtella
cedaç garbell
o xich vexell
del aygua pendre
be deu rependre
ſis mor de ſet
lo mal pertret
propri mateix
/no don parteix
la font tan ampla
qual Deu exampla
per rius braçals
conduyts canals
e cequioles
rolls e filloles
deſtilados
e brollados
mijanes cauſes.
¶Ab orde, pauſes
compte meſura
pes, e dretura
l'aygua bandona
franca la dona
l'alt cequier
al hereter
qui pel que ou
ſa terra mou
ab jou e rella
ab ſa trugella
exada, pala
ſon cam eguala
/fay cauallons
ab alerons
obre boqueres
clou talponeres
del ſeu ribatge
ſols pach mundatge
e l'eſcurim
tragal tarquim
del ſeu portell.
¶Qui ſon cervell
e los cinch ſenys
a paſcua almenys
cadany no herbeja
e nols deneja
fas herm deſert.

¶Lo temps hi pert
te martellada
la'ntrecuydada
beguina folla
que quant bull l'olla
nou coneix clar
/no ſap filar
ni res cuſir
ni menys legir
/e del ſaber
poder valer
fer e crear
gracies dar
ſecrets juhis
ne vol auis
e ſentramet.
¶Que Deu permet
es infallible
cert e creyble,
Tot hom diu Deu
qui ferm no creu
o no creura
damnat ſera
e bandejat.
¶Tot batejat
d'aygua manal
e natural
no de alambi
oli/let/vi
ni tal licor
noy han valor
/per ſon prelat
propri curat
en temps de preſſa
ſi fall endreſſa
de capella
tot Chreſtia
hi pot ſuplir
/ſi ſab ben dir
ſens barbariſme
mots del baptiſme
l'aygua veſſant
/l'Eſperit ſanct
pel lauament
obte granment
fe dom mateix
/ſi jas coneix
o del padri
ſi es xich fadri
e dels preſens
/ſe dels parens
d'aquell malalt
del terrat alt
fet hun forat

per ells calat
jahent al lit
que fos guarit
tant hi basta
que romas sa.
¶ Si per se stranya
l'home tant guanya
quant mes per propria
lo quin te copia
regenerat
e orenat
recreat fet
/per Deu elet
fill adoptiu
caritatiu
qui sperara
e ferm creura
aquells cartells
qui pels mantells
al ruch posats
e pels sobrats
dotze sportins
del peix cofins
e pa plegats
son figurats
/per dotze tretes
del riu eletes
pedres molt belles
Iosue delles
feu fabricar
nouell altar
/son denotats
pronosticats
los dotze mots
dictats per tots
los majors homens
Apostols promens
dela postolica
vna catholica
e sancta sgleya.
¶ No segons creya
lo Manicheu
contra quis feu
credo nouell
en vn consell
sanct e consult
Quicumque vult
per Athanás
ab bon compás
fet gentilment
diu verament
lo ques de creure:
¶ Aço par beure
tot tal crehent

qui prou ſouent
de tot ſon tort
aci en la cort
de ſon prelat
ſes compoſat.
¶E dels vnguens
e ſagramens
ſes ja vntat
e ben dinat
/no en poſada
pel rey dexada
ab na Vaſti
qui ſols baſti
dinar a ſades
mullers maluades
mas en beliiſſim
ort del aituſſim
rey Aſſuer
per ell fet fer
ab conſelles
contra mulles
en or argent
menjant beuent
a ſon delit
no compellit
ab fe formada
/acompanyada
de virtuoſos
e piadoſos
fets obrant be
no morta fe
mas ab fe viua
charitatiua
tot eleuat.
¶Geſſeu pujat
en arbre creu
pot veure Deu
Ieſus lo crida
e ſi conuida
ab ell reſtar
enſemps menjar
/ſi nou recuſa
ni ſen eſcuſa
per pres hauer
de nou muller
/es conuidat
aſſegurat
no dubt'entrar
elt el ſopar
celeſtial
/ſi nupcial
roba polida
porta veſtida
/qui mal ropat

ſera trobat
en ſemblant cena
pres en cadena
ſera ligat
d'infern lançat
en la foguera.
¶Donchs la vxera
qui tel retret
ſagell ſecret
la clau del pa
com dit es ja
pa conſagrat
pa enfornat
pa cuyt e bla
/puix per ſa ma
has a ſopar
la deus pregar
ſia contenta
e que conſenta
tu entres dins.
¶Mentres temps tins
de roba muda
e la ſaluda
totſtemps ab AVE
pregant te laue
los teus delictes.

Quarta part
del tercer.

PEr tants conflictes
qui ſon en tu
yo importu
e transformat
ben informat
te ſo trames
/e ja d'huy mes
s'acoſta l'alba
ta lengua balba
a queucom dir
e contradir
a mi reſpondre
la veig diſpondre
e tremolar
/aconſolar
te vull huntant.
¶Si eſt dubtant
en alguns paſſos
et paren quaſſos
mal dits o nulles
o falſes bulles
lo quet he dit
e repetit
tant de les dones

es abandones
ihi has dubtat
voluptat
e fa torbar
t exorbar
s vlls e ſeny
thot coſtreny
ta edat
onſells te dat
e prou prudencia
xperiencia
ts los conferma
ajes ne ferma
oinio
oliuio
el voluptari.
Sim fas contrari
el manament
gonament
parahis
s del diuis
prouehit
er Deu ſon dit,
ultiplicau
augmentau
mpliu la terra
ui nos aferra

ni ſen ha cura
ſeguint natura
ans ſen deshix
poch obeih
tren cal manar.
¶ Reſponchte clar
tal argument
es defallent
/Adam creat
ſon e format
engendrador
començador
d'huma linatge
feta vltrage
e gran pecat
/ſi engendrat
ell non hagues
tots los apres
Adam venguts
noy ſon tenguts
/tambe pecara
ſino engendrara
Emanue
Abram tambe
e Ioachim
fora gram crim
en aquells dies

/si Zacharies
sen fos estat
no fora nat
aquell Iohan
dels nats pus gran
qui may fill feu
ni hach hereu
sense pecar.
¶Noy cal estar
molt en aço
semblant liço
son l'alt parlar
del consagrar,
Aço fareu
per recort meu
a tots se dix
/mas nos partix
ni fa per tots
aquells dos mots
tots engendrau
tots consagrau
son parlar breu
manat per Deu
larchs en virtut
a multitut
e en comu
no a cascu
singularment.
¶L'omnipotent
Iesus hom ver
no hach muller
sin fos tengut
naguera hagut
nunca peca
donchs may trenca
la ley aquesta
/ell a la festa
fonch conuidat
del tant amat
cosin germa
hey confirma
lo matrimoni
ab testimoni
miraculos
mas ell lespos
no volch cumplis
ni que dormis
may ab la'sposa
/donchs prou par co
mes voluntaria
que necessaria
cert lengendrar
o lo seruar
lestabliment

propriament
es dit consell.
¶ Qui lobrar dell
en tot semblar
ben ymitar
vol e seguir
ben pot fugir
sense pecar
ni ley trencar
/façau quisuulla
tu ten despulla
de tal calor
not faça por
per esser buyt
de fills o fruyt
si es vedat
ni ton curat
te'scomunique
ni quet abdique
entrar als temples.
¶ Si mes contemples
les marauelles
d'algunes delles
com referir
e larguyr
de la molt alta
e sense falta
sabent reyna
Sabba Austrina
se nomena
absi mena
de sauiesa
e gentilesa
ben abbillada
e auisada
gentil companya
de ley be stranya.
¶ Ella famosa
e poderosa
en lo moral
e natural
/molt erudida
hauent oyda
la nomenada
per mon anada
del meu poder
e alt saber
mes diuinal
que humanal
per mes entendre
de mi apendre
lo mon passant
entrauessant
a veurem vench

e ab mi tench
grans parlaments
/donam vnguents
molt fins d'olor
/de gran valor
donam planter
e ſementer
de balſem brots
/en Guadi tots
vinyam plantam
/ſouint parlam
e diſcutim
molt departim
daſtronomia
molt ne ſabia
/ellam ſigná
e deſigná
en aqueſt fuſt
hun rey robuſt
molt deſijat
ſera penjat
per los juheus
mals vaſſalls ſeus
en creu ben alt
del ort del ſalt
preſt lontragui
el amagui
/jus la picina
dell medicina
laygua prenia
hom: ns guaria
ſols la lacuna
dones nenguna
nos lig guaris
per lur auis
apres per dies
Ieſus Meſſies
als fariſeus
e ſeduceus
los allega
/e diuulga
tal diligencia
per mes ſciencia
al jutjament
fort argument
a ells ſeria.
¶ Larch reſpondria
ſino dubtas
temps hi baſtas
curt hi vull dir
/nom cal deſdir
per poca ſtreta
vna oroneta
cert no fa ſtiu

muller la viu
de infel rey
/ſon fora ley
de tot hague
tambes caygue
/ſimes timpliques
e fort repliques
de virtuoſes
dones famoſes
e venerades
qui ſon eſtades
vergens ſadrines
monges beguines
poques caſades
canonizades
per Papa ſanctes
ſibilles tantes
Deu redemptor
ſer venidor
pronoſticans
d'algunes grans
mas foren poques
mares e çoques
de ley antiga
bo es te diga
la veritat.
¶Per equitat
e Deu honrat
per ell format
d'Eua lo cos
qui d'hom ſon os
carn de carn lur
perque ſan dur
per genitura
obrant natura
en lo mon hom
algun queucom
ſon poch amables
no extimables
que valguen mes
per ſes mulles.
¶Car matrimoni
no es teſtimoni
no ſoſpitos
ans prou dubtos
/induccio
preſumpcio
es de bondat
ſeguretat
non porta gens
car moltes gens
fills daltri crien
/coue donchs ſien
no molt amades

mas comportades
per ſes aynes
/com les gallines
qui tot ho ſullen
hon ſe recullen
per tans ous pondre.
Mas vull reſpondre
al argument
generalment
perque les dones
forma Deu bones
/bondat alguna
ſols la comuna
ſis volen tenen
delles ne prenen
alguna part
/les mes apart
ben luny larrullen
e las deſpullen
de ſi la lancen.
¶Les que ſatancen
fer qualque be
ſots ley e ſe
ſon eſtimades
hun tant preades
en gran recort
com l'home tort
rey entrels cechs
/per alguns lechs
mencionades
perpetuades
per longa fama
daqueſtes ama
lo que han bo
no tot lo ſo
quen fa la gent
mas ſolament
ſola virtut.
¶La fortitut
de na Iudich
/d'Heſter te dich
la complacencia
/per ſapiencia
Rebeca mira
/de Sarra tyra
o Sarrahi
qui requiri
Abram tocar
la moſſa Agar
fidelitat
/humilitat
molt gran de Lia
/la parleria
e bell eſtil

d'Abigail
/delbora tria
ſols prophecia
/Kaab celanr
/lo clou ficant
al pols Iabel
/amant Rachel
/viudatge de Anna
/de na Suſanna
pren continencia
/la penitencia
de Magdalena
/de lalta Elena
peregrinatge
/hoſpitalatge
dels pobres zel
de Yſabel
reyna conteſſa
e menoreſſa
/de Catherina
/Tecla/Marina
/Anaſtaſia
Agnes/Lucia
virginitat
ab charitat
per fe martiri
ſens ereptiri
ne pots amar
ben aſamar
e ben voler
dir ab plaer
ſols tals virtuts.
¶Solicituts
de dones viues
te prech eſquiues
ſols te deportes
de ſemblans mortes
legir lur vida
/car han ſeguida
en qualque pas
ſens contrapas
la bona via
de quim enuia
axi desfas
e ſatisfas
tos arguments
e penſaments
/lexa diſputes
e no refutes
los conſells meus
cert ſi nols creus
viuras penat
morras damnat.
/Ta feſta calba

puix es ja lalba
volra dormir
vull men partir
coman te a Deu.

Quart libre,

o quarta part principal
de enuiudar.

Primera part

del quart com ordena ſa vida.

PVix que ſa veu
yo no ſenti
de fet ſorti
tot eleuat
laïenat
eſbalayt
pel que oyt
lauos hauia.
¶Com qui ſomnia
coſa plaent
ſoptoſament
ſis deſpertat
ne ha mal grat
e li ſap greu
com plaer ſeu
li han torbat.
¶Deſconſolat
com fon Thobies
com Azaries
angel Raphel
ſen tornal cel
e congoxat.
¶E com hugat
fon ſant Ambros
qui fon al ços
del ſant Marti
/tambe Fronti
fon al de Martha
/legint la carta
de celebrar
ſobrel altar
ells ſa dormiren
/dormint partiren
de ſos biſbats
per Deu guiats
mirablement
/Ells realment
feren lofici
lo ſacrifici

ſanctes pregaris
per funeraries
dels ſus dits ſancts
lurs ajudants
vent los becar
maſſa tardar
los deſpertaren
/per quels torbaren
del que luny feyen
e tan clar veyen
los deſplague
/caſcun hage
enuig hun tant.
¶E com parlant
Deu inſtruis
los ſenys obris
a les figures
ſanctes ſcriptures
les declaras
a Cleophas
altre ab ell
/Enlo caſtell
apoſentats
marauellats
del que parla
/Trencant lo pa
lo conegueren
/Quant lo volgueren
deſparegue
molt los dolgue
com ſabſenta.
¶E com troba
ſanct Agoſti
aquell fadri
riba la mar
volent buydar
layguan hun clot
/Li dix Arlot
que penſes fer?
/Ab alt ſaber
lo xich reſpos
ab gran repos
ell eſcoltant
linfant parlant
perdel de viſta
ab cara triſta
reſta penſant.
¶Yo per ſemblant
tal me trobi
/apres cobri
en ſeny tornat
en cadarnat
per leſcoltar
e tant vetlar,

tantoſt penſi
e comenci
rememorar
e recordar
recogitant
e recitant
lo quentengui
/e comprengui
dela crehença
per ma valença
a mi explicada
e declarada
ſon lo moral
e doctrinal
per mi palpable
e practicable.
¶Mas lo ſubtil
de fort eſtil
cert tranſcendent
mon ſentiment
theorich alt
trobantme falt
de viſta loſca
e ab ma foſca
flaca prenſiua
com la viſiua
del duch e rat
quis diu penat
/e del muçol
al raig del ſol
dull lo perdia
/no lentenia
ſols lo cobraua
com ſe calaua
al aprenſible
intelligible
per mig groſſer
fiu mon poder
nom oblidas
quem recordas
per profit meu
e ara teu.
¶Fill Balthaſar
ſens pus tardar
tantoſt veſtim
del lit leuim
/e deuallat
agenollat
a Deu lohi
e benehi
regratiant
e ſuplicant
ſa glorioſa
e piadoſa

beneyta mare
quellam ſepare
del vell leuat
e renouat
de linfernal
drach belial
ne preſeruas.
¶E com penſas
quel temps paſſat
mal compaſſat
perdut nos cobra
meti en obra
o vi nouell
de bon conſell.
¶Sens temps remetre
volgui prometre
fiu jurament
vot ſagrament
ab cor datendre
may muller pendre
mas viure franch
may en hun banch
ſeure ne taula
ni may paraula
rahonament
molt parlament
delles ſentir
ni may oyr
lur malenpoli.
¶Bollir en oli
menjar les mans
morir abans
ſans peus eſtendre
que muller pendre
ſans ſoterrat
que mullerat.
¶De continença
fiu prometença
puix fuy deliure
mudi de viure
ſlexant lactiua
contemplatiua
cercant la vida
prenint la mida
al exemplar
de ymitar
els hermitans
ſols habitans
en los ſechs herms
hon viuen ferms
ſens matrimonis
ab tals demonis.
¶De fet ho fiu
aquell eſtiu

yo fiu ma via
ves la mongia
ben hermitana
la Cathalana
damunt Falcet
deça Poblet
quis diu Cartoxa
hon la gent coxa
puja ab afany
/qualque mig any
yo hi aturi
/hon apuri
ab lo prior
bon confeſſor
examinant
e rominant
ma conciencia.
La penitencia
hagui finida.
¶ Dela lur vida
fuy molt content
e certament
veſtit mi fora
ſi la traydora
de bigamia
tal com la mia
tant non vedas
quem ordenas
a miſſa dir.
¶ Al moneſtir
dona hi entras
nis acoſtas
nunca ni veren.
¶ Ans me digueren
que la reyna
dona Marina
deſafaynada
vna jornada
ſols per mirar
hi volch entrar
ab ſes donzelles
clauſtra capelles
/quant calcigaren
tot ho lauaren
e fort ragueren.
Ells may hixqueren
del cor tancats.
Molt ſon guardats
d'ocaſio
d'oracio
ells men moſtraren
/molt mendreçaren
per lur virtut
lo temps perdut

uel eſmenas
ue ordenas
venidor
iuint millor
e conſellaren.
¶Tots mabraçaren
m oferien
eu pregarien
er mi toſtemps.
¶De tots enſemps
res comiat
er Deu guiat
es ſanctes Creus
moltes neus
prou gran fret
y a Poblet
mi ferrat
Montſerrat
rop Tarragona
uy a Vall bona.
uin moneſtir
er conuertir
t pecador
er la fredor
olt me cança
enifaça
Valliuana
fuy per la plana
e per la vall
ab gran treball
a Vall de Criſt.
¶Quant hagui viſt
yo Porta celi
cert fuy al eli
de cançament
/mas certament
ſegons mon vot
res pus deuot
ni mes compoſt
loch pus diſpoſt
en tots no viu
/ab rahos diu
del cel la porta
/cert noy es morta
la continencia
/dela abſtinencia
ells han la ſuma
/may carn hi fuma
ni a lur coſta
dona ſacoſta
/bey repoſi
fins depoſi
lo laſſament
dells molt content

enamorat
/ab lur bon grat
cinta ma'ſpaſa
tornim a caſa
hon huy yo ſtich
en pau vos dich.

Segona part,

del quart, continua
ſon viure.

NOranta cinch
o cent anys tinch
dels quals cinquanta
o los ſeixanta
dels meus millos
penes dolos
man eſpletat.
¶En veritat
lo ſanct ſermo
de Salamō
quim fos trames
los anys de mes
me ſtaluia
e deſuia
/yo mal nodrit
vell endurit
dolent vila
com lo mila
del terç any vell
per hun budell
ja mi calaua
jam acordaua
a fort cadena.
¶Ma gran eſmena
del temps perdut
no conegut
ſi lat recite
creu ſols ymite
lo publica
qui explica
ſon falliment
tot humilment
/no pas com feu
lo Phariſeu
va glorios
ſuperbios.
¶Yo inſtruyt
e corregit
Deu ajudant
e graciant
ab eſcandalls
e prou treballs
mon temps limite

dones euite
per no torbar
com realgar
ſols hun cambrer
hun eſcuder
e comprador
coch paſtador
tres me ſeruexen
e may me dexen
/ſon ſou los pague
els afalague
/no tiuch ſenſals
de naturals
prouinciades
e juſt delmades
rendes yo viſch
/lo meu partiſch
finant mos dies
en obres pies
e penitencia
per abſtinencia
lit ſus la lenya
e deſtamenya
tinch los lançols
los camiſols
d'aſpres celici
/per exercici
de ma perſona
alguna ſtona
yo cauen l'ort
per mon deport
/apres paſſeje
fins que fameje
dijous, diumenge
e dimarts menge
carn ſenſe greix
/les tres jorns peix
la aygua y pa
ſi nom trob ſa
pa y vi vermell
/de gros burell
es mon veſtir
/a may jaquir
miſſa tots jorns
/cerque perdons
ſouint confeſſe
/e may no ceſſe
ores diurnes
dir e nocturnes
per morts e vius
/yo rem catius
/encarcerats
/e enuiudats
ſouint viſite

/los ostes site
cert ma posada
nols tinch tancada
/los malalts cure
/pubils procure
/do past al pobre
mascle o cobre.
¶ No les femelles
be fer a elles
o adjutori
nos meritori
gens nols ne faç
/de fret o glaç
/de set o fam
tant les desam
sis vol morissen
lamps les ferissen
e les cremassen
sal se tornassen
com la de Lot
/lançan hun clot
qui res los dona
/mas quils perdona
son falliment
peca greument
/molt fort erra
com no scorxa
en Assuer
a sa muller.
Vasti reyna
tambe na Dina
mori deguera
per ser vayuera.
Millor lin pres
a Finehes
com acora
e trauessa
ab lo punyal
dins lo tandal
la dona dita
Madianita
/nom de guerrer
justicier
lin ha restat
perpetuat.
¶ Aquell Ramon
qui darrer fon
compte'n Tolosa
deliciosa
mortandeguera
sa muller era
ab art trobada
mata penjada
sauiament

nas ferament.
¶Beu acordaren
os qui mataren
ıb gran foguera
nuller primera
lel fort Samſo.
¶Per dir canço
ambor ſonar
naſſa cuytar
rimer exir
e feu morir
remada nua
a filla ſua
o duch baſtart.
¶Hague gran art
o caminer
le ſa muller
artint lo cos
aſcu bon tros
lels trips nague
le ques mogue
er gran venjança
ruel matança
le Benjamines
e Gabeſines
le Galahat.
¶Aquell vntat
bon rey Hieu
noblement feu
dalt eſpenyar
tota ſclaſar
a Geſabel
reyna cruel
dona maluada
en la entrada
ben calcigar
ſe rocegar
la lexa a cans
ſols peus y mans
lo quen romas
en hun nou vas
per eſſer ſtada
ab rey caſada
fon ſoterrat.
¶Be fon yrat
ab gran raho
l'antich baro
duch Moyſes
ab Finches
e vencedos
per ſer tudos
deles caſades
viudes portades
madianites

cert infinites
les violades
totes trobades
mana matar
e degollar
/les vergens no
e guanyals ho
virginitat.
¶ L'apostatat
en Iulia
be castiga
braues mulles
ben nou milles
per les mamelles
en les ramelles
d'arbres curtades
ben agüades
viues penja.
¶ Tambe venja
Hercules tost
en hun recost
cent mil armades
aparellades
per ell combatre
sabels rebatre
lo lur arnes
ab hun reues
molt les vexa
e les dexa
totes nafrades
e degollades
baix en la foya.
No menys en Troya
Pantasilea
ab Saginea
qui pot dir quanta
milles quaranta
mortes tallaren?
¶ Tambes mataren
los Persians
mes d'atrentans
delles millas.
¶ En altre pas
onzemil belles
vergens puncelles
de la Bretanya
moltes d'Espanya
caygueren mortes
entre les ortes
e lo ribatge
d'un gran vilatge
ab gran companya
en Alemanya
prengueren mort.

¶Nos feu gran tort
aquella necia
dita Lucrecia
gentil infel
moguelay zel
de ques vol fos
matant ſon cos
car conexia
que merexia
per ſon fallir
tantoſt morir.
¶E la cunyada
enamorada
d'Octauia
tambes mata
ſabent que feya
car ellas veya
fort auorrida
e ben fornida
de puteria
ſa porreria
mort mereixque
perço prengue
veri tant fort.
¶Si tal deport
ſemblants jornades
ab tals porrades
ſouent hauien
millos ſerien
/ſi yo podia
yols ne daria
dich a les males
totes ſon tales
les que conech.

Tercera part del quart.

PEr lo quels dech
per ſer prohiſmes
e pels baptiſmes
hon ſom lauats
tots batejats
ſi he ſals dit
ja men penit
cert de bon cor
/no hajen por
les aſſegure
ſaben murmure
/que yols fes frau
car nos tan brau
fer ni fello
cert lo leo

com pintat par.
¶Per no dexar
elles yrades
aualotades
ves mi del tot
vull dir hun mot
per lur confort
/tot lo lur ort
despines ple
de carts tambe
he practicat
be examinat
ma vida tota
/en la lur flota
dels arbres vius
he vist molts nius
de verderols
o d'oriols
e molts vespes
tots sos verges
he ben cercat
/hey sols trobat
hun virtual
arbre fruytal
sols singular
de virtuts clar
ben empeltat
crech ha trencat
lull al diable
vna loable
sola famosa
e fructuosa
ben coneguda
/dona tenguda
per prous valent
Deu molt tement
e Christiana
tota humana
comunicable
/dolça y amable
e graciosa
certa curosa
neta gentil
sabent humil
e poch parlera
mas gran faynera
/dona endreçada
ben esforçada
en tot quant feya
/ses hores deya
e tot lofici
mas lo seruici
e treballar
per son orar

no romania
/a tots paria
la lur perſona
mes hom que dona.
Deſque ſo nat
tanta bondat
no viu en fembra
daqueſtam membra
que fon caſada
e ben criada
molt inſtruyda
e tal nodrida
pel marit ſeu
/lo qual la veu
molt ben morir
reſta ſens dir
deſconſolat
alienat
fora deſi
bel conegui
ſubplantador
e luytador
/blanch e vermell
es lo nom dell
/dellam recort
ys primer mot
lo peix licer
hach nom primer
/ſon mã vehina
mare padrina
e tel amiga
no maſſa antiga
dona mol clara
a mi molt cara
res en lo mõ
mentres hi ſon
no ami tant
/ſiu dol e plant
gran quant falli
de cor la ami
extremament.
¶ Puix ſolament
en lur comuña
ne trobat vna
la qual mereix
hun poch de greix
e qualque feſta
per ſola aqueſta
los dich me plau
ab elles pau
final fermar.

Quarta e dar rera part del quart.

Quarta e darrera part del quart.

DE la ſens par
verge excellent
de Deu potent
mare Maria
no meſtaria
deuotament
atentament
no pas cuytat
majoritat
dir caſcun dia
/ſa confraria
dela ſeu gran
totſtemps que van
a ſotterrar
e a honrrar
ſes profeſſons
miſſes ſermons
ſeruixch quant puch.
¶ Sa ſtola duch
del rey empreſa
als pits be ſteſa
blanch ab gerreta
o terraçeta
ab flor de lir
e ſens fallir
ſet vergonyans
les quatre grans
feſtiuitats
tinch conuidats
/dos tots diſſaptes
dels qui d'acaptes
porten ſa vida
/ab ſemblant brida
regnes e mos
de tot mon cos
la fin ordene.
¶ Perquey eſmene
lo que mi fall
en eſta vall
tan lacrimoſa
la glorioſa
nit e jorn pregue
quellam aplegue
ab ſos ſeruens
primes correns
per ſes monjoyes
guanyant les joyes
del alt repos
/eſperar gos
ab ſe fiant

quella ajudant
atenyere
/e guanyare
apres ma mort
lo ſugur port
celeſtial
perpetual
alt conſiſtori.
¶ Al purgatori
per mos pecats
mal eſmenats
ſe prou hi dech
quant puch li prech
que men aparte
/aci quem farte
per fer eſmenes
de mals e penes
ſols corporals
les animals
e, deſplaes
quals les mulles
en temps paſſat
me han donat
e mals preſens
per los turmens
en compte vagen.
¶ Aram enſagen
males humos
penes dolos
tinch al preſent
/yo aram ſent
mal als talons
en los ronyons
pedres arena
dolme laſquena
muſcles e colzes
tinch torts los polzes
no puch tenir
ni menys regir
taça ni pinta
ploma ni tinta
lull dret tinch roig
nin veig nim oig
/no puch eſcriure
ni menys ja ſiure
molt mes ne reſta
d'aqueſta geſta
que no te dit
temps ma fallit
cert vell fexuch
ja pus no puch.
¶ En lo preſent
mon fill plaſent
Balthaſar Bou

noy ha res nou
/antich es tot
yo car nebot
te ſols reſcrit
quem par profit
mel e mantega
ſi bes maſtega
pot ben valer
a ben ſaber
conexer clar
be ſpecular
e inquirir
be dicernir
ques deu amar
que deſamar
que eligir
que auorrir
/tals dos contraris
exemples varis
clares ſemblances
e concordances
los manifeſten
/mes los aſſeſten
que lalt volar
lo diſputar
grans queſtions
en los ſermons
inperceptibles
no aprenſibles
ſubtilitats
alietats
de trinitat
ſien pecat
ſon concebuda
ſi ſon remuda
predeſtinar
la fe prouar
dits den Pertuſa
den Lull ſa muſa
de Ocham Scot
lur vari vot
coſes molt primes
ab ſubtils rimes
plau a les gens
profit no gens
ne ſol reſtar.
¶ De tal preycar
a mon parer
es tal plaer
lo eſcoltar
com lo contar
daltri sforins
/e dels oyns
les armonies

e melodies
/hanne delit
quant han oyt
lo so es passat
/quin sera stat
ni recitar
ni recontar
nou espereu
/sols oyreu,
Be han sonat
Be ha preycat
a mon plaer.
¶ Axi certer
me pres a mi
alt so que ohi
molt me plague
/mas no cabe
en mon vexell
lo meu ceruell
poch ne prengue
que retengue
e he scrit dessus
lo menys confus
que he pogut
/del que sabut
he fet proces
pero sotsmes
tot ala lima
del qui es cima
dels correctors
/en res erros
contra la fe
si mal dit he
no ben rescrit
heu per no dit
e reuocat
per anullat
vull sia hagut
fall me virtut
vull men jaquir.
¶ Sols requerir
souint hi liges
/e quey afiges
lo quey sabras
per temps creuras
lo que te scrich
/lo que yot dich
si may pratiques
nit emboliques
gens ab les dones
sols te consones
ab lalta mare
/qui ab Deu lo pare
lesperit sanct

dells emanant
te fill comu
qui viu Deu hu
e Vnitat
e Trinitat
eternalment.

¶ Tots finalment
homens e fembres
promens potembres
vixcam deça
saluats della
direm, Amen.:.

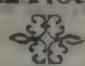
Deo gratias

Fi del quart y vltim libre.

2

Comença lo proces, o diſputa de viudes

y donzelles, ordenat per los Magnifichs moſſen Iaume Siurana Generos, y meſtre Luys Ioan Valenti doctor en Medicina, ab vna ſentencia ordenada per lo Honorable y diſcret Andreu Marti Pineda Notari.

¶Diſputa feta per moſſen Iume Siurana
a meſtre Luys Iuan Valenti.

PVix ſou la font clara/brollant abundancia
de dolça doctrina/ſenyor Valenti
lo meu baix ingeni/vexell d'ignorancia
vos prega y ſuplica/ab molt gran inſtancia
qu'en eſta demanda/doneu ver juhi:
A cert amich noſtre/tot hom li conſella
puix prou joues troba/que prenga muller
parlantli huna viuda/y hun altra donzella
donchs vos reſponeume/en eſta querella
qual delles deu pendre/a voſtre parer.
Qu'eſtant en eſt dubte/quant mes imagine
menys trobe la ſenda/que dret me'ncamine.

¶Reſpon meſtre Valenti.

¶En voſtra demanda/tan grans bens aplica
lo clar juhi voſtre/que molt m'admiri
y vent quant Apollo/a vos magnifica
lo meu ſeruil anim/de prechs multiplica
gran ſuma qu'emende/tot quant falta ſi.
Que yo dich y aduere/ que eſſent molt venuſta
deu ſer elegida/per tot bon punter
donzella diſcreta/que grans delits guſta
y al temps ques eſcalfa/molt fort en la juſta
al joue delita/y al vell ſis pot fer.
Les viudes parexen/benignes y affables
y ſon en lintrinſech/lleons indomables.

¶Sius porta la viuda/en ſa companyia
alguns fills legitims/del ſeu marit mort
per ells va perduda/per ells eſtaluia
y tant los regala/de nit y de dia
que voſtres fills propis/menyſprea molt fort:
La bona donzella/no te fill ni filla
que no ſien voſtres/per dret natural
ya tots ſos fillaſtres/axils ſe affilla
que toſtemps los ama/yls horna y abilla
y fa per ells obres/de mare carnal.
Les viudes ſon crues/y males madraſtres
que toſtemps maltracten/als propis fillaſtres.

¶Replica de moſſen Siurana.

¶En voſtra reſpoſta/triau la fadrina
per pendre d'aquella/vn fragil delit
ſeguint lo que voſtre/deſig vos inclina
ſi vos me creguesſeu/pendrieu per fina
aquella vianda/que fa mes profit:
Eſſent dolça y vtil/la fruyta madura
cercau la que verda/ſe cull dels fruytals
la qual com es coſa/que mil dans procura
eſmuça dels jouens/la fort dentadura
yl vell no la menja/com no te quexals.
La verge ſi ſembla/menjar que deporta,
per vn delit fragil/mil penes reporta.

¶Puix diu lo prouerbi/de ver'amicicia
aquell qui mes ama/deu ſer mes amat
d'aqueſt preſupoſit/venim en noticia
que totes les viudes/per dret de juſticia
mereixen lo premi/de ver'amiſtat:
La viud'ans demoſtra/l'amor verdadera
puix ja ſab les regles/d'amar y ſeruir
la verg'ens voldria/ſer naſſos de cera
fingintſe benigne/y humil ſalaguera
quant troba mamella/que puga monyir.
Enganans les verge/donantnos a entendre
quens voly quens hõra/quãt troba q̃ pendre.

¶Reſpoſta de meſtre Valenti.

¶La mia reſpoſta/yo vull declararla
que prench la fadrina/de bona ſaho
y axi dich y aproue/qu'es be deſijarla
quel vell per ſer tendra/pora ben menjarla
y al joue no eſmuça/per juſta raho:
Per ques fruyta dolça/de tal marauella
quel guſt molt conforta/quant mes ne menjau
y al temps dels encontres/en eſta querella
al batre les rames/pel dolç fruyt d'aquella
penſant que's ſols voſtra/ſouint hi tornau
Donzella diſcreta/tels tochs tan extrenus
queus fa guardar toſtẽps/les lleys de la Venus.

¶ La viuda nos dubte/ser fruyta cascada
molt prop de podrirse/y plena de calls
axi que volentla/tenir conseruada
per molt que la pensa/tingau desuetlada
jamay se contenta/de vostres treballs:
Donzella ignora/los jochs agradables
restant molt alegra/duns licits debats
quels pochs treballs vostres/puix sien affables
los te huy en tant compte/y en tant admirables
molt mes que les viudes/continus combats.
Dexau donchs les boyres/de vostra malicia
seguint del que toque/los punts y policia.

¶ Replica de mossen Siurana.

¶ Per molt quem cõtrastẽ/les vostres respostes
no puch conformarme/ab vostre consell
en quant menyspreades/les viudes dispostes
voleu les donzelles, ques troben compostes
de seny mes mudable/quel vari penell:
Qui pren muller verge/pren fust quel castiga
puix te reguardantla/recels y perills
que no lay desonren/y della nos diga
vns baten les mates/ab molta fatiga
yls altres se menjen/los tendres conills.
De caure'n defectes/la viudas preserua
pel seny y constancia/qu'en ellas conserua.

¶Si vos com a metge/prouaſſeu de veres
les jouens fadrines/tocantlos lo polç
veurieu les vnes/ſuperbes groſſeres
les altres malaltes/de flaques molleres
y no jutjarieu/lo vert fruyt per dolç.
No dich yo que prenguen/la viuda podrida
mas viuda madura/de prou bon regent
la qual en complaurens/es molt comedida
yen actes venereos/te gran tempre y mida
molt mes que la verge/qu'es punta corrent.
Preniu gran beſconte, tenint per guaſtada,
la viuda qu'es fruyta/molt ben ſabonada.

¶Reſpoſta de meſtre Valenti.

¶Teniu ab la viuda/molt gran Babilonia
ſin l'art de Cupido/enten de motets
que ſin lo fregarla/teniu ſanctimonia
es tant enemiga/de la cerimonia
que toſtemps vos moſtra/de gronys mil ſonets:
Podeu a la verge/donarli meſura
ſegons que comporta/lo voſtre cabal
y ab poch que la vnten/no ſent may fretura
y may que beus diga/lo joch de ventura
la viudas contenta/qu'es huy molt gran mal.
Te ja molt perduda/al llop la ferea
la viuda y lireſten/mil ginys y deſtrea.

¶En carn de donzelles/ſe moſtra la força
ſi's fort o robuſta/del hom esforçat
puix es coſa certa/qu'en molt poca força
la fluxa vellea/encara qu'es torça
del tot clar treſpaſſe/hun drap foradat:
Y ſi de la viuda/voleu pris atenyer
recordas d'aquella/primera cuyçor
y axin tot lo voſtre/retraure y empenyer
per molt que la vullen/paſtar y refenyer
li par ques molt fluxa/la voſtra furor.
No vull oblidarme/pregaruos queus placia
voler penediruos/de tal pertinacia.

¶Replica de moſſen Siurana.

¶Te gran laberinto/qui juga la greſca
ab verge que nunca/vos diu non vull mes
ſi trau vna volta/la mel dela breſca
puix es coſa certa/que tant quant la eſca
eſta menys cremada/tel foch mes ences:
La viuda comporta/quel home la llaure
portant fluix la ladre/apres del ſol poſt
mas vent ja les forces/d'aquell molt decaure
tantoſt vol que ceſſe/tocant a retraure
puix ja ſab qu'en lacte/nos troba diſpoſt.
Per molt que les vergens/eſtiguen cançades
james dela Venus/eſtan ſaciades.

¶ La viuda diſcreta/diſcretament balla
al ball de Cupido/quan es meneſter
y en veure quel correr/la cança y atalla
tantoſt lo ball dexa/y mes no treballa
y apres quant ſi torna ſe mou ab plaer:
May balla la verge/quant veu quen ſon temp
eſta la viola/del muſich Orpheu
mas quant ella jutja/que te per deſtempre
les cordes molt fluxes/tant vol quaſi ſempre
ballar y fer voltes/qu'engendra menyſpreu.
La viuda deſperta/del ball preſt amayna
ſi veu que poch ſona/la voſtra dolçayna.

¶ Reſpoſta de meſtre Valenti.

¶ Fogiu de les viudes/ques coſa beſcuyta
ab elles fent treua/per cent y hun any
quel triſt que huy entra/ab elles en lluyta
ſe veu mil vegades/en tal preſſa y cuyta
que nunca li falta/renyna y mal any:
Preniu la donzella/ques libre ſens letres
d'amor hon ſemprempta/lo voſtre voler
y eſcriu ella toſtemps/aquelles capletres
d'aquell dolç amaruos/y ab tant daurats metr
que toſtemps aprouen/lo voſtre parer.
No ſab les defenſes/la verg'en la'ſgrima
y es mal quant la dona/en l'acte's la prima.

¶La viuda vol tostemps/anar ab bonança
tenint vent en popa/per no perillar
y quans veu fortuna/tantost vem ques cança
y ab crits y desordens/a tota vltrança
tantost ell'amayna/llançant rob'en mar:
Donzella discreta/trasteja y nauega
segons que lo Eolo/li dona lo vent
y may per gran calma/perjura y renega
ni per infortunis/la roba desplega
mas va molt conforme/a tot vostre intent.
Pels molts fochs les viudes/son ja casi cendra
amau de les vergens/la carn dolça y tendra.

¶Replica de mossen Siurana.

¶Volent ser la verge/tenguda'n estima
fingix ignorancia/al punt de dolçor
y es moltes vegades/com la sorda lima
quels trossos de ferro/se menja y esquima
y nunca d'aquella/sentiu la remor:
En altres negocis/qu'a dones conuenen
vos dich que la verge/es molt ignorant
quel joch de la choca/don molts delits venen
per naturalea/lo saben y entenen
los homens y besties/ocells vl restant.
Y si la donzella/es poch desimbolta
del joch sera mestra/jutgant vna volta.

¶ Qui vol dona viuda/no pren gat per llebre
puix ſab ques vberta/la cloſca del ou
prenint la fadrina/vos poden decebre
que tal per ſancera/ penſau ſouint rebre
que ja'ſta rompuda/ſent mal de ſon prou:
Dieu que les viudes/per ſer molt recuytes
nous poden complaure/nius cauen en grat
yo dich quem agraden/les coſes ben cuytes
quel ſucre dulciſsim/quant es de mes cuytes
lauos tots lo tenen/per mes apurat.
En flames de Venus/les viudes ſe prouen
puix ſon ſalamandres/qu'en foch ſe renouen.

¶ Reſpoſta de meſtre Valenti.

¶ Si gens es la viuda/brioſa y colluda
cereau quius enfrene/tan fort animal
qu'al temps que la creuen/tenir ja vençuda
arrunça les celles/y dexa venguda
ſempina molt braua/curauuos eſt mal.
Podeu ala verge/llançarla pet terra
palpar y munyir la/y fer quant voleu
y al temps que la brega/dels dos fort ſafferra
no parla ni xiſta/plegant la desferra
y eſta toſtemps prompta/a fer quant maneu.
Daqueſta diſputa/porem ſer bons meſtres
y en ben domar viudes/ja may ſerem deſtres.

¶Les viudes ſe volen/tenir per diſcretes
penſant que del codi/entenen lo cert
ya prouen yatleguen/rondalles eletes
y totes ergullen/en eſtes coſetes
penſant egualarſe/ab qui's mes expert:
Eſta la fadrina/que gens es diſcreta
a tot lo que della/vullau ordenar
ni ſab lo digeſtis/ni qual es mandreta
y en lo potrejarla/es tant manſueta
ſens cos ni corcobos/queus puguen danyar.
Lo cos de la viuda/al temps qu'ella guinya
vos fa major plaga/que no fa la tinya.

¶Replica de moſſen Siurana

¶Les vergens mogudes/per naturalea
perpetren los vicis/que yous contare
ſeguixen prou voltes/al qui les menyſprea
yal triſt qui les ama/y en tot les conrrea
li fugen yl vexen/y nol volen be:
La verge llenguda/jamay ſe fatiga
de dir tota coſa/que be li pareix
de fraus y mentires/es meſtra y amiga
y toſtemps disfama/roſſega y peciga
los fets del prohiſme/que mal noy mereix.
Dels vicis dels altres/ſeſpanta y altera
yls propis defectes/jamay conſidera.

¶May ſolen les vergens/eſtar ſens enueja
quant veuen les altres/ab trajos ſubtils
may per res ab elles/qui les lagoteja
may vem que nenguna/ſe tinga per leja.
mas totes ſe creuen/eſſer molt gentils:
May veig que ſeguexen/cami de temprança:
mas perdentſe toſtemps/ſeguint los extrems
may dexen dels vicis/la mala vſança
may ſon virtuoſes/ab perſeuerança
qu'en mar de crims corren,a veles y rems.
Y may les vem fartes/de ſer requerides
nis cancen de ferſe/les cares febrides.

¶Reſpoſta de meſtre Valenti.

¶Dieu que la verge/per ſer deſijada
te huy'n aqueſt centre/perills infinits
digaume la viuda/dos voltes ceuada
ſin ella regolſa/gens laygua embaſſada
no creu ques carregue/la carreg'als pits.
Hon es la donzella/no pot amagarſe
queſta ſagelada/pel molt que mereix
y ja ab lo negre/la viuda fregarſe
puix ja'ſta rompuda/be pot en creſparſe
molt ans que fos voſtra/puix res nos coneix.
Qui vol dona verge/de vidre pren taça
y aquell que pren viuda/beu ab carabaça.

¶Les viudes preſenten/lo quant les amaua
y en quant les tenia/qui les enceta
y ab hun ſoſpir diuen/mori quim hontraua
tan fort quen l'oneſta/la ſimple y la braua
aqueſt vell caracter/jamay ſe desfa:
Eſta la donzella/d'aqueſt punt tan fora
ques creu que noy'altri/millor que ſou vos
y be podeu toſtemps/cridar via fora
que may per hun altre/ſoſpira ni plora
y toſtemps la viuda/te ſeca la tos.
Dexau doncbs les viudes/tan dures femelles
dexau les als viudos/que ſon tals com elles.

¶Replica de moſſen Siurana.

¶Dexau les donzelles que'ſtan mal veades
en caſa dels pares/viuint ab regals
y apres quant ſe caſen/viu moltes vegades
ab mala ventura/y ab prou males fades
qui vol deſuearles/de pratiques tals:
Si l'home caſtiga/la joue fadrina
tantoſt ſe recorda/d'aquell temps primer
y toſtemps gemega/dient Ay meſquina
y com ſo venguda/en tanta ruyna
faltantme mon pare/me fall tot plaer.
Penſant en ſeruir vos/la viuda deſcança
puix altri la feta/ouella molt mança.

¶La calda dozella/requir vol y cerca
fer bodes ab l'home/qui moltla feſteja
hi ſis caſ'ab altri/ſe fa tan enterca
que moltes vegades/renyina y alterca
y mou gran roydo/renyina y alterca
Sis caſ'ab lo joue/que la feſtejada
y no la contenta/en tot y per tot
la gran benuolença,tantoſt es paſſada
tantoſt es la brega/tan fort remeſclada
quel home no goſa/xiſtar ni dir mot.
Y moltes donzelles/pijors vem ques tornen
quant mes be les tracten/abillen y hornen.

¶Reſpoſta de meſtre Valenti.

¶Si volen les viudes/vetlant fer fahena
yls ve lo fus voſtre/balder al cano
eſta la ſu anima/de penſaments plena
dient ab anguſtia/Deu done l'eſtrena
al qui les carns mies/pos'en tal deſdo:
Y ſi peruentura/ve juſta la coſa
y veuen que nunca/ſe pot millorar
murmuren y diuen/en verſos y proſa
que te prou fatiga/qui'ſta preſa y cloſa
ys muda y no troba/que pug'auançar.
Digau quant beus vinga que may ſon contētes
les viudes de voſtres/ſegones empentes.

y donzelles.

¶La tendra donzella/souintment debana
molt justa y cortesa/hi tostemps sal' mut
y mostra molt prima/y fina la llana
la viud'al contrari/per molt ques aplaga
no t'en lo seu cuyro/sino pel agut:
Lamor deles vergens/nos roba y catiua
lo cor y la pensa/y la voluntat
yen elles se troba/la dolça saliua
de tanta sustancia/que tostemps auiua
lo gust del vell home/qu'esta desmenjat.
Composta'stantissa/nengu la voldria
y essent bona y fresca/es gran llepolia:

¶Replica de mossen Siurana.

¶Les viudes son dignes/ques lloen ys gaben
car delles es l'home/honrrat y seruit
y al temps de seruir lo/en faltes no caben
puix son tan expertes/que plenament saben
en que pora pendre/descanç o despit:
Dexau les fadrines/que son tan poch destres
en fer dela casa/los actes comuns
y son tan amigues/d'estrado y finestres
que sos marits propis/los han de ser mestres
y delles no reben/seruicis alguns.
Si verge tant erra/pecant d'impericia
que pot fer quant peca/per sola malicia?

X v

¶Lo camp de la viuda/tan fertil ergulla
reſtant ja del altre/marit cultiuat
qu'en poch que la rella/per ell paſſar vulla
aquell que boy ſembra/nos dubte quen culla
al temps de les meſſes/lo fruyt molt doblat:
Es terra la verge/james cultiuada
queus dona continus/treballs y turments
la qual ans que puga/eſſer ben ſembrada
haueu de tenir la/cauada y laurada
y fer altres coſes/quey ſon condecents.
Per ſer terra ſeca/la verge'ns enúja
que quãt mes veu ploure/mes prega per pluja.

¶Reſpoſta de meſtre Valenti.

¶Si may per deſaſtre/ſafferma y ajuſta
la vida'n los braços/dun vell ja cançat
com veu la ſenyora/albenca la fuſta
tantoſt hi es la ciſma/puix no troba y guſta
lo meliç y tea/yl tronch veu corcat:
Quant veu la donzella/ que ſes affermada
ab fluxa vellea/per fort ajuſtar
encara qu'en vida/ſe veu ſoterrada
y en temps deſtiu veja/la barba neuada
y tos y puagre/no goſa xiſtar.
Les viudes ſe clamen/ſil vell ſeſprem maſſa
no diu res la verge/per poch que ſen faſſa.

y donzelles.

¶No volen les viudes/molí de bassades
ni menys la renyina/del home ques vell
ni'star en est segle/viuint hi debades
y al premer no volen/les premses coreades
nil cuch qu'en la botja/no fa prest capell:
Les vergens no miren/semblants filateries
ni fan desta causa/tan llarch lo proces
y emprempten y aprouen/al seu cor y arteries
los vells que no'ntenen/ja destes materies
axi com los jouens/quen fan mes que tres.
Dexau donchs les viudes/que son ergulloses
prenint les donzelles/que son amoroses.

¶Replica de mossen Siurana.

¶Quant veu la fel viuda/quel pany dela porta
del seu aposento/te falta de clau
ab gran paciencia/soffrix y comporta
quél vell ab ganzua/y ab clau vella y torta
li tanque de volta/lo pany del palau:
Quant verge pren l'home/que te barba blanca
y veu que nos pratich/ni destre manya
lo grony hi renyina/entrells nunca y manca
quen veure que dubta/d'obrir prest la tanca
ab so de cornetes/albades li fa.
Mirant la vellea/la verge se'spasma
axi com si veya/alguna fantasma.

¶Si viuda de veſpre/lo dolç cant remunta
fau mes per complaureus/que per altre cas
perço quant ab jouens/s'acoſta y ajunta
puix canten cant dorgue / fortment contrapũta
y quant ab vells canta/ſegueix lo compas:
Les vergens ab joue/cantant no concorden
ni menys ab vell home/ques fluix y tot moll
y puix en la ſolfa/dels punts nos recorden
es molt impoſſible/que nos deſconcorden
ſi canten natura/yl vell per bemoll.
Axi es la donzella/com la verda fuſta
que may ab la ſeca/ſe lliga y ajuſta.

¶Reſpoſta de meſtre Valenti.

¶Es coſa molt certa/la viuda ſer braſa
que crema y anutla/lo joue y lo vell
per veures fecunda/y ab llengua tan raſa
quels voſtres preceptes/molt preſt los arraſa
tenint en poch compte/lo voſtre conſell:
Donzella tel viure/poſat de tal traſſa
que nuncas deſuia/hun punt del marit
y no tenint pratica/de gens mala raſſa
ſeguint lo voſtr'orde/quel viure compaſſa
podeu vos dar llimits/al ſeu apetit.
Iugant ab les viudes/meſter es parella
podent a la verge/del cel fer paella.

¶Iugau ab la viuda/que ſia parlera
al joch de la rumfla/ques prou honeſt joch
que ſi per deſdicha/guanyau la primera
ab hun crit enuida/tres val la darrera
yl qui ſen cabala/ſiu fa no fa poch:
La verg'eſta exempta/de tals embaraços
ni ſab com ſe juga/nis fica lo dau
y vos quant la viuda/teniu entre braços
pot ſer qu'en la penſla/li reſten tals llaços
qu'en altri contemple/y ab vos faça pau.
Y quant per ſegona/la viuda ſeſtira
eſtant en huns braços/per altres ſoſpira.

¶Replica de moſſen Siurana.

¶Dieu que la viuda/ſouintment llamenta
la mort del ſeu propi/marit precedent
quant exa congoxa/tan fort la turmenta
es coſa notoria/que no viu contenta
de la companyia/que te de preſent:
Perque ſi les viudes/contentes viuien
tenint marits ſauis/experts y prudents
may del primer thalem/ſe recordarien
y no recordantſen/james plorarien
lo mal que comporten/tenintlos dolents.
Quãt mes q̃ les vergẽs/tambe veig ques clamẽ
ſi venen quels propis/marits poch les amen.

¶Mes val huna viuda/que paſſe pobrea
que no la donzella/que porta gran dot
la viuda'ns aumenta/los bens ab deſtrea
la joue fadrina/ſi gens vem ques prea
en trajos y robes/deſpen tot quant pot:
La dona quen viuda/tantoſt ſabirüa
a ſer molt honeſta/veſtintſe de dol
y en ella nos troba/defecte ni rua
car ſolament penſa/que l'anima ſua
eſtiga conforme/a tot quant Deu vol.
Lauos deſeſtima/les pompes mundanes
puix vey que ſon totes/caduques y vanes:

¶Reſpoſta de meſtre Valenti.

¶Portau vos la viuda/hun poch desfreçada
que no portels trajos/quel mon vſa hui
y moltes vegades/per ſobres de yrada
dira mal grat naja/qui ma catiuada
ab eſt home peſſim/tan triſt y meſqui:
Yo'ſtaua contenta/honrrada y ſeruida
y rica de robes/ab altre marit
y eſtich ara triſta/paſſant mala vida
ab eſt miſerable/quem porta veſtida
axi com eſclaua/per fer me deſpit.
Les bodes primeres/les viudes llamenten
y may de les altres/amors ſe contenten.

y donzelles.

¶De viudes y viudos, nengun bon potatge
no crech fer ſen puga, eſſent fruyt exut
yl home qu'ab viuda, ſenclou es ſaluatge
tambe la donzella, preſtant homenatge
al viudo donchs vajen, los dos al açut:
Del qu'he dit fins ara, yo no dich quem peſa
mas peſam en l'anima, del que no he dit
y vent la materia, tan llarga y eſteſa
me peſal poſſible, com no tinch deſpeſa
de temps pera traure, del tot eſt enſit.
Fauor dōchs proſpere | quāt dich deſt examen
pregant als queu ligen | que diguen tots Amē.

¶Replica de moſſen Siurana.

¶Si es la donzella, de gran parentela
tantoſt vol teniruos / per molt baix criat
ſi te la perſona / gentil com la'ſtella
haueu de guardarla / ab molta cautella
ya cap de huyt dies / ne ſtau enſitat:
Si es dona leja / es coſa molt fera
tenir lo que nunca / vos pot contentar
ſi es maſſa joue / ſe fa pardalera
y anant per viſites / ſe torna troxera
que no pot dins caſa / james aturar.
Si es anciana | es tant obſtinada
que no pot dels vicis | eſſer deſnueada

¶Venint a concloure/les repliques belles
ab que magnifique/les viudes lleals
yo dich que nom plauen/les vanes donxelles
que pell de llop visten/dauall pell d'ouelles
y ab titol de castes/fan coses brutals:
Les viudes m'agraden/puix l'experiencia
les orna y abilla/de seny y saber
les quals yo suplique/quem hajen clemencia
si veuen ques poca/la mia sciencia
en traure la suma/del seu molt valer.
Puix son amoroses/honestes discretes
constants y fecundes/humils mansuetes.

¶Compromes y eleccio de jutges.

¶Volent prest excloure/los plets y tempesta
y dar fi complida/en est bell proces
les viudes y vergens/ab molta requesta
requiren que causa/tan justa y honesta
sia declarada/per bell compromes:
Y prenen per jutges/molt pratichs y destres
a dos grans juristes/prouectes en l'art
misser Guardiola/qu'es mestre dels mestres
en qui james caben/embusts ni sinestres
y aquell gran monarcha/misser Luch Ricart.
Yl escriua volen/que sia Pineda
puix sab de richs versos/texir fina seda.

Sentencia arbitral, donada

en la poetica y artificiosa causa, agitada per y entre los Magnifichs mossen Iaume Siurana generos de vna, e mestre Luys Ioan Valenti, mestre en Arts y Medicina, de part altra.

LEs lleys furs y regla / de ver'amicicia
obliguen als homen / al punt mes exces
que noy deu concorrer / enueja y malicia
ni res d'interessos / engans y cobdicia
mas junts contentarse / del meny o del mes:
En tot temps los anims / vnits y conformes
latues y lo prosper / los deu ser comu
y en tot quant pratiquen / no sien disformes
mas tinguen y obseruen / tals lleys y tals normes
qu'en tot lo que vullen / los dos sien hu.

L'amich queus demana / a molt vos obliga
puix vostre donarli / l'amor creix y lliga.

¶L'amich queus implora/consell y subsidi
ab vera solercia/deu ser consellat
no reba per burles/fauor y presidi
que son semblants versos/com l'Ibin d'Ouidi
guarnits de blasphemies/y buyts de tot grat:
Mostrauli vosaltres/que deu muller pendre
de forma que nunca/se vulla casar
que tant les posembres/de foch feu encendre
quant cremen les males/quel cos gosen vendre
mostrant los mil modos/d'impudich vsar.

Si feu vera suma/de totes les dones
son mes y en gran nombre/les pudiques bones.

¶Ab venes molt fertils/poetica furia
en viudes y vergens/subtilment formau
cremantles en sofre/del foch de luxuria
de tota modestia/donantlos penuria
tants crims del dimoni/no veig com mostrau:
L'amich que per honrra/muller vol y cerca
en vostre dir troba/ques cosa molt vil
pintauli la verge/molt bruta y enterca
y l'altra que furta/que brama y alterca
y es leja poluta/disforme y sotil.

L'amich qu'es intrinsech/consell vos exclama
y no del ingeni/tants brots fulla y rama.

CAſcu del dos pinta y recama
tot lo que diu,
dor excellent tan rich, tan viu
ques marauella:
pero dexaunos la donzella
tant deſpullada,
y ab tals pecichs tan mal tractada
ques pietat:
en l'eſtament de puritat
de verge y bona
molt mal ſe diu aplica y ſona
titol infecte,
nos te per cert degut reſpecte
al ſeu mereixer,
virginitat no deu deſcreixer
de grans lahors
que'ſtant en mig de les pudors
de noſtra carn,
no ſent la tos ni lo cadarn
de les corruptes:
dōchs les ques guardē incorruptes
com corrompeu
coſa que tant complau a Deu?
Y la que may
en puritat ſenti deſmay
la continent
que guardal ſeny yl penſament
en ben obrar

en ben regir y administrar
la casa y fills
molt desuiantse dels perills
que lo mon dona,
guardant lo mon honra y corona
del marit mort,
sols lacrimant troba confort
retreta y sola.
Y quant Deu vol que passa y vola
al segon vot
molt desuelantse tant quant pot
en lo seruir,
perque nos puguen penedir
d'auer la presa
molt diligent d'amor encesa,
perquel marit
senta james pena y despit
dels fillastrets:
y axi los cors vnits y estrets
viuen en pau
sab de quin modo guarda y plau
al marit nou.
Prou malany te la que conclou
lo matrimoni
per colligar ab lo dimoni
los pensaments,

Mas en caſcu dels eſtaments
y a bo y millor
y lo rebuig y lo pijor
es auorrit:
Donchs com ſera tan deſſentit
eix amich voſtre,
que tanta poquedat vos moſtre
quel rebuig prenga?
y les royns veja y entenga
y delles vulla?
caſcu dels dos acoromulla
en belles cobles,
vicis de totes grans y dobles
tan vils y tals
que noy ha crims,pecats y mals
que nols doneu,
los dos caſats com deſpeneu
tantes paraules?
en fer de dones dos retaules
plens de diables?
Los verſos bells,gentils vocables
dolces cadencies:
pero los tochs punts y ſentencies
plens de veri,
dels eſtaments que veig aſsi
tan deslloats,
eſtant daquells plens y poblats

ſa treta y cels,
perque tals taques y repels
y deſcobriu,
ſegons caſcu rahona y diu
per la part ſua
par queus clameu queus han fet bua
no ſe per que,
que ſiy trobau tan poca fe
tal parlar moſtra,
quen tot deu ſer la culpa voſtra,
que no podent
voleu vmplir de fum y vent
los vlls y orelles
com ſe pot fer qu'en les donzelles
poſeu capell,
que nol forjeu molt rich, molt bell
ple de llahors?
molt perfilades de primors
y de virtuts,
y diuulgar les pulchrituts
ab gentils verſos
liſos,polits,galans,y terſos
ſegons los voſtres,
ab tot quels feu vn drap de moſtres
ple de mal dir,
ſemblant tallar y deſcoſir
en viudes netes,

ſon contral cel tirar ſagetes
pera les males,
que ſon meſter tant largues ales
de bell eſcriure?
Voſtre ſaber clar y delliure
lohe les totes
les voſtres nuuols ploguen gotes
de ros diſcret,
y en lo verger bell y perfet
de tantes dames
noy poſeu foch ni tantes flames
laſciuioſes.
Les continents molt virtuoſes
y les donzelles
bones, gentils, tendres, y belles
lahors meriten:
puix ſon la mel hon ſe confiten
perfections,
que les que van arredolons
moſtren ſer tals
que per diformes y brutals
ſon auorrides,
mas les ques moſtren en les vides
perſets relonges
com les notau de tants dipthonges
crims y deffals.
Donchs empleau los bells eſmals

del rich compondre
en esforçar y molt diſpondre
venes y gana,
ab veu excelſa y ſobirana
moſtrar qui ſon,
puix que per elles tot lo mon
grana y floreix.
Voſtre trobar cert que mereix
tal auantatge
que ſou principi del linatge
dels ſuperns metres,
te per ſupremes grans impetres
quius te per meſtres,
mans tan gentils, abils y deſtres
may ſe ſon viſtes,
y en lo trobar tan vius juriſtes
nos trobaran,
los verſos tots tan eguals van
galants y fins
que ſon poetichs alanbins
per hon ſe trau
laygua molt dolça don recau
tan gran ſaber
quen verſos aells compondre y fer
nos abilita,
ya tots deſperta y ſolicita
en treballar,

en adquirir y en y mitar
tan ſubtil orde,
y es laltre tot fam y deſorde
fent ne coteig,
y es lo reſtant groſſer y lleig
fat y ſotil.
Donchs ben mirat l'orde y eſtil
dela diſputa,
y com caſcu muda y permuta
ſentencies altes,
may en llarch joch tan poques faltes
hauem trobat,
tanta primor, tal mageſtat
quels verſos munten,
tant ques colloquen y traſpunten
ſobre Virgili,
tenen ſon lloch y domicili
en lalt Parnaſo,
tots los delits del frech Pegaſo
en ells florexen,
de forma tal que tant merexen
que no podem
per molt quels dos cercant rodem
per los doctors
tals atributs y tals lahors
quals meritau.
Tot quant diu y reportau

te tan gran pes
quel millor daltres es no res,
per quen vosaltres
trobam tambe que cert nosatres
no som prou jutges:
pero lançant les fels y sutges
dela malicia
per traure sols dela justicia
lo degut fruyt
volem fornir lo blanch yl buyt
del dubtar vostre,
y declarar larbitre nostre
en est litigi,
hon no trobam rastre y vestigi
d'enamorats,
Y essent los dos ben collocats
en matrimoni
feu del casar mal testimoni
al qui volria
tenir muller y companyia,
parlant de forma
que lo grillo cadena y corma
dela muller
li feu mudar ab tal parer,
dient tant mal
que no pot ser mes infernal.
Don les senyores

ſi contra ſi no ſon traydores
per tal exces
molt criminal y gros proces
feruos deurien,
y axi molt clar demoſtrarien
la voſtra culpa,
puix voſtre dir tan fort inculpa
viuda y donzella,
y amuntonant voſtra querella
contra les dos:
moſtrau que tenen carn de gos
en tot quant obren,
don voſtres lengues nos deſcobren
tanta blasfemia,
que les publiques de Boemia
no ſon pijors.
Donchs per lleuar plets y remors
ab larbitrar
volem les dos reintegrar
en ſon mereixer,
per que tot hom puga coneixer
ques burla tot.
Don viſt y leſt de mot a mot
lo compromes,
noſtre poder,y lo proces,
verſos y cobles.
Altes galants,gentis y dobles,

y lo que porten,
tamben trobades que conforten
los esperits
si nous mostrasseu penedits
del ser casats,
tenint mullers de magestats
gentils y bones,
tant que per places, y per trones
clar se publica,
lo viure delles fortifica
tot lo que dich,
y es prou treball, pena y castich
lo comportaruos
ab cel tan gran que sols parlaruos
per cert no gosen.
Y per seruiruos may reposen
tant sou ingrats,
tostemps vos troben enujats,
y ab mala cara,
y sius rieu, may donau clara
vostra rialla,
la vostra lengua james calla
renyinant sempre,
nous troben may gana ni tempre
sino renyina,
y axi lançau en tal centina
al bon amich,

y per conſell reb lo pecich
de voſtres letres
Viſt com caſcu forja bells metres
per al que vol
y com conclou moſtra y reſol
lo ſeu parer,
y qual va dret y qual coſter
en lo que tira,
Y com remou romp y capgira
lo dir contrari.
Viſt lo dechado y lo ſumari
dels bells motius,
ſubtils, moderns, galants y vius
en tot quant toquen,
primors tan grās parlāt derroquen
qu'es gran eſpant,
ab vn eſtil tant elegant
perfet y dolç,
que tots los altres tornen polç
fum y no res:
Sino portara lo proces
tant foch de Venus
de laureats y molt extrenus
haurien titol,
pero noy vem mot ni capitol
que parle delles
que molt cremades y meſelles

no les nos dexe.
Donchs per molt mes que tire y flexe
larch del mal dir
les desijam tostemps seruir
amar y veure
tot quant dieu nons dexa creure
altre d'aquelles,
sino que viudes y donzelles
y les casades,
de tots mereixen ser honrades
y molt volgudes,
haueu jugat mil auengudes
per deshonrarles
restau cançats y may nafrarles
haueu pogut.
Lo blasphemar de la virtut
es molt gran vici,
vist del proces tot l'artifici
del bon arbitre,
traure volem lo just salmitre
desta poluora:
passant per tot la fort tisora
de la justicia,
dexant apart prechs y malicia.

En nom de Deu
qui de no res fabrica y feu

los cels y terrá,
pacificant dels dos la guerra
pronunciam
y molt conformes arbitram
ſemblant ſentencia.

¶Diffinitiua.

¶Que tornen la fama, y gran preminencia
a vergens y viudes, honeſtes y bones,
y en altres tants metres, guarnits d'eloquencia
alegres publiquen, la gran excellencia
les honrres y gracies, de totes les dones:
Y puix qu'entre totes, ateny major gloria
dels eſtaments delles, tenint lo mes noble
moſtrant la medulla, de noſtra memoria
la palma y triumpho, lorer y victoria
deu rebre la verge, dels reys y del poble.

Als dos condemnantlos, que dells clar entenga
que verge y no viuda, l'amich content prenga.

Lata ſenteñ.

Vidit Miſſer Guar-
diola.
Vidit M. Luch Ricart.

Scriba,
Andreas Martinus
Pineda Not.

Eſtampat en Barcelo-
na en caſa de Iaume Cortey.
Any. M.D.LXI.

